

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om tillhandahållande av tjänster, om ändring av 1 § i lagen om gränsöverskridande förbudsförfarande och om ändring av 1 § i lagen om Konsumentverket

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om tillhandahållande av tjänster. I propositionen föreslås dessutom att hänvisningar till tjänstedirektivet fogas till lagen om gränsöverskridande förbudsförfarande och lagen om Konsumentverket. Propositionen hänför sig till genomförandet av tjänstedirektivet.

Syftet med den föreslagna lagen är att främja ett fritt tillhandahållande av tjänster. Förslaget gäller både sådana tjänsteleverantörer som etablerar sig i Finland och sådana tjänsteleverantörer som har sin bonings- eller hemort i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som utan att etablera sig i Finland temporärt tillhandahåller sina tjänster här. En domstol eller en behörig myndighet får dock begränsa det temporära tillhandahållandet av en viss tjänst om de villkor som föreskrivs i den föreslagna lagen uppfylls.

För att stärka konsumenternas rättigheter och förbättra tjänsternas kvalitet föreslås det att i lagen tas in bestämmelser enligt vilka tjänsteleverantörer ska hålla vissa upplysningar om sig själva och sin verksamhet tillgängliga för tjänstemottagarna. Konsumentombudsmannens uppgift är att övervaka att

dessa bestämmelser följs i kontakten mellan tjänsteleverantörer och konsumenterna.

I de föreslagna lagen föreslås också bestämmelser om nya administrativa förfaranden som gäller tillståndsärenden som behandlas av myndigheter. Myndigheten ska utan dröjsmål ge den tjänsteleverantör som ansöker om tillstånd ett ankomstbevis över att tillståndsansökan har mottagits. På ankomstbeviset ska anges den uppskattade tiden för behandling av tillståndsansökan. På ankomstbeviset ska också nämnas att tillståndet beviljas om den behandlingstid som bestämts för ansökan överskrids. Ett ankomstbevis behöver dock inte ges om myndigheten avgör tillståndsärendet utan dröjsmål.

Enligt förslaget ska Konsumentverket vara administrativ kontaktpunkt. Den administrativa kontaktpunkten svarar för samordningen av samarbetet mellan myndigheter i staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet när det gäller tillsynen över tjänsterna.

Propositionen hänför sig till budgeten för 2010 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 28 december 2009.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	5
1 INLEDNING.....	5
2 TJÄNSTEDIREKTIVET	5
Tillämpningsområde och begränsningar av det.....	5
Förenkling av förfaranden	8
Gemensamma kontaktpunkter och rätt till information.....	9
Förfaranden på elektronisk väg	9
Tillståndsförfaranden och villkor för tillståndsgivning	9
Tillståndets varaktighet och urval mellan flera sökande	11
Tillståndsförfaranden.....	11
Otillåtna krav	12
Krav som ska utvärderas	13
Frihet att tillhandahålla tjänster	14
Undantag enligt tjänsteområde	15
Undantag i enskilda fall.....	15
Tjänstemottagares rättigheter	16
Tjänsternas kvalitet.....	16
Administrativt samarbete	19
Konvergensprogram	22
3 STATISTIK FRÅN TJÄNSTESEKTORN.....	22
Antalet tjänsteföretag	22
Företagarna inom tjänstesektorn.....	23
Konjunkturutvecklingen inom tjänstesektorn.....	23
De viktigaste tjänstesektorerna med tanke på tjänstedirektivet.....	24
Internationella jämförande uppgifter om tjänsteföretag och antalet anställda inom dem.....	24
Exporten av tjänster.....	24
4 NULÄGE OCH BEDÖMNING AV NULÄGET	25
4.1 Etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster.....	25
4.2 Näringsfriheten som grundläggande fri- och rättighet	26
4.3 Rätten att idka näring enligt näringslagen.....	27
4.4 Grundanmälan och ändringsanmälan till handelsregistret	28
4.5 Företags- och organisationsdatasystemet.....	28
4.6 Tillstånd, registreringar och annat godkännande av näringsverksamhet	29
4.7 I tjänstedirektivet avsedda tillståndsförfaranden och villkor för tillståndsgivning samt otillåtna krav och krav som ska utvärderas.....	30
4.8 Tillståndsmyndigheter.....	31
4.8.1 Patent- och registerstyrelsen	31
4.8.2 Länsstyrelsen	31
4.8.3 Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården	34
4.8.4 Livsmedelssäkerhetsverket	35
4.8.5 Den kommunala myndigheten för livsmedelstillsyn	35
4.8.6 Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten	35
4.8.7 Säkerhetsteknikcentralen.....	36

4.8.8	Fordonsförvaltningscentralen	36
4.8.9	Arbets- och näringsministeriet	37
4.8.10	Konsumentverket	38
4.8.11	Finlands Advokatförbund	38
4.8.12	Miljötilståndverket, den regionala miljöcentralen och den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten	38
4.9	Bestämmelser om skyldighet att lämna upplysningar	38
4.10	Förvaltningslagen i förhållande till de administrativa bestämmelserna i tjänstedirektivet	39
4.11	Lagstiftningen om elektronisk kommunikation	42
4.12	Elektronisk kommunikation i praktiken	43
4.13	Förbud mot diskriminering	44
4.14	Förbud mot marknadskommunikation från reglerade yrken	46
5	MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	46
5.1	Allmänt	46
5.2	De viktigaste förslagen	46
	Bestämmelsernas tillämpningsområde	46
	Rätt att idka näring	46
	Tjänsteleverantörens skyldighet att lämna upplysningar	47
	Ankomstbevis, tid för behandling av tillståndsansökan och beviljande av tillstånd	47
	Likvärdiga krav och handlingar	47
	Administrativ kontaktpunkt	48
	Gränsöverskridande samarbete mellan myndigheter	48
	Tillsyn	48
6	GEMENSAMMA KONTAKTPUNKTER	48
7	ADMINISTRATIVT SAMARBETE MELLAN STATERNA INOM EUROPEISKA EKONOMISKA SAMARBETSOMRÅDET	49
8	PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	50
8.1	Konsekvenser för den offentliga ekonomin och för myndigheternas verksamhet	50
8.2	Konsekvenser för tjänsteleverantörerna	50
8.3	Konsekvenser för konsumenterna och andra tjänstemottagare	51
9	BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	51
9.1	Arbets- och näringsministeriets arbetsgrupp	51
9.2	Yttranden om mellanrapporten	51
9.3	Den fortsatta beredningen	52
10	ANDRA OMSTÄNDIGHETER SOM INVERKAT PÅ PROPOSITIONENS INNEHÅLL	52
10.1	Det under beredning varande förslaget till lagstiftning om skyndsamt behandling av ärenden inom förvaltningen och om rättsmedel	52
10.2	Åtgärdsprogrammet för minskning av företagens administrativa börda 2009—2012	52
10.3	Propositionens samband med andra propositioner	53
	DETALJMOTIVERING	54
1	LAGFÖRSLAG	54
1.1	Lag om tillhandahållande av tjänster	54
	1 kap. Allmänna bestämmelser	54
	2 kap. Tjänsteleverantörens skyldighet att lämna upplysningar	62
	3 kap. Tillståndsförfarandet	65
	4 kap. Administrativa bestämmelser	68

5 kap. Ikraftträdande	69
1.2 Lag om gränsöverskridande förbudsförfarande	70
1.3 Lag om Konsumentverket	70
2 IKRAFTTRÄDANDE	70
3 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	70
LAGFÖRSLAG	72
Lag om tillhandahållande av tjänster	72
Lag om ändring av 1 § i lagen om gränsöverskridande förbudsförfarande	77
Lag om ändring av 1 § i lagen om Konsumentverket	78
BILAGA	79
PARALLELLEXTER	79
Lag om ändring av 1 § i lagen om gränsöverskridande förbudsförfarande	79
Lag om ändring av 1 § i lagen om Konsumentverket	80

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Denna proposition gäller genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden, nedan *tjänstedirektivet*. Medlemsstaterna ska genomföra direktivet senast den 28 december 2009.

Syftet med tjänstedirektivet är att säkerställa att den inre marknaden för tjänster fullbordas. En konkurrenskraftig tjänstemarknad är av avgörande betydelse för att främja den ekonomiska tillväxten och skapa nya arbetstillfällen i Europeiska unionen. Eftersom tjänstesektorn är drivkraften bakom den ekonomiska tillväxten och svarar för ca 70 procent av BNP och sysselsättningen i de flesta medlemsstaterna, inverkar denna uppsplittning av den inre marknaden negativt på hela den europeiska ekonomin.

För närvarande finns det ett stort antal hinder på den inre marknaden som hindrar tjänsteleverantörer från att växa över de nationella gränserna och dra full nytta av den inre marknaden. Detta har ansetts försvaga Europeiska unionens globala konkurrenskraft.

Genomförandet av direktivet innebär för det första att tjänsteleverantörer och tjänstemottagare på ett effektivare sätt kan utnyttja de grundläggande friheterna enligt artiklarna 43 och 49 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, dvs. etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster över gränserna. Bestämmelserna i tjänstedirektivet baserar sig i huvudsak på EG-domstolens rättspraxis. Genom dessa bestämmelser kompletteras tidigare gemenskapsbestämmelser, som dock alltså är fullt tillämpliga.

För det andra stärker direktivet tjänstemottagarnas, särskilt konsumenternas, rättigheter som användare av tjänsterna. För det tredje syftar direktivet till att främja kvaliteten på tjänsterna och skapa ett fungerande administrativt samarbete mellan medlemsstaternas myndigheter.

Förutom att medlemsstaterna enligt tjänstedirektivet är skyldiga att vidta lagstift-

ningsåtgärder är de också skyldiga att införa gemensamma kontaktpunkter samt utveckla den elektroniska kommunikationen och beredskapen för administrativt samarbete tillsammans med myndigheterna i de övriga medlemsstaterna. Syftet med de gemensamma kontaktpunkterna och det gränsöverskridande administrativa samarbetet är att stödja enklare myndighetsformaliteter och minska den administrativa bördan för företagen.

Ett effektivt genomförande av tjänstedirektivet förutsätter en översyn av nationell lagstiftning som begränsar näringsfriheten, t.ex. bestämmelser som innehåller tillstånds- och registreringsförpliktelser. Medlemsstaterna ska utvärdera sina tillståndsförfaranden och upphäva eller ändra förfaranden som strider mot direktivet samt meddela kommissionen de grunder på vilka medlemsstaterna anser att tillståndsförfaranden som finns kvar efter att direktivet trätt i kraft överensstämmer med kraven i direktivet. Medlemsstaterna ska till kommissionen rapportera också sådana begränsningar i tillhandahållandet av tjänster som är tillåtna på basis av tjänstedirektivet och som inte föreslås bli ändrade i samband med genomförandet av direktivet.

Kommissionen samlar ihop medlemsstaternas utvärderingsrapporter och sänder dem till alla medlemsstater som har en tidsfrist på sex månader att lämna sina synpunkter på dem. Kommissionen sammanställer en sammanfattande rapport om dessa rapporter och synpunkterna och lägger fram den för Europaparlamentet och rådet senast den 28 december 2010.

2 Tjänstedirektivet

Tillämpningsområde och begränsningar av det

Tjänstedirektivet är ett allmänt direktiv som gäller de tjänster som avses i artikel 50 i EG-fördraget. Med tjänster avses i enlighet med artikel 50 prestationer som normalt utförs mot ersättning, i den utsträckning de inte

faller under bestämmelserna om fri rörlighet för varor, kapital och personer. Med tjänster ska särskilt avses verksamhet av industriell natur, verksamhet av kommersiell natur, verksamhet inom hantverk och verksamhet inom fria yrken.

Tjänstedirektivets tillämpningsområde omfattar t.ex. juridisk rådgivning och skatterådgivning, arkitekt-, ingenjör-, bokförings- och forskningstjänster, fastighetservice, konsulttjänster inom ledning och förvaltning, förmedling av fastigheter och bostäder, anordnande av evenemang och mässor, indrivning av fordringar, reklam och rekryteringstjänster, tjänster inom turism, t.ex. resebyråernas tjänster, tjänster som erbjuds av idrottsanläggningar och nöjesparker, byggverksamhet, tjänster inom installation och underhåll av utrustning, tjänster vid nyhetsbyråer, utgivningsverksamhet och datorprogrammering, tjänster inom hotell, restaurang och catering, utbildnings- och fortbildningstjänster, biluthyrning, bilbesiktning, certifierings- och testningstjänster samt städtjänster.

Flera tjänster är undantagna från tjänstedirektivets tillämpningsområde. Direktivet tillämpas inte på icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse (artikel 2.2 a). Enligt skäl 17 i direktivets ingress omfattar direktivet endast sådana tjänster som utförs mot ekonomisk ersättning. Tjänster av allmänt intresse, som inte utförs mot ekonomisk ersättning, omfattas inte av definitionen i artikel 50 i EG-fördraget och är därför undantagna från tjänstedirektivets tillämpningsområde.

Tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, t.ex. tjänster inom energisektorn, är tjänster som utförs mot ekonomisk ersättning och de omfattas därför av tjänstedirektivets, om inte branschen i fråga i övrigt har utslutits från direktivets tillämpningsområde. Detta gäller t.ex. transporttjänster.

Direktivet ska inte heller tillämpas på finansiella tjänster såsom banktjänster och tjänster som avser krediter, försäkringar och återförsäkringar, tjänstepensioner och individuellt pensionssparande, värdepapper, investeringsfonder, betalningar och investeringsrådgivning inbegripet tjänster som förtecknas i bilaga I till direktiv 2006/48/EG om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut (artikel 2.2 b).

Direktivet tillämpas inte på elektroniska kommunikationstjänster och kommunikationsnät och därmed förbundna resurser och tjänster enligt definitionen i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektiv). Dessa tjänster undantas dock från tjänstedirektivets tillämpningsområde endast i den mån de omfattas av de fem direktiv som ingår i det s.k. telekompaketet. Till telekompaketet hör Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektiv), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/20/EG om auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (auktorisationsdirektiv), ovan nämnda rambdirektiv 2002/21/EG, Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/22/EG om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (direktiv om samhällsomfattande tjänster) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation; artikel 2.2 c).

Tjänstedirektivet gäller inte heller tjänster på transportområdet, inbegripet hamntjänster, som omfattas av avdelning V i EG-fördraget (artikel 2.2 d). Direktivet tillämpas alltså inte på flygtrafik, väg- och järnvägstrafik, lokaltrafik samt transporter med taxi och ambulans (skäl 21 i direktivets ingress). Övriga trafiktjänster, såsom bilskolettjänster, flyttningstjänster och biluthyrning, omfattas av direktivets tillämpningsområde.

Direktivet tillämpas inte på tjänster som tillhandahålls av bemanningsföretag (artikel 2.2 e). Direktivets tillämpningsområde omfattar inte heller hälso- och sjukvårdstjänster, oavsett om de tillhandahålls via sjukvårdsinrättningar eller inte, och oavsett hur de är organiserade och finansierade på nationell nivå eller om de är offentliga eller privata (artikel 2.2 f). Undantaget för hälso- och sjukvård från direktivets tillämpningsområde ska om-

fatta sådana tjänster inom hälso- och sjukvård och läkemedelstjänster som utförs av yrkesverksamma inom hälso- och sjukvården för att bedöma, bibehålla eller återställa patienters hälsotillstånd, där dessa verksamheter är förbehållna ett reglerat vårdyrke i den medlemsstat där tjänsterna tillhandahålls (skäl 22 i direktivets ingress). Eftersom hälso- och sjukvårdstjänster avser tjänster för människor, hör veterinärtjänster till direktivets tillämpningsområde.

Direktivets tillämpningsområde omfattar inte audiovisuella tjänster, inbegripet cinematografiska tjänster, oavsett produktions-, distributions- och sändningsmetoder och radiosändningar (artikel 2.2 g). Direktivet tillämpas inte heller på spelverksamhet som innebär att insatser med penningvärde görs i hasardspel, t.ex. lotterier, kasinospel och vadslagningar (artikel 2.2.h).

Direktivet gäller inte verksamhet som har samband med utövandet av offentlig makt enligt artikel 45 i EG-fördraget (artikel 2.2 i).

Direktivet tillämpas inte på sociala tjänster som rör subventionerat boende, barnomsorg och stöd till permanent eller tillfälligt behövande familjer och enskilda, som tillhandahålls av staten, tjänsteleverantörer på uppdrag av staten eller av staten erkända välgörenhetsorganisationer (artikel 2.2 j). Direktivet gäller inte privata säkerhetstjänster eller tjänster som tillhandahålls av officiellt utnämnda notarier och utmätningsmän (artikel 2.2 k och 2.2 l). Direktivet tillämpas inte heller på skatteområdet (artikel 2.3).

Tjänstedirektivet gäller tjänster som utförs av en fysisk person som är medborgare i en medlemsstat eller av en juridisk person i den mening som avses i artikel 48 i EG-fördraget och som är etablerad i en medlemsstat i Europeiska unionen. Enligt skäl 36 i direktivets ingress ska begreppet tjänsteleverantör inte omfatta filialer till bolag från tredjeländer i en medlemsstat, eftersom etableringsfriheten och den fria rörligheten för tjänster enligt artikel 48 i EG-fördraget endast kan gälla för bolag som bildats i enlighet med lagstiftningen i en medlemsstat och som har sitt säte enligt bolagsordningen, sitt huvudkontor eller sin huvudsakliga verksamhet inom gemenskapen. Detta innebär att ett sådant bolag från tredjeländer som bildar ett dotterbolag i

någon medlemsstat och som har ekonomisk verksamhet i denna medlemsstat efter detta med stöd av etableringsfriheten kan inrätta filialer i någon annan medlemsstat. Bolag från tredjeländer etablerar sig i gemenskapen enligt nationella bestämmelser.

Tjänstedirektivets tillämpningsområde blir snävare inte bara av de ovan nämnda områden som lämnats utanför direktivet utan också av vissa juridiska frågor. I skäl 8 i direktivets ingress konstateras att de bestämmelser som rör etableringsfriheten och den fria rörligheten för tjänster endast tillämpas om verksamheten är öppen för konkurrens.

I direktivet behandlas inte liberaliseringen av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse som är förbehållna offentliga eller privata enheter, och inte heller privatiseringen av offentliga enheter som tillhandahåller tjänster (artikel 1.2). Direktivet påverkar inte medlemsstaternas rätt att definiera vad de anser vara tjänster av allmänt ekonomiskt intresse eller hur dessa tjänster ska organiseras. Direktivet påverkar inte heller avskaffandet av monopol för tillhandahållande av tjänster och inte heller statligt stöd som omfattas av gemenskapens konkurrensregler (artikel 1.3). Tjänstedirektivet påverkar inte de åtgärder som vidtas för att skydda eller främja den kulturella eller språkliga mångfalden eller mångfalden i medierna (artikel 1.4). I tjänstedirektivet konstateras uttryckligen att direktivet inte heller påverkar de straffrättsliga bestämmelserna (artikel 1.5).

Direktivet påverkar inte medlemsstaternas arbetsrätt eller lagstiftning om social trygghet. Enligt artikel 1.6 avses med arbetsrätt sådana rättsliga eller avtalsreglerade bestämmelser om anställningsvillkor, arbetsförhållanden, inbegripet hälsa och säkerhet på arbetsplatsen, samt förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare. Detta omfattar alla regler som berör arbetstagarnas individuella anställningsvillkor och förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare. Arbetsrätten inbegriper bestämmelser om löner, arbetstid, semester och all lagstiftning rörande avtalsenliga skyldigheter mellan arbetsgivare och arbetstagare. I artikel 1.6 anges vidare att den nationella lagstiftningen ska tillämpas så att gemenskapsrätten respekteras. Det betyder i fråga om utstationering av arbetstagare

att den mottagande medlemsstaten är bunden av Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster, nedan *direktivet om utstationering av arbetstagare*. Enligt artikel 1.7 i tjänstedirektivet påverkar direktivet inte utövandet av sådana grundläggande rättigheter som erkänns i medlemsstaterna och i gemenskapsrätten.

Enligt skäl 9 i direktivets ingress är direktivet endast tillämpligt på krav som påverkar tillträdet till eller utövandet av en tjänsteverksamhet. Direktivet är alltså inte tillämpligt på krav som inte särskilt reglerar eller särskilt påverkar tjänsteverksamheten, men som måste följas av tjänsteleverantörer vid utövandet av deras ekonomiska verksamhet på samma sätt som av enskilda som agerar i egenskap av privatpersoner. Till sådana krav hör t.ex. vägtrafikbestämmelser, bestämmelser om markanläggning eller markanvändning, fysisk planering, byggstandarder eller administrativa sanktioner för åsidosättande av sådana bestämmelser.

Tjänstedirektivets tillämpningsområde påverkas också av direktivets förhållande till annan gemenskapsrätt. I artikel 3.1 fastställs att om bestämmelserna i tjänstedirektivet strider mot en bestämmelse i en annan gemenskapsrättsakt som reglerar specifika frågor rörande tillträde till och utövande av en tjänsteverksamhet inom särskilda områden eller för särskilda yrken, ska bestämmelsen i den andra gemenskapsrättsakten ges företräde och tillämpas på dessa särskilda områden eller yrken. Sådana bestämmelser finns bl.a. i direktivet om utstationering av arbetstagare och Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer, nedan *yrkeskvalifikationsdirektivet*.

Enligt artikel 3.2 rör direktivet inte heller den internationella privaträtten, i synnerhet de regler som styr vilken lag som ska tillämpas på avtalsförpliktelser och utomobligatoriska förpliktelser, inbegripet sådana som garanterar att konsumenter omfattas av det konsumentskydd som fastställs i gällande konsumentlagstiftning i deras medlemsstater.

Förenkling av förfaranden

I kapitel II i tjänstedirektivet (artiklarna

5—8) finns bestämmelser om administrativ förenkling. Enligt skäl 42 i direktivets ingress bör bestämmelserna om administrativa förfaranden inte syfta till att harmonisera administrativa förfaranden utan till att avlägsna alltför tungrodda tillståndsförfaranden och formaliteter som hindrar etableringsfriheten och bildandet av nya tjänsteföretag.

Enligt artikel 5.1 ska medlemsstaterna granska de förfaranden och formaliteter som är tillämpliga på tillträde till och utövande av en tjänsteverksamhet. Om dessa förfaranden och formaliteter inte är tillräckligt enkla ska medlemsstaten förenkla dem. För att utreda om förfarandena och formaliteterna behöver förenklas bör medlemsstaterna enligt skäl 45 i direktivets ingress särskilt kunna beakta hur nödvändiga och hur många dessa är, eventuellt dubbelarbete, kostnader, klarhet och tillgänglighet samt de förseningar och praktiska svårigheter som de kan förorsaka den berörde tjänsteleverantören.

Enligt punkt 2 får kommissionen införa harmoniserade blanketter på gemenskapsnivå i enlighet med kommittéförfarandet i artikel 40.2. Dessa blanketter ska vara likvärdiga med certifikat, intyg eller andra dokument som krävs av en tjänsteleverantör.

Om medlemsstaterna begär att tjänsteleverantörer eller tjänstemottagare ska tillhandahålla ett certifikat, ett intyg eller något annat dokument som visar att de uppfyller ett visst krav, ska de enligt punkt 3 godta alla dokument från en annan medlemsstat som tjänar ett likvärdigt syfte eller av vilka det klart framgår att det berörda kravet är uppfyllt. De får inte kräva att dokument från en annan medlemsstat ska vara i form av ett original, en bestyrkt kopia eller en auktoriserad översättning, förutom i sådana fall där det föreskrivs i andra gemenskapsinstrument eller då ett sådant krav är motiverat av tvingande hänsyn till allmänintresset, inbegripet allmän ordning och säkerhet. Medlemsstaterna har dock rätt att kräva icke-auktoriserade översättningar av handlingarna på något av deras egna officiella språk.

Punkt 3 tillämpas dock inte på de dokument som avses i yrkeskvalifikationsdirektivet, direktiv 2004/18/EG om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av byggtreprenader, varor och tjänster, direk-

tiv 98/5/EG 1998 om underlättande av stadigvarande utövande av advokatycket i en annan medlemsstat än den i vilken auktorisationen erhöles, direktiv 68/151/EEG om samordning av de skyddsåtgärder som krävs i medlemsstaterna av de i artikel 58 andra stycket i fördraget avsedda bolagen i bolagsmännens och tredje mans intressen, i syfte att göra skyddsåtgärder likvärdiga inom gemenskapen och direktiv 89/666/EEG om krav på offentlighet i filialer som har öppnats i en medlemsstat av vissa typer av bolag som lyder under lagstiftningen i en annan stat.

Gemensamma kontaktpunkter och rätt till information

Enligt artikel 6.1 ska medlemsstaterna se till att en tjänsteleverantör genom gemensamma kontaktpunkter kan fullgöra alla sådana förfaranden och formaliteter som är nödvändiga för tillträde till tjänsteverksamhet, liksom alla ansökningar om tillstånd som är nödvändiga för utövandet av tjänsteverksamheten.

Enligt punkt 2 ska inrättandet av gemensamma kontaktpunkter inte påverka funktions- och behörighetsfördelningen mellan myndigheterna inom de nationella systemen.

Enligt artikel 7.1 ska medlemsstaterna se till att tjänsteleverantörer och tjänstemottagare genom de gemensamma kontaktpunkterna får tillgång till uppgifter om de krav som gäller för tjänsteleverantörerna, kontaktuppgifter till myndigheterna, uppgifter om tillträde till offentliga register och databaser, uppgifter om rättslig prövning vid tvister med myndigheterna samt uppgifter om organisationer som ger praktisk hjälp.

Enligt punkt 2 ska medlemsstaterna se till att tjänsteleverantörer och tjänstemottagare på begäran kan få stöd från de behöriga myndigheterna i form av information om hur kraven på tjänsteleverantörerna brukar tolkas och tillämpas. Enligt punkt 3 ska medlemsstaterna se till att de uppgifter och det stöd som avses ovan tillhandahålls på ett tydligt och entydigt vis, att de är lätt tillgängliga även på distans och på elektronisk väg, samt att de hålls aktuella. Enligt punkt 4 ska medlemsstaterna se till att de gemensamma kontaktpunkterna och de behöriga myndigheter-

na så snart som möjligt besvarar varje begäran om sådan information eller sådan hjälp som avses ovan.

Förfaranden på elektronisk väg

Enligt artikel 8 ska medlemsstaterna se till att alla förfaranden och formaliteter för att få tillträde till och utöva en tjänsteverksamhet kan fullgöras på distans och på elektronisk väg via den gemensamma kontaktpunkten och med de behöriga myndigheterna.

Det finns dock tre undantag från den förpliktelse som gäller förfaranden på elektronisk väg. Inspektion av den plats där tjänsten ska utföras eller fysisk granskning av tjänsteleverantörens eller dess ansvariga personals duglighet eller personliga integritet är sådana fall då fullgörandet av formaliteterna på elektronisk väg är olämpligt.

Tillståndsförfaranden och villkor för tillståndsgivning

I kapitel III i tjänstedirektivet (artiklarna 9—15) finns bestämmelser om etableringsfrihet för tjänsteleverantörer. I artikel 9 finns bestämmelser om tillståndsförfaranden. Med tillståndsförfarande avses enligt artikel 4.6 ett förfarande som innebär att en tjänsteleverantör eller tjänstemottagare måste vända sig till en behörig myndighet för att erhålla ett formellt eller ett indirekt beslut om att få tillträde till eller utöva en tjänsteverksamhet.

Enligt skäl 39 i direktivets ingress omfattar begreppet tillståndsförfarande bl.a. de administrativa förfaranden genom vilka tillstånd, licenser, godkännanden eller koncessioner beviljas, och även skyldigheten, för att kunna utöva den berörda verksamheten, att vara registrerad som tillhörig viss yrkeskategori eller införd i ett register, en matrikel eller en databas, att vara officiellt utsedd som medlem i ett organ eller att inneha en yrkeslegitimation. Ett tillstånd kan beviljas antingen genom ett formellt beslut eller genom ett indirekt sådant, vilket exempelvis innebär att den behöriga myndigheten inte uttalar sig eller att den berörda parten ska vänta på mottagningsbeviset för sin anmälan innan den berörda verksamheten kan inledas eller be-

traktas som laglig.

Enligt artikel 9.1 får medlemsstaterna endast kräva tillstånd för tillträde till och utövande av tjänsteverksamhet om följande villkor är uppfyllda: a) tillståndsförfarandet diskriminerar inte tjänsteleverantören i fråga, b) behovet av ett tillståndsförfarande är motiverat av tvingande hänsyn till allmänintresset och c) det eftersträvade målet kan inte uppnås med en mindre begränsande åtgärd, i synnerhet därför att en efterhandskontroll skulle ske för sent för att få någon reell verkan.

Enligt skäl 54 i direktivets ingress är ett tillståndsförfarande godtagbart endast om en efterhandskontroll skulle vara verkningslös på grund av att man i efterhand inte kan avgöra om de berörda tjänsterna har brister. Bestämmelserna i tjänstedirektivet kan emellertid inte åberopas för att rättfärdiga tillståndsförfaranden som är förbjudna enligt andra gemenskapsinstrument som Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/93/EG om ett gemenskapsramverk för elektroniska signaturer eller Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden, nedan *direktivet om elektronisk handel*.

Enligt artikel 9.2 ska medlemsstaterna i den rapport som avses i artikel 39.1 beskriva hur deras tillståndsförfarande ser ut och ange skäl som visar att de är förenliga med artikel 9.1. Tillståndsförfaranden kan alltså tillämpas endast om de är icke-diskriminerande, motiverade av tvingande hänsyn till allmänintresset och proportionerliga.

Tjänstedirektivets krav på icke-diskriminering och proportionalitet är centrala principer i gemenskapsrätten. Ett krav är icke-diskriminerande om det inte är direkt eller indirekt diskriminerande på grundval av nationalitet eller, i fråga om företag, var företaget har sitt säte. Ett krav är proportionerligt om det är lämpligt för att säkerställa att det eftersträvade målet uppnås, om det inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå målet och om det inte är möjligt att ersätta detta krav med andra, mindre begränsande åtgärder som skulle ge samma resultat.

Med krav avses enligt artikel 4.7 skyldighet, förbud, villkor eller begränsning som fö-

reskrivs i medlemsstaternas lagar eller andra författningar eller som följer av rättspraxis, administrativt förfarande, regler från yrkesorganisationer eller kollektiva regler som yrkessammanslutningar eller andra branschorganisationer har antagit som ett led i utövandet av sitt rättsliga oberoende. Regler som fastställts i kollektivavtal som arbetsmarknadens parter förhandlat fram ska inte uppfattas som krav i den mening som avses i tjänstedirektivet.

Med begreppet tvingande hänsyn till allmänintresset, som definierats i artikel 4.8 i tjänstedirektivet och i skäl 40 i tjänstedirektivets ingress, avses hänsyn som domstolen i sin rättspraxis bedömt som tvingande på grund av allmänintresset, t.ex. följande: allmän ordning, allmän säkerhet och folkhälsa enligt artiklarna 46 och 55 i EG-fördraget, upprätthållande av ordning i samhället, socialpolitiska mål, skydd av tjänstemottagarna, konsumentskydd, arbetarskydd, inbegripet arbetstagarnas sociala trygghet, djurskydd, bevarande av finansiell balans i socialförsäkringssystemen, bedrägeribekämpning, förebyggande av illojal konkurrens, miljöskydd och skydd av stadsmiljön, inbegripet samhällsplanering, skydd av långivare, säkrad sund förvaltning av rättsväsendet, trafiksäkerhet, skydd av immaterialrätten, kulturpolitiska mål, inbegripet skydd av yttrandefriheten med avseende på samhällets olika delar, särskilt sociala, kulturella, religiösa och filosofiska värderingar i samhället, behovet av att garantera en hög utbildningsnivå, upprätthållande av pressmångfald och främjande av det nationella språket, bevarande av det nationella historiska och konstnärliga kulturarvet samt politik för veterinära frågor.

Artiklarna 9—13 i direktivet är tillämpliga på alla tillståndsförfaranden som gäller tillträde till eller utövande av en tjänsteverksamhet. I artikel 9.3 konstateras det dock att dessa artiklar inte ska tillämpas på sådana aspekter i tillståndsförfaranden som regleras direkt eller indirekt av andra gemenskapsinstrument. Detta innebär att bestämmelserna i tjänstedirektivet tillämpas på sådana aspekter i tillståndsförfarandena som inte är reglerade av andra gemenskapsinstrument.

Med stöd av artikel 9 ska medlemsstaterna utvärdera om det är nödvändigt att fortsätta

tillämpningen av tillståndsförfarandena, medan det i artikel 10 föreskrivs om särskilda förpliktelser i anslutning till villkoren för tillståndsgivning.

Enligt artikel 10.1 ska tillståndsförfaranden grundas på kriterier som hindrar de behöriga myndigheterna från att göra en godtycklig bedömning.

I punkt 2 krävs det att villkoren för tillståndsgivning ska uppfylla vissa kriterier. För det första ska kriterierna vara icke-diskriminerande, motiverade av tvingande hänsyn till allmänintresset och proportionella i förhållande till detta syfte avseende allmänintresset. Enligt punkt 2 krävs dessutom att villkoren för tillståndsgivning är tydliga och entydiga, objektiva, öppna för insyn och tillgängliga samt offentliggjorda i förväg.

Enligt punkt 3 i artikeln får villkoren för beviljande av tillstånd för en ny etablering inte överlappa andra krav och kontroller som är likvärdiga eller i allt väsentligt har jämförbara syften och som tjänsteleverantören redan omfattas av i en annan eller samma medlemsstat. Enligt skäl 61 i direktivets ingress kräver bestämmelsen att de behöriga myndigheterna då de överväger om den sökande uppfyller dessa krav, beaktar de likvärdiga villkor som den sökande redan har uppfyllt i en annan medlemsstat.

Enligt punkt 4 ska tillståndet ge tjänsteleverantören rätt att få tillträde till eller utöva tjänsteverksamhet på hela landets territorium, t.ex. genom att upprätta agenturer, dotterbolag, filialer eller kontor, utom då det av tvingande hänsyn till allmänintresset är motiverat att utfärda ett särskilt tillstånd för varje etablering eller begränsa tillståndet till en viss del av territoriet.

Enligt punkt 5 i artikeln ska tillståndet utfärdas så snart ärendet har granskats och det har fastställts att villkoren för att få tillståndet är uppfyllda.

Enligt punkt 6 ska, utom när ett tillstånd beviljas, alla beslut av de behöriga myndigheterna, såsom avslag på en ansökan om eller återkallande av ett tillstånd, motiveras fullt ut. Dessutom ska alla beslut kunna överklagas till domstol eller annan instans för överklagande.

Tillståndets varaktighet och urval mellan flera sökande

Enligt artikel 11.1 får ett tillstånd inte vara tidsbegränsat, utom då tillståndet förnyas automatiskt eller omfattas endast av villkoret att kraven ska vara fortsatt uppfyllda, då antalet tillgängliga tillstånd är begränsat av tvingande hänsyn till allmänintresset eller då en begränsad varaktighet är motiverad av tvingande hänsyn till allmänintresset.

I artikel 12 föreskrivs om urval mellan flera sökande. Om antalet tillstånd för en viss verksamhet är begränsat på grund av knappa naturresurser eller begränsad teknisk kapacitet, ska medlemsstaterna enligt punkt 1 göra ett urval mellan de sökande med hjälp av ett förfarande som garanterar fullständig opartiskhet och öppenhet. Enligt punkten kan detta förverkligas genom tillräcklig information om att förfarandet inletts, pågår och avslutats. Enligt punkt 2 ska tillståndet i sådana fall beviljas för en lämplig begränsad tid. Enligt punkten får tillståndet inte förnyas automatiskt eller innebära några andra fördelar för den tjänsteleverantör vars tillstånd nyligen har upphört att gälla eller för någon person med särskild koppling till den tjänsteleverantören.

Enligt punkt 3 får medlemsstaterna, om inte annat följer av punkt 1 samt artiklarna 9 och 10, när de fastställer reglerna för sina urvalsförfaranden beakta hänsyn till folkhälsa, socialpolitiska mål, hälsa och säkerhet för arbetstagare eller egenföretagare, miljöskydd, bevarande av kulturarvet samt andra tvingande hänsyn till allmänintresset, i enlighet med gemenskapsrätten.

Tillståndsförfaranden

I artikel 13 finns bestämmelser om tillståndsförfaranden. Enligt punkt 1 ska förfarandena och formaliteterna för tillståndsgivningen vara tydliga, offentliggöras i förväg och vara utformade så att de garanterar ansökningarna behandlas objektivt och opartiskt.

Enligt punkt 2 får förfarandena för tillståndsgivningen inte verka avskräckande och inte i onödan försvåra eller försena tillhandahållandet av tjänsten. De eventuella kostna-

der som tillståndsförfarandena kan medföra för de sökande ska vara rimliga och stå i rätt proportion till kostnaderna för förfarandena. Ersättningen får inte överstiga kostnaderna för tillståndsförfarandena.

Enligt punkt 3 ska förfarandena och formaliteterna för tillståndsgivningen garantera de sökande att deras ansökningar behandlas så snart som möjligt och, under alla omständigheter, inom en rimlig tidsfrist som ska fastställas och offentliggöras i förväg. Tidsfristen ska inte börja löpa förrän alla handlingar lämnats in. Om det är motiverat på grund av ärendets komplexa karaktär, får den behöriga myndigheten förlänga tidsfristen en gång under en begränsad tid. Förlängningen och dess varaktighet ska vederbörligen motiveras och meddelas sökanden innan den ursprungliga tidsfristen har löpt ut. Enligt punkt 6 ska den sökande, om ansökan är ofullständig, så snart som möjligt underrättas om att ytterligare handlingar behöver sändas in och om en eventuell förlängd tidsfrist.

Enligt punkt 4 ska tillståndet anses beviljat, om inget annat meddelats inom den tidsfrist som fastställts eller förlängts. Ett annat förfarande får emellertid tillämpas om det är motiverat av tvingande hänsyn till allmänintresset, inbegripet tredje parts legitima intresse. Enligt skäl 63 i direktivets ingress skulle sådana andra arrangemang kunna inbegripa bestämmelser i medlemsstaterna, enligt vilka ansökan i avsaknad av ett svar från den behöriga myndigheten ska anses vara avslagen, och avslaget kan överklagas till domstol.

Enligt punkt 5 ska ett mottagningsbevis tillhandahållas så snart som möjligt för varje ansökan om tillstånd. På mottagningsbeviset ska anges vilken tidsfrist som gäller enligt punkt 3, möjligheterna till rättslig prövning och att tillståndet i förekommande fall får anses beviljat om inget annat meddelats inom den angivna tidsfristen.

Om en ansökan avslås på grund av att den inte överensstämmer med föreskrivna förfaranden eller formaliteter ska den sökande enligt punkt 7 så snart som möjligt informeras om avslaget.

Otillåtna krav

Artikel 14 innehåller en förteckning med

krav som eventuellt förekommer i lagstiftningen och som inte får ställas som villkor för tillträde till eller utövande av tjänsteverksamhet. Medlemsstaterna ska granska sin lagstiftning och upphäva otillåtna krav som avses artikel 14 i fråga om alla tjänster som omfattas av direktivet.

I punkt 1 förbjuds alla diskriminerande krav som direkt eller indirekt grundar sig på nationalitet eller, i fråga om företag, platsen för dess säte samt krav på medborgarskap eller bosättningsort för tjänsteleverantörens personal, aktie- eller andelsägare eller medlemmar i ledning och styrelse.

Enligt punkt 2 ska medlemsstaterna upphäva alla krav som gäller förbud mot att vara etablerad i flera medlemsstater eller vara registrerad vid eller vara medlem av en yrkesorganisation eller en branschorganisation i mer än en medlemsstat.

Med stöd av punkt 3 ska medlemsstaterna upphäva sådana krav som begränsar tjänsteleverantörens frihet att välja etableringssätt i en annan medlemsstat. I punkten nämns särskilt skyldigheten för tjänsteleverantören att förlägga sin huvudsakliga verksamhet till landets territorium eller inskränkningar i friheten att välja om etableringen ska ske i form av en agentur, en filial eller ett dotterbolag.

I punkt 4 förbjuds alla krav på basis av vilka en medlemsstat ställer krav på ömsesidighet när det gäller tillträde till och utövande av en tjänsteverksamhet för tjänsteleverantörer från andra medlemsstater.

Med stöd av punkt 5 ska medlemsstaterna upphäva krav på ekonomisk prövning i enskilda fall. Medlemsstaterna ska granska om tillstånd villkoras av ett påvisat ekonomiskt behov eller en påvisad efterfrågan på marknaden, eller om det görs utvärdering av verksamhetens potentiella eller aktuella ekonomiska effekter eller bedömning av om verksamheten stämmer överens med målen i den behöriga myndighetens ekonomiska planering. Detta förbud ska dock inte avse planeringskrav som inte rör ekonomiska mål utan tjänar överordnade syften som rör allmänintresset.

Enligt punkt 6 måste medlemsstaterna upphäva krav som de eventuellt kan ha i sin lagstiftning på att konkurrerande aktörer ska delta när de behöriga myndigheterna fattar

beslut. Detta förbud ska dock inte avse samråd med organisationer, som till exempel handelskammare eller med arbetsmarknadens parter, i andra frågor än enskilda ansökningar om tillstånd, eller samråd med allmänheten. I punkten konstateras dessutom uttryckligen att bestämmelsen inte hindrar beslut om enskilda tillståndsansökningar som fattas av yrkesorganisationer och yrkessammanslutningar eller andra branschorganisationer som handlar i egenskap av behöriga myndigheter.

Enligt punkt 7 ska medlemsstaterna upphäva bestämmelser enligt vilka tjänsteleverantörer som vill etablera sig inom deras territorium måste ställa en ekonomisk säkerhet eller ta en försäkring hos tjänsteleverantörer eller organ som är etablerade på medlemsstatens territorium. Detta ska dock inte påverka medlemsstaternas möjlighet att kräva försäkring eller finansiell säkerhet och ska inte heller påverka kraven avseende deltagande i en kollektiv ersättningsfond, t.ex. för medlemmar i yrkesorganisationer eller branschorganisationer.

Enligt punkt 8 ska medlemsstaterna upphäva krav på att en tjänsteleverantör som vill etablera sig måste ha varit förhandsregistrerad under en viss tid i registren på landets territorium eller tidigare under en viss tid ha bedrivit verksamheten där.

Krav som ska utvärderas

Artikel 15 gäller krav som ska utvärderas och som medlemsstaten ska identifiera, utvärdera och rapportera vidare till kommissionen. I artikeln förutsätts att medlemsstaterna undersöker sin lagstiftning och vid behov specificerar alla krav som avses i artikel 15.2.

Enligt artikel 15.2 a—c ska medlemsstaterna undersöka om det i deras respektive rättsordningar föreskrivs att krav som gäller kvantitativa eller geografiska begränsningar, särskilt i form av begränsningar knutna till folkmängd eller ett minsta geografiskt avstånd mellan olika tjänsteleverantörer, ska vara uppfyllda vid tillträde till eller utövande av tjänsteverksamhet. Dessutom ska det undersökas om det finns krav på tjänsteleverantören att ha en viss juridisk form eller krav som rör företagets kapitalinnehav.

Artikel 15.2 d gäller krav som innebär att endast vissa tjänsteleverantörer får starta en viss tjänsteverksamhet. Denna punkt omfattar dock inte verksamheter som är förbehållna personer med yrkeskvalifikationer för ett reglerat yrke enligt yrkeskvalifikationsdirektivet eller andra gemenskapsinstrument.

Artikel 15.2 e gäller krav som innebär att tjänsteleverantören inte får ha flera etableringar inom samma medlemsstats territorium.

Enligt artikel 15.2 f—h ska medlemsstaterna också undersöka krav på ett minsta antal anställda, fasta minimi- eller maximiavgifter som tjänsteleverantören måste tillämpa och skyldigheten för tjänsteleverantören att vid sidan av sin tjänst tillhandahålla andra specifika tjänster.

Enligt punkt 3 ska medlemsstaterna se till att kraven i punkt 2 är icke-diskriminerande, nödvändiga och proportionerliga. Med icke-diskriminering avses att kraven får varken vara direkt eller indirekt diskriminerande på grundval av nationalitet eller, i fråga om företag, var företaget har sitt säte. Kraven är nödvändiga om de är motiverade av tvingande hänsyn till allmänintresset. Med proportionalitet avses att kraven ska vara lämpliga för att säkerställa att det eftersträvade målet uppnås, de får inte gå utöver vad som är nödvändigt för att uppnå målet och det ska inte vara möjligt att ersätta dessa krav med andra, mindre begränsande åtgärder som skulle ge samma resultat.

Enligt punkt 4 ska de krav som avses i artikeln gälla lagstiftning om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse endast i den mån tillämpningen av dessa punkter inte rättsligt eller i praktiken hindrar att de särskilda uppgifter som tilldelats dem fullgörs.

Beroende på resultatet av utvärderingen ska medlemsstaterna upphäva krav som inte uppfyller villkoren enligt artikel 15.3 eller ersätta dem med mindre begränsande åtgärder som är förenliga med bestämmelserna i tjänstedirektivet. Enligt artikel 15.5 ska medlemsstaterna i den rapport som avses i artikel 39.1 ange vilka krav de har behållit och vilka krav de har upphävt eller lättat på.

Enligt artikel 15.6 får medlemsstaterna från och med den 28 december 2006 införa nya krav av den typ som avses i artikel 15.2, endast om dessa krav uppfyller villkoren i arti-

kel 15.3.

Med stöd av artikel 15.7 ska medlemsstaterna till kommissionen anmäla alla förslag till nya lagar och andra författningar i vilka sådana krav som avses i punkt 6 ingår, samt skälen till dem. Kommissionen ska underrätta de övriga medlemsstaterna om dessa bestämmelser. Denna anmälan ska inte hindra medlemsstaterna från att anta de aktuella bestämmelserna.

Inom tre månader från mottagandet av anmälan ska kommissionen undersöka om de nya kraven är förenliga med gemenskapsrätten och vid behov fatta ett beslut om att begära att medlemsstaten i fråga ska avstå från att anta dem eller upphäva dem. Anmälan om ett utkast till nationell lag i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter ska innebära uppfyllande av den anmälnings-skyldighet som föreskrivs i tjänstedirektivet.

Frihet att tillhandahålla tjänster

Friheten att tillhandahålla tjänster är en av de viktigaste principerna på den inre marknaden. Syftet med denna princip är att ge tjänsteleverantörer som är etablerade inom gemenskapen en möjlighet att tillhandahålla tjänster i en annan medlemsstat. Bestämmelser om fri rörlighet för tjänster finns i artiklarna 49—55 i EG-fördraget. Kapitel IV i tjänstedirektivet (artiklarna 16—21) gäller tillhandahållande av tjänster över gränserna i sådana fall där tjänsteleverantören inte är etablerad i den medlemsstat där tjänsterna tillhandahålls.

I artikel 16 finns bestämmelser om friheten att tillhandahålla tjänster över gränserna utan omotiverade begränsningar. Artikel 16 tillämpas på alla tjänster som omfattas av direktivets tillämpningsområde, med undantag av de tjänster eller områden som räknas upp i artikel 17.

För att tillåta tillträde till eller utövande av en tjänsteverksamhet på sitt territorium får medlemsstaterna enligt artikel 16.1 inte ställa krav som inte är motiverade av de fyra skäl som räknas upp i artikel 16.1 och 16.3. Det betyder att tillämpning av nationella krav är motiverat endast om de är nödvändiga av

skäl som avser allmän ordning, allmän säkerhet, folkhälsa eller miljöskydd. Kraven ska dessutom stämma överens med principerna om icke-diskriminering och proportionalitet.

Enligt artikel 16 är det inte tillåtet att tillämpa sådana nationella krav som innebär att tjänsteleverantörer från andra medlemsstater diskrimineras direkt eller indirekt på grundval av nationalitet eller, för juridiska personer, etableringsmedlemsstat, även om kraven hänförs till skäl som avser allmän ordning, allmän säkerhet, folkhälsa eller miljöskydd.

Även om kravet är icke-diskriminerande och hänförs till något av ovan nämnda fyra skäl, är frågan om huruvida kravet är förenligt med artikel 16.1 och 16.3 i sista hand beroende av proportionaliteten. Detta innebär att kravet ska vara lämpligt för att uppnå det mål som eftersträvas och får inte gå utöver vad som är nödvändigt för att uppnå målet.

Artikel 16.2 innehåller en förteckning över de krav som en medlemsstat inte får ställa på tjänster som tillhandahålls på dess territorium av en tjänsteleverantör som är etablerad i en annan medlemsstat. Till dessa otillåtna krav hör

a) skyldighet för tjänsteleverantören att vara etablerad i den medlemsstat där tjänsten tillhandahålls,

b) skyldighet för tjänsteleverantören att erhalla ett tillstånd från de behöriga myndigheterna eller att skriva in sig i ett register eller registrering av en yrkesorganisation eller yrkessammanslutning i medlemsstaten, utom i de fall som föreskrivs i tjänstedirektivet eller i andra gemenskapsrättsakter; Detta innebär att skyldigheten i punkt b inte gäller t.ex. de tillståndsförfaranden som anges i yrkeskvalifikationsdirektivet,

c) förbud för tjänsteleverantören att skaffa infrastruktur inom medlemsstatens territorium,

d) tillämpning av ett särskilt avtalsförhållande mellan tjänsteleverantören och tjänstemottagaren som begränsar ett oberoende tillhandahållande av tjänster,

e) skyldighet att inneha en särskild legitimation utfärdad av landets behöriga myndigheter för att få utöva en viss tjänsteverksamhet,

f) krav som påverkar användningen av den

utrustning och det material som utgör en integrerande del av tjänstens tillhandahållande, utom då detta är nödvändigt för att garantera hälsa och säkerhet på arbetsplatsen,

g) sådana begränsningar för tjänstemottagare som avses i artikel 19.

Undantag enligt tjänsteområde

I artikel 17 uppräknas ett antal undantag från artikel 16. Enligt artikel 17 ska artikel 16 inte tillämpas på

1) tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, såsom posttjänster, tjänster inom el- och gassektorn, vattendistributionstjänster och avfallshanteringstjänster,

2) områden som omfattas av direktivet om utstationering av arbetstagare,

3) områden som omfattas av direktiv 95/46/EG om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter,

4) områden som omfattas av direktiv 77/249/EEG om underlättande för advokater att effektivt begagna sig av friheten att tillhandahålla tjänster,

5) verksamhet som består i rättslig indrivning av fordringar,

6) områden som omfattas av avdelning II i yrkeskvalifikationsdirektivet samt av krav i den medlemsstat där tjänsten tillhandahålls vilka innebär att en verksamhet förbehålls en viss yrkeskategori,

7) områden som omfattas av förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen,

8) när det gäller administrativa formaliteter beträffande fri rörlighet för personer och deras uppehållsrätt, områden som omfattas av bestämmelserna i direktiv 2004/38/EG i vilka det fastställs vilka administrativa formaliteter som förmånstagare ska fullgöra hos de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där tjänsten tillhandahålls,

9) möjligheten för medlemsstaterna att kräva en visering eller ett uppehållstillstånd för sådana tredjelandsmedborgare som förflyttar sig till en annan medlemsstat för att tillhandahålla en tjänst som inte omfattas av den

ordning för ömsesidigt erkännande som fastställs i artikel 21 i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna, eller möjligheten att tvinga tredjelandsmedborgare att anmäla sig till de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där tjänsten tillhandahålls, vid ankomsten till landet eller efter detta,

10) områden som omfattas av rådets förordning (EEG) nr 259/93 om övervakning och kontroll av avfallstransporter inom, till och från Europeiska gemenskapen,

11) upphovsrätt, närstående rättigheter och rättigheter som avses i direktiv 87/54/EEG om rättsligt skydd för kretsmönster i halvledarprodukter och i direktiv 96/9/EG om rättsligt skydd för databaser, samt industriell äganderätt,

12) handlingar som enligt lag kräver medverkan av en notarie,

13) områden som omfattas av direktiv 2006/43/EG om lagstadgad revision av årsbokslut och sammanställd redovisning,

14) registrering av fordon som leasats i en annan medlemsstat,

15) bestämmelser om avtalsförpliktelser och förpliktelser utanför avtalsförhållanden, även avtalsformen, fastställda i enlighet med internationell privaträtt.

Undantag i enskilda fall

I artikel 18 tilläts undantag från bestämmelserna i artikel 16. Med stöd av artikeln får en medlemsstat under särskilda omständigheter vidta åtgärder gentemot en tjänstleverantör som är etablerad i en annan medlemsstat om åtgärden avser tjänsters säkerhet. Dessa åtgärder får vidtas endast om det sker enligt det förfarande för ömsesidigt bistånd som avses i artikel 35 och om samtliga villkor i artikel 18.2 är uppfyllda.

I punkt 2 förutsätts för det första att de nationella bestämmelser med stöd av vilka åtgärden vidtas inte har varit föremål för någon gemenskapsharmonisering på området tjänsters säkerhet. För det andra förutsätts att åtgärderna ger ett mer omfattande skydd för tjänstemottagaren än den åtgärd som etableringsmedlemsstaten skulle kunna vidta med stöd av sina nationella bestämmelser. För det

tredje förutsätts att etableringsmedlemsstaten inte har vidtagit några åtgärder eller har vidtagit åtgärder som är otillräckliga i förhållande till dem som avses i artikel 35.2. För det fjärde förutsätts att åtgärderna är proportionerliga.

Den medlemsstat där tjänsten tillhandahålls kan vidta åtgärder som avser tjänsters säkerhet först efter att den har begärt bistånd från den medlemsstat där tjänsteleverantören har etablerat sig och efter att ha iakttagit det förfarande som anges i artikel 35.2 till 35.6.

Tjänstemottagares rättigheter

Enligt artikel 19 får medlemsstaterna inte ställa sådana krav på tjänstemottagarna att de begränsar utnyttjandet av en tjänst som tillhandahålls av en tjänsteleverantör som är etablerad i en annan medlemsstat. Enligt artikeln är det förbjudet att ställa sådana krav på tjänstemottagarna som gäller skyldigheten att erhålla tillstånd eller göra en deklARATION, om mottagarna vill använda tjänster som tillhandahålls av tjänsteleverantörer som är etablerade i en annan medlemsstat. Medlemsstater som beviljar ekonomiskt bidrag för en viss tjänst ska upphäva diskriminerande begränsningar av möjligheterna till ekonomiska bidrag på grund av att tjänsteleverantören är etablerad i en annan medlemsstat eller med hänvisning till den plats där tjänsten utförs.

Enligt artikel 20.1 ska medlemsstaterna se till att tjänstemottagarna inte omfattas av diskriminerande krav som grundas på deras nationalitet eller bosättningsort.

Enligt punkt 2 ska medlemsstaterna också se till att de allmänna villkoren för tillträde till en tjänst som tjänsteleverantören tillhandahåller allmänheten inte innehåller diskriminerande bestämmelser som grundar sig på tjänstemottagarens nationalitet eller bosättningsort. Detta gäller dock inte tjänsteleverantörens möjlighet att införa skillnader i villkoren när dessa är direkt motiverade av objektiva faktorer.

Enligt skäl 95 i direktivets ingress innebär principen om icke-diskriminering på den inre marknaden att tjänstemottagare, i synnerhet konsumenter, inte får vägras tillträde till en tjänst som erbjuds allmänheten eller att tillträdet inte får begränsas på grund av att de

allmänna villkor som erbjuds allmänheten innehåller krav på tjänstemottagarens nationalitet eller bosättningsort. Detta påverkar inte möjligheten att inom ramen för dessa allmänna villkor tillämpa olika avgifter, priser och villkor för tillhandahållandet av en tjänst, om detta är motiverat av objektiva faktorer som kan variera länderna emellan, som högre faktiska kostnader på grund av avstånd och tekniska detaljer i samband med tillhandahållandet.

I artikel 21 finns bestämmelser om stöd till tjänstemottagarna. Enligt punkt 1 ska medlemsstaterna för det första se till att tjänstemottagarna i de medlemsstater där de är bosatta får allmän information om vilka krav som gäller i andra medlemsstater för tillträde till och utövande av tjänsteverksamhet, särskilt konsumentskyddskrav.

För det andra ska tjänstemottagarna få allmän information om möjligheterna till rättslig prövning av en eventuell tvist mellan en tjänsteleverantör och en tjänstemottagare. För det tredje ska mottagarna få kontaktuppgifter om sammanslutningar eller organisationer, inklusive centrumen inom nätverket för europeiska informationscentrum för konsumenter, där tjänsteleverantörer eller tjänstemottagare kan få praktisk hjälp.

Vid behov ska råden från behöriga myndigheter även omfatta en vägledning i olika steg. Information och stöd ska tillhandahållas på ett tydligt och entydigt sätt, vara lätt tillgängliga även på distans och på elektronisk väg samt hållas aktuell.

Medlemsstaterna kan fritt välja vilka organ som anförtros de uppgifter som avses i punkt 1. Som konstateras i punkt 2 kan medlemsstaterna även anförtro de nämnda uppgifterna till de gemensamma kontaktpunkterna. Medlemsstaterna ska meddela organets kontaktuppgifter till kommissionen som sänder dessa vidare till de övriga medlemsstaterna.

Tjänsternas kvalitet

I kapitel V (artiklarna 22—27) i tjänstedirektivet finns bestämmelser om tjänsternas kvalitet. I artikel 22 ingår bestämmelser om de uppgifter som tjänsteleverantörerna ska tillställa tjänstemottagarna. Enligt punkt 1 ska medlemsstaterna se till att tjänsteleveran-

törerna ställer följande uppgifter till tjänstemottagarnas förfogande:

a) tjänsteleverantörens namn, rättsliga ställning och juridiska form, etableringsadress och andra uppgifter som gör att man snabbt kan komma i kontakt med denne och kommunicera med honom direkt och, allt efter omständigheterna, på elektronisk väg,

b) om tjänsteleverantören är inskriven i ett handelsregister eller något annat liknande offentligt register, registrets namn och tjänsteleverantörens registreringsnummer eller motsvarande identifieringsuppgifter,

c) om verksamheten omfattas av ett tillståndsförfarande, adressuppgifter till den berörda behöriga myndigheten eller den gemensamma kontaktpunkten,

d) om tjänsteleverantörens verksamhet är mervärdesskattepliktig, det registreringsnummer som avses i artikel 22.1 i rådets sjätte direktiv 77/388/EEG om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning rörande omsättningsskatter,

e) när det gäller reglerade yrken, den yrkesorganisation eller liknande organ där tjänsteleverantören är registrerad, tillsammans med yrkestiteln samt den medlemsstat i vilken tjänsteleverantören tilldelats denna titel,

f) eventuella standardklausuler och allmänna villkor som tjänsteleverantören tillämpar,

g) om tjänsteleverantören tillämpar avtalsbestämmelser om vilken lagstiftning som ska tillämpas på avtalet och/eller om behörig domstol,

h) om det finns någon kundgaranti som inte är lagstadgad,

i) priset på tjänsten när tjänsteleverantören i förväg har fastställt priset för en viss typ av tjänst,

j) vad tjänsten huvudsakligen består av, om det inte framgår av sammanhanget,

k) den försäkring eller de garantier som avses i artikel 23.1, särskilt försäkringsgivarens eller garantigivarens kontaktuppgifter samt geografisk täckning.

Enligt punkt 2 kan tjänsteleverantören enligt eget val tillhandahålla de uppgifter som avses i punkt 1 antingen på eget initiativ eller på en plats där uppgifterna är lätt tillgängliga för tjänstemottagaren och där tjänsten utförs eller där avtalet ingås. Uppgifterna kan också

finnas lätt tillgängliga för tjänstemottagaren på elektronisk väg eller finnas med i informationshandlingar som tjänsteleverantören lämnar tjänstemottagaren och där tjänsterna som tillhandahålls beskrivs i detalj.

Enligt punkt 3 ska medlemsstaterna se till att tjänsteleverantörer på begäran lämnar förutom ovan nämnda uppgifter följande kompletterande uppgifter:

a) om tjänsteleverantören inte i förväg har fastställt priset för en viss typ av tjänst, priset på tjänsten eller, då ett exakt sådant inte kan anges, den beräkningsmetod som används för att fastställa priset så att tjänstemottagaren kan kontrollera priset, eller en tillräckligt detaljerad uppskattning av det,

b) för reglerade yrken, en hänvisning till vilka regler som gäller för ett visst yrke i etableringsmedlemsstaten och en anvisning om hur man kan få tillgång till dessa regler,

c) uppgifter om tjänsteleverantörens verksamheter och partnerskap på olika områden som är direkt kopplade till tjänsten i fråga samt vilka åtgärder som vidtagits för att undvika intressekonflikter; Dessa uppgifter ska finnas med i tjänsteleverantörens alla informationshandlingar där tjänsterna beskrivs i detalj,

d) eventuella uppförandekoder som tjänsteleverantören ska följa samt var dessa regler finns att tillgå elektroniskt och på vilka språk,

e) information om att en tjänsteleverantör ska följa en viss uppförandekod eller att denne är medlem av en yrkes- eller branschorganisation som erbjuder möjlighet till tvistlösning utanför domstol; Tjänsteleverantören ska ange hur man kan få närmare information om vad som utmärker denna form av tvistlösning och på vilka villkor den får tillämpas.

Enligt punkt 4 ska medlemsstaterna se till att den information som tjänsteleverantören ska lämna tillhandahålls eller meddelas på ett klart och entydigt sätt och i god tid innan avtalet ingås eller, om det inte finns något skriftligt avtal, innan tjänsten utförs.

Enligt punkt 5 gäller informationskraven vid sidan av de krav som redan föreskrivs i gemenskapsrätten. Sådana bestämmelser finns t.ex. i direktivet om elektronisk handel, rådets direktiv 90/314/EEG om paketresor, semesterpaket och andra paketarrangemang

och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG om konsumentskydd vid distansavtal. Enligt punkt 5 kan medlemsstaterna dessutom ställa ytterligare informationskrav på de tjänsteleverantörer som är etablerade på deras territorium.

I artikel 23 finns bestämmelser om yrkesansvarsförsäkringar och garantier. Enligt punkt 1 får medlemsstaterna säkerställa att de tjänsteleverantörer vilkas tjänster utgör en direkt och särskild risk för tjänstemottagarens eller en tredje persons hälsa eller säkerhet, eller för tjänstemottagarens ekonomiska trygghet, tecknar en yrkesansvarsförsäkring som ska vara anpassad till riskens art och omfattning, eller erbjuder andra garantier eller liknande arrangemang som är likvärdiga eller i allt väsentligt jämförbara när det gäller syftet.

När en tjänsteleverantör etablerar sig på en medlemsstats territorium får denna medlemsstat enligt punkt 2 inte kräva en yrkesansvarsförsäkring eller en garanti, om tjänsteleverantören redan omfattas av en garanti som är likvärdig eller i allt väsentligt jämförbar när det gäller dess syfte och det försäkringskydd som den ger i fråga om den försäkrade risken, det försäkrade beloppet eller ett tak för garantin och eventuella undantag från försäkringsskyddet, i en annan medlemsstat där tjänsteleverantören redan är etablerad. Om det endast rör sig om en delvis likvärdig försäkring eller garanti får medlemsstaterna begära en kompletterande garanti som täcker de aspekter som inte omfattas. Om en medlemsstat kräver att en tjänsteleverantör som är etablerad på dess territorium tecknar en yrkesansvarsförsäkring eller lämnar någon annan garanti, ska denna medlemsstat som tillräckligt styrkande handling acceptera intyg om sådan försäkring som utfärdats av kreditinstitut eller försäkringsbolag vilka är etablerade i andra medlemsstater.

Enligt punkt 3 ska punkterna 1 och 2 inte påverka de system för yrkesansvarsförsäkringar eller garantier som föreskrivs i andra gemenskapsrättsakter.

I artikel 24 finns bestämmelser om marknadskommunikation från reglerade yrken. Enligt punkt 1 ska medlemsstaterna upphäva alla totalförbud mot marknadskommunikation från reglerade yrken.

Enligt punkt 2 ska medlemsstaterna säkerställa att marknadskommunikationen från reglerade yrken följer de yrkesetiska reglerna i överensstämmelse med gemenskapsrätten, särskilt de regler som är avsedda att garantera yrkesverksamhetens oberoende, värdighet och integritet samt tystnadsplikt. Enligt punkten ska de yrkesetiska reglerna för marknadskommunikation vara icke-diskriminerande, motiverade av tvingande hänsyn till allmänintresset och proportionerliga.

I artikel 25 finns bestämmelser om verksamheter på flera olika områden. Enligt punkt 1 ska medlemsstaterna säkerställa att tjänsteleverantörer inte åläggs krav som innebär att de endast får utöva en viss angiven verksamhet eller som inskränker möjligheten att utöva flera verksamheter gemensamt eller i partnerskap.

Enligt punkten får sådana krav emellertid ställas på följande typer av tjänsteleverantörer. Krav får ställas på reglerade yrken, i de fall då det är motiverat för att se till att reglerna för yrkesetik och uppförande, vilka varierar beroende på de enskilda yrkenas särdrag, följs och då det är nödvändigt för att säkerställa deras oberoende och opartiskhet. Krav får även ställas på tjänsteleverantörer som tillhandahåller certifiering, ackreditering, teknisk kontroll, testning eller försök, om det är motiverat för att garantera deras oberoende och opartiskhet.

När sådana verksamheter på flera olika områden som avses i punkt 1 är tillåtna ska medlemsstaterna enligt punkt 2 säkerställa att intressekonflikter och oförenligheter mellan vissa verksamheter förhindras och det oberoende och den opartiskhet som krävs för vissa verksamheter garanteras. Dessutom ska medlemsstaterna säkerställa att reglerna för yrkesetik och uppförande för olika verksamheter är förenliga sinsemellan, särskilt i fråga om tystnadsplikt.

Enligt punkt 3 ska medlemsstaterna i den rapport som avses i artikel 39.1 ange vilka tjänsteleverantörer som omfattas av kraven i artikel 25.1, vad kraven består i och varför de anser att kraven är motiverade.

I artikel 26 finns bestämmelser om tjänstekvaliteten. Enligt punkt 1 ska medlemsstaterna i samarbete med kommissionen vidta

stödåtgärder för att uppmuntra tjänsteleverantörer att frivilligt säkerställa tjänsternas kvalitet. I punkten nämns som sådana åtgärder i synnerhet certifiering av verksamheten eller utvärdering av den av oberoende eller ackrediterade organ eller utarbetande av egna kvalitetskriterier eller tillämpning av andra kvalitetskriterier eller kvalitetsmärkningssystem som utarbetats av yrkesorganisationer på gemenskapsnivå.

Enligt punkt 2 ska medlemsstaterna se till att information om innebörden av viss kvalitetsmärkning och kriterierna för tillämpning av kvalitetsmärkning och andra kvalitets-tecken som rör tjänster är lättillgängliga för såväl tjänstemottagare som tjänsteleverantörer.

Enligt punkt 3 ska medlemsstaterna i samarbete med kommissionen vidta stödåtgärder för att uppmuntra yrkesorganisationer, handelskamrar, hantverks- och industriföreningar samt konsumentorganisationer inom deras territorium att samarbeta på gemenskapsnivå för att förbättra kvaliteten på tjänsterna, särskilt genom att underlätta utvärderingen av tjänsteleverantörernas kompetens.

I artikel 27 finns bestämmelser om tvistlösning. Enligt punkt 1 ska medlemsstaterna vidta de allmänna åtgärder som är nödvändiga för att se till att tjänsteleverantörer lämnar sina kontaktuppgifter dit tjänstemottagarna kan vända sig med klagomål eller förfrågan om den utförda tjänsten. Dessutom ska medlemsstaterna se till att tjänsteleverantörerna besvarar klagomålen så snart som möjligt och skyndsamt försöker finna tillfredsställande lösningar. Enligt punkt 2 ska medlemsstaterna vidta de allmänna åtgärder som krävs för att se till att tjänsteleverantörer är skyldiga att styrka att de uppfyller de informationsskyldigheter som föreskrivs i tjänstedirektivet och att uppgifterna är korrekta.

Om det krävs en finansiell garanti för att följa ett domstolsbeslut ska medlemsstaterna enligt punkt 3 erkänna likvärdiga garantier som deponeras av kreditinstitut eller försäkringsgivare som är etablerade i en annan medlemsstat.

Enligt punkt 4 ska medlemsstaterna vidta de allmänna åtgärder som krävs för att se till att de tjänsteleverantörer som ska följa vissa utförandekoder, eller som är medlemmar i

en yrkes- eller branschorganisation som erbjuder möjlighet till tvistlösning utanför domstol, upplyser tjänstemottagaren om detta.

Administrativt samarbete

I kapitel VI i tjänstedirektivet (artiklarna 28—36) finns bestämmelser om administrativt samarbete mellan medlemsstaternas myndigheter. I artikel 28 finns bestämmelser om allmänna skyldigheter i anslutning till ömsesidigt bistånd mellan myndigheterna. Enligt punkt 1 ska medlemsstaterna ömsesidigt bistå varandra och vidta åtgärder för att kunna samarbeta effektivt vid tillsynen av tjänsteleverantörer och deras tjänster.

Enligt punkt 2 ska medlemsstaterna utse en eller flera kontaktpunkter, vilkas kontaktuppgifter ska meddelas till de andra medlemsstaterna och kommissionen. Kommissionen ska offentliggöra och regelbundet uppdatera förteckningen över kontaktpunkter. Enligt skäl 107 i direktivets ingress bör ömsesidigt bistånd under normala förhållanden ske genom direktkontakt mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter. De kontaktpunkter som har utsetts av medlemsstaterna ska vara skyldiga att underlätta förfarandet endast då det uppstår svårigheter, t.ex. om det behövs hjälp för att klargöra vilken relevant myndighet som är behörig.

Enligt punkt 3 ska en begäran om information eller om utförande av kontroller, inspektioner och utredningar vara vederbörligen motiverad. Information som lämnats ut får endast användas i det ärende för vilket den har begärts.

Vid en begäran om bistånd från de behöriga myndigheterna i en annan medlemsstat ska medlemsstaterna enligt punkt 4 säkerställa att tjänsteleverantörer som är etablerade på deras territorium lämnar deras behöriga myndigheter alla uppgifter som krävs för att deras verksamhet ska kunna övervakas i enlighet med deras nationella lagstiftning.

Om medlemsstaterna har svårt att tillmötesgå en begäran om information eller att utföra kontroller, inspektioner eller utredningar ska de enligt punkt 5 snabbt underrätta den medlemsstat som begärt informationen i syfte att finna en lösning.

När medlemsstaterna har mottagit en begäran ska de enligt punkt 6 översända uppgifterna så snart som möjligt och på elektronisk väg. Enligt punkt 7 ska medlemsstaterna se till att de register i vilka tjänsteleverantörer är inskrivna också kan konsulteras på samma villkor av både nationella och övriga medlemsstaters behöriga myndigheter.

Enligt artikel 29.1 ska etableringsmedlemsstaten när det gäller tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster i en annan medlemsstat lämna uppgifter om tjänsteleverantörer som är etablerade inom dess territorium om en annan medlemsstat begär det. Den medlemsstat där tjänsteleverantören är etablerad ska särskilt ge bekräftelse av att tjänsteleverantören är etablerad inom landet och att den inte olagligen utövar sin verksamhet där.

Enligt punkt 2 ska myndigheterna i etableringsmedlemsstaten inom ramen för sina befogenheter utföra de kontroller, inspektioner och utredningar som en annan medlemsstat begär och upplysa medlemsstaten i fråga om resultaten och om de åtgärder som eventuellt vidtagits. Myndigheterna i den medlemsstat som tagit emot begäran får besluta om vilka åtgärder som är lämpligast i varje enskilt fall för att efterkomma en annan medlemsstats begäran.

Enligt punkt 3 ska etableringsmedlemsstaten, om den får kännedom om att en tjänsteleverantör som är etablerad på dess territorium och tillhandahåller tjänster i andra medlemsstater har uppträtt eller agerat på ett sätt, som enligt medlemsstatens kännedom skulle kunna orsaka allvarlig skada på människors hälsa eller säkerhet eller på miljön, så snart som möjligt underrätta alla andra medlemsstater och kommissionen.

I artikel 30 finns bestämmelser om etableringsmedlemsstatens tillsyn när en tjänsteleverantör tillfälligt förflyttar sig till en annan medlemsstat. I punkt 1 sägs att om den medlemsstat där tjänsten tillhandahålls mot bakgrund av artiklarna 16 och 17 inte kan tillämpa sina egna krav på tjänsteleverantörer från andra medlemsstater, måste den medlemsstat där tjänsteleverantören är etablerad säkerställa efterlevnaden med sina egna nationella krav genom tillsynsåtgärder på den plats där tjänsteleverantören är etablerad. Enligt punkt 2 får etableringsmedlemsstaten

inte avstå från att vidta tillsyns- eller genomförandeåtgärder på det egna territoriet med hänvisning till att tjänsten tillhandahållits eller orsakat skada i en annan medlemsstat.

När det gäller de nationella krav som kan ställas enligt artikel 16 eller artikel 17 är den medlemsstat där tjänsten utförs enligt artikel 31.1 ansvarig för tillsynen av tjänsteleverantörens verksamhet på dess territorium. Den medlemsstat där tjänsten tillhandahålls kan i enlighet med gemenskapsrätten vidta nödvändiga åtgärder för att försäkra sig om att tjänsteleverantörer följer kraven när det gäller tillträde till och utövande av tjänsteverksamhet. Medlemsstaterna kan även göra de kontroller, inspektioner och utredningar som krävs för att utöva tillsyn över den tillhandahållna tjänsten.

I punkt 2 sägs att om en tjänsteleverantör tillfälligt förflyttar sig till en annan medlemsstat för att tillhandahålla en tjänst utan att vara etablerad där, ska denna medlemsstat, när det gäller andra krav än de som avses i punkt 1, medverka vid tillsynen av tjänsteleverantören i enlighet med punkterna 3 och 4.

Enligt punkt 3 ska de behöriga myndigheterna på etableringsmedlemsstatens begäran i den medlemsstat där tjänsten tillhandahålls genomföra de kontroller, inspektioner och utredningar som krävs för att se till att etableringsmedlemsstatens tillsyn genomförs på ett effektivt sätt. De ska handla inom ramen för de befogenheter som de har i den egna medlemsstaten. De behöriga myndigheterna får besluta om vilka åtgärder som är lämpligast i varje enskilt fall för att efterkomma etableringsmedlemsstatens begäran.

Enligt punkt 4 får de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där tjänsten tillhandahålls på eget initiativ genomföra kontroller, inspektioner och utredningar på plats på villkor att de inte är diskriminerande, att de inte motiveras av att tjänsteleverantören är etablerad i en annan medlemsstat och att de står i proportion till det syfte som eftersträvas.

I artikel 32 finns bestämmelser om en varningsmekanism. Om en medlemsstat får kännedom om allvarliga specifika skeenden eller omständigheter som har samband med en tjänsteverksamhet och som skulle kunna orsaka allvarlig skada för människors hälsa el-

ler säkerhet eller för miljön inom det egna territoriet eller inom andra medlemsstaters territorier, ska den medlemsstaten enligt punkt 1 så snart som möjligt underrätta etableringsmedlemsstaten, övriga berörda medlemsstater och kommissionen. I punkt 2 bestäms dessutom att kommissionen ska främja och medverka i driften av ett europeiskt nätverk av myndigheter i medlemsstaterna för att genomföra punkt 1. I punkt 3 finns en hänvisning till det kommittéförfarande som avses i artikel 40.2. Kommissionen ska i enlighet med kommittéförfarandet anta och regelbundet uppdatera utförliga regler för driften av det nätverk som avses i punkt 2.

I artikel 33 finns bestämmelser om uppgifter om tjänsteleverantörernas anseende. Enligt punkt 1 ska medlemsstaterna på begäran av en annan medlemsstats behöriga myndighet översända alla uppgifter, i enlighet med sin nationella lagstiftning, om sådana disciplinära eller administrativa åtgärder eller straffrättsliga påföljder och beslut rörande betalningsoförmåga och konkurser som är av betydelse för tjänsteleverantörens kompetens eller yrkesmässiga trovärdighet. Den medlemsstat som tillhandahåller uppgifterna ska informera tjänsteleverantören om detta. En sådan begäran som avses i punkten ska vederbörligen motiveras, särskilt när det gäller skälen till att uppgifterna begärs.

Enligt punkt 2 ska information om de påföljder och åtgärder som avses i punkt 1 endast meddelas om ett slutgiltigt beslut har fattats. När det gäller andra verkställbara beslut enligt punkt 1 ska den medlemsstat som översänder uppgifterna ange om det rör sig om ett slutgiltigt beslut eller om beslutet har överklagats. Enligt punkten ska medlemsstaten också ange enligt vilka nationella bestämmelser tjänsteleverantören har befunnits skyldig eller straffats.

Enligt punkt 3 ska punkterna 1 och 2 genomföras på ett sätt som överensstämmer med reglerna om hur personuppgifter får tillhandahållas och som respekterar rättigheter för personer som dömts eller straffats i de berörda medlemsstaterna.

I artikel 34 finns bestämmelser om stödåtgärder. Enligt punkt 1 ska kommissionen i samarbete med medlemsstaterna inrätta ett elektroniskt system för informationsutbyte

mellan medlemsstaterna. Enligt punkt 2 ska medlemsstaterna med kommissionens bistånd vidta stödåtgärder för att underlätta utbyte av tjänstemän med ansvar för genomförandet av ömsesidigt bistånd och utbildning av sådana tjänstemän.

I artikel 35 finns bestämmelser om ett särskilt administrativt samarbetsförfarande vid undantag i enskilda fall. Enligt punkt 1 ska en medlemsstat iaktta förfarandet i punkterna 2—6 om den överväger att vidta en sådan åtgärd som avses i artikel 18. Artikel 18 ger medlemsstaterna möjligheten att i särskilda fall vidta åtgärder som avser tjänsters säkerhet gentemot en tjänsteleverantör från en annan medlemsstat som tillhandahåller tjänster på deras territorium.

Enligt punkt 2 ska den medlemsstat som ämnar vidta sådana åtgärder först begära att etableringsmedlemsstaten vidtar åtgärder mot tjänsteleverantören i fråga och därvid lämna alla relevanta uppgifter om tjänsten i fråga och omständigheterna i ärendet. Därefter ska etableringsmedlemsstaten så snart som möjligt kontrollera om tjänsteleverantören utövar sin verksamhet lagenligt samt kontrollera de omständigheter som ligger till grund för begäran. Etableringsmedlemsstaten ska så snart som möjligt meddela den medlemsstat som överlämnat begäran om vilka åtgärder som vidtagits eller övervägs eller, i förekommande fall, skälet till att inga åtgärder vidtagits.

I punkt 3 sägs att om en medlemsstat där tjänsten tillhandahålls efter underrättelsen enligt punkt 2 har för avsikt att vidta åtgärder ska den anmäla denna avsikt till kommissionen och etableringsmedlemsstaten. Medlemsstaten ska då ange varför den anser att de åtgärder som etableringsmedlemsstaten vidtagit eller överväger att vidta är otillräckliga och varför den anser att de åtgärder som den överväger att vidta uppfyller villkoren i artikel 18.

Enligt punkt 4 får medlemsstaten vidta åtgärderna tidigast 15 arbetsdagar efter det att anmälan gjorts i enlighet med punkt 3. Enligt punkt 5 ska kommissionen så snart som möjligt undersöka huruvida de anmälda åtgärderna är förenliga med gemenskapsrätten. Om kommissionen konstaterar att åtgärden är oförenlig med gemenskapsrätten, ska den i ett beslut begära att medlemsstaten avstår

från att vidta de övervägda åtgärderna eller skyndsamt avbryter åtgärderna i fråga.

Enligt punkt 6 får medlemsstaten i brådskande fall avvika från punkterna 2—4. I sådana fall ska åtgärderna anmälas till kommissionen och till etableringsmedlemsstaten så snart som möjligt, med angivande av skälen till varför medlemsstaten anser att ärendet brådskar.

Konvergensprogram

I kapitel VII i tjänstedirektivet (artiklarna 37—43) ingår bestämmelser om ett konvergensprogram. I artikel 37 finns bestämmelser om uppförandekoder på gemenskapsnivå. Enligt artikeln ska kommissionen och medlemsstaterna tillsammans uppmuntra att det på gemenskapsnivå utarbetas uppförandekoder i överensstämmelse med gemenskapsrätten, särskilt av yrkesorganisationer och yrkessammanslutningar, i syfte att underlätta tillhandahållandet av tjänster eller tjänsteleverantörers etablering i en annan medlemsstat.

I artikel 38 finns bestämmelser om kompletterande harmonisering. Enligt artikeln ska kommissionen senast den 28 december 2010 undersöka möjligheterna att lägga fram förslag till harmoniseringsinstrument avseende tillträde till verksamhet som består i in- och utdrivning av fordringar och privata säkerhetstjänster och värdetransporter.

I artikel 39 finns bestämmelser om ömsesidig utvärdering. Enligt punkt 1 ska medlemsstaterna senast den 28 december 2009 sammanställa en rapport till kommissionen med de uppgifter som avses i artikel 9.2, artikel 15.5 och artikel 25.3. Dessa uppgifter gäller de tillståndsförfaranden som avses i artikel 9.1, de krav som ska utvärderas enligt artikel 15.5 och de krav som ställs på verksamheter på flera olika områden enligt artikel 25.1.

Enligt punkt 2 ska kommissionen översända rapporterna till medlemsstaterna, vilka inom sex månader efter mottagandet ska lämna sina synpunkter på var och en av rapporterna. Enligt punkt 3 ska dessa rapporter och synpunkter läggas fram för den kommitté som avses i artikel 40.1, som får lämna synpunkter.

Enligt artikel 39.4 ska kommissionen, mot

bakgrund av de rapporter och synpunkter som anges i punkterna 2 och 3, senast den 28 december 2010 till Europaparlamentet och rådet lägga fram en sammanfattande rapport. Kommissionen kan samtidigt vid behov lägga fram förslag till ytterligare initiativ.

Enligt punkt 5 ska medlemsstaterna senast den 28 december 2009 lägga fram en rapport för kommissionen med de nationella krav vars tillämpning skulle kunna falla under artikel 16.1 tredje stycket och artikel 16.3 första meningen. Dessutom ska det anges varför medlemsstaten anser att tillämpningen av dessa krav uppfyller kriterierna i de nämnda punkterna. De krav som gäller friheten att tillhandahålla dessa tjänster ska alltså vara icke-diskriminerande, proportionerliga och motiveras med skäl som avser allmän ordning, allmän säkerhet, folkhälsa eller miljöskydd.

Medlemsstaterna ska därefter till kommissionen översända alla förändringar i sina krav och skälen till dessa. Enligt punkten ska kommissionen underrätta övriga medlemsstater om de översända kraven, dock utan att detta hindrar medlemsstaterna från att anta bestämmelserna i fråga.

I artikel 40 finns bestämmelser om den kommitté som biträder kommissionen och om kommittéförfarandet. Enligt artikel 41 ska kommissionen senast den 28 december 2011 lägga fram en övergripande rapport till Europaparlamentet och rådet om tillämpningen av tjänstedirektivet. Därefter läggs rapporten fram vart tredje år.

Artikel 42 gäller ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 98/27/EG om förbudsföreläggande för att skydda konsumenternas intressen. Enligt artikel 43 ska vid genomförande och tillämpning av tjänstedirektivet, särskilt bestämmelserna om tillsyn, reglerna för skydd av personuppgifter följas.

3 Statistik från tjänstesektorn

Antalet tjänsteföretag

Enligt arbets- och näringsministeriets översikt över företagsamheten 2009 fanns det något över 262 000 företag i Finland i slutet av 2008 (primärproduktionen inte medräknad). Detta antal har ökat jämnt sedan 1995, men

de senaste åren har ökningen varit mycket kraftig.

Statistikcentralens företags- och arbetsstäl- leregister visar att antalet företag under de tio senaste åren har ökat mest inom fastighets- och byggbranschen och inom branscher som tillhandahåller social- och hälsovårdstjänster och personliga tjänster. Inom byggbranschen har antalet företag ökat mycket på grund av byggproduktionens snabba ökning och till- växten inom underleverantörsverksamheten. Ökningen av företag inom branschen för fas- tighetstjänster förklaras av att byggnadsbe- ståndet har vuxit och underhållet av fastighe- ter har bolagiserats i och med att företag och offentliga samfund koncentrerar sig på sin kärnverksamhet. Exempelvis cateringtjänster, säkerhetstjänster, fastighetsstyrning och fas- tighetsvärderingstjänster skapar nya möjlig- heter till affärsverksamhet.

Inom området för sociala tjänster har det faktum att kommunerna har köpt fler tjänster och att organisationer inom socialsektorn har bolagiserat sina servicefunktioner lett till fler företag. Snabbast har ökningen varit inom servicehus- och boendeverksamhet och hem- tjänst för äldre. Branschen för hushållstjän- ster fick en knuff framåt i och med systemet med hushållsavdrag i beskattningen. När det gäller personliga tjänster har motionstjän- serna börjat öka.

Strukturomvandlingen har fört med sig nya företag inom jord- och skogsbruket. Dessa företag bedriver ofta verksamhet inom många sektorer. Det kan t.ex. handla om jord- och skogsbruk, turistnäringar och livs- medelsförädling i liten skala. Numera utövar ungefär en tredjedel av gårdarna också annan företagsverksamhet än jord- och skogsbruk. Av de gårdar som har branschövergripande verksamhet är närmare 70 procent verksamma inom tjänstesektorn.

Företagarna inom tjänstesektorn

Om man inte beaktar primärproduktionen, arbetar en dryg fjärdedel av företagarna inom förädling (industri och byggande) och en knapp fjärdedel inom handel eller inkvarterings- och förplägnadsverksamhet. Ungefär hälften av företagarna är verksamma inom andra tjänstesektorer. Företagarnas andel av

dem som är sysselsatta inom huvudsektorer- na är störst inom byggande och personliga tjänster. Även om företagarna har blivit fler har deras andel av de sysselsatta minskat inom många sektorer. Ett undantag utgör so- cial- och hälsovårdstjänsterna, där markna- den för offentlig upphandling först nu håller på att öppnas för företagarna.

De kvinnliga företagarna är relativt sett fler inom servicesektorn än inom andra sektorer. I slutet av 2008 var de kvinnliga företagarna ungefär 30 procent av alla företagare, dvs. ca 80 000. De kvinnliga företagarna är i genom- snitt yngre och bättre utbildade än de manli- ga företagarna. Två tredjedelar av de kvinn- liga företagarna är ensamföretagare. Antalet kvinnliga företagare har ökat t.ex. inom de- taljhandel och inkvarterings- och förpläg- nadsverksamhet, där de redan utgör över hälften av företagarna. Kvinnorna är i majo- ritet också inom utbildning, social- och häl- sovårdstjänster, branscher med personliga tjänster, såsom frisersalonger, och i många rekreationstjänster.

Också inom invandrarnas företagande lig- ger tonvikten på handel och tjänster. År 2006 verkade i Finland ca 6 400 invandrarföretag som helt eller åtminstone till hälften inneha- des av utlänningar. Det ökade antalet invand- rarföretag står i direkt proportion till invand- rarbefolkningens storlek. Den har vuxit sta- digt under de senaste tjugo åren.

Konjunkturutvecklingen inom tjänstesektorn

Enligt statistikcentralens branschöversikt 1/2009 för tjänstesektorn minskade omsättnin- gen inom tjänstesektorn i början av 2009 för första gången under en statistikföringstid på mer än 20 år. Inom tjänstesektorn har re- cessionen särskilt försvagat transporter och lagring, som är beroende av andra huvudsek- torer. Såväl yrkesmässig, vetenskaplig och teknisk verksamhet som förvaltning och stödtjänster gick tillbaka med knappt två pro- cent.

Den yrkesmässiga, vetenskapliga och tek- niska verksamheten fördelade sig på under- sektorer med dels tillväxt, dels tillbakagång. Den största minskningen i omsättning hade sektorn för reklam och marknadsanalys. Där minskade omsättningen med en femtedel

jämfört med året innan. Däremot ökade omsättningen inom arkitektverksamhet och teknisk konsultverksamhet samt inom teknisk provning med över fyra procent. Också inom konsulttjänster för företagsledning var ökningen av motsvarande storleksklass under det första kvartalet 2009. Enligt branschöversikten var tillbakagången moderatast inom inkvarterings- och förplägnadsverksamheten. Där minskade omsättningen med något under en procent. Inom inkvarteringsbranschen försämrades läget för företag av alla storlekar. När det gäller förplägnadsverksamheten var det de små företagen som fortfarande höll branschens omsättning knappt på plussidan.

Omsättningen för tjänsteföretag inom informations- och kommunikationsbranschen var så gott som oförändrad under det första kvartalet 2009. Den övriga serviceverksamheten ökade med en dryg procent i början av året. Näst störst var tillväxten inom huvudsektorn konst, underhållning och rekreation, där omsättningen ökade med närmare fem procent. Bäst utvecklades verksamheten dock inom fastighetsbranschen under början av 2009. Där var tillväxten nästan sex procent. Företag av alla storleksklasser klarade sig. Trots att fastighetsbranschen hade den snabbaste tillväxten inom tjänstesektorn, har dess tillväxttakt dock avtagit jämfört med tidigare år.

Finlands Näringslivs konjunkturbarometer från juli 2009 visar att konjunkturerna inom tjänsteföretagen har försvagats avsevärt under den första hälften av detta år. Enligt barometern kommer tjänsteföretagens konjunktturnedgång att fortsätta och fördjupas ytterligare under slutet av året. Trots att kostnadsökningen så gott som stannar av, försvagas tjänsteföretagens lönsamhet. Dessutom beräknas antalet anställda minska inom tjänsteföretagen, även om läget är stabilare än inom industri och byggande. Bristen på arbetskraft har dock varit ett problem för sex procent av de tjänsteföretag som deltog i barometern.

De viktigaste tjänstesektorerna med tanke på tjänstedirektivet

Enligt den utredning som handels- och industriministeriet lät göra i maj 2006 berör konsekvenserna av tjänstedirektivet huvud-

sektorer där närmare 60 procent av företagen i vårt land är verksamma. I de företag som omfattas av direktivet arbetar ca 40 procent av de anställda vid alla företag.

Huvudsektorer som helt och hållet omfattas av direktivet är byggande samt inkvarterings- och förplägnadsverksamhet. Inom alla andra huvudsektorer står en del undersektorer utanför direktivets tillämpningsområde. De viktigaste huvudsektorer som omfattas av direktivet är fastighets-, uthyrnings- och utredningsverksamhet, som inbegriper bl.a. juridiska tjänster och bokförings- och revisions-tjänster, samt parti- och detaljhandel och byggande.

Internationella jämförande uppgifter om tjänsteföretag och antalet anställda inom dem

Europeiska gemenskapernas statistikkontor (Eurostat) gjorde 2004 en jämförelse mellan tio EU-länder (Belgien, Danmark, Finland, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Portugal, Spanien, Storbritannien och Sverige) och Norge, och den visade att Finland har relativt sett minst företag inom tjänstesektorn och handeln av de länder som ingick i undersökningen. Tjänstesektorns och handels andel av alla företag (gårdar inte medräknade) var i genomsnitt fyra procentenheter högre i jämförelseländerna än i Finland.

I undersökningen utgjorde de anställda vid tjänsteföretag i genomsnitt 60 procent av arbetskraften vid alla företag i jämförelseländerna. De lägsta andelarna, 53—55 procent, uppmättes i Italien, Portugal och Finland. I Luxemburg, Nederländerna och Storbritannien var tjänstesektorns andel av det totala antalet anställda vid företagen drygt 70 procent.

Exporten av tjänster

Enligt statistikcentralens strukturstatistik fanns det ca 37 100 företag i Finland som bedrev export 2007. Detta motsvarade ca 14 procent av alla företag. Av företagen inom tjänstesektorn (handeln inte medräknad) bedriver ungefär tio procent exportverksamhet. Inom transport och telekommunikation liksom även inom tjänstesektorerna i fastighetsbranschen och affärlivet är denna andel större än genomsnittet. I genomsnitt står expor-

ten för bara sju procent av tjänsteföretagens omsättning. Ca 14 800 tjänsteföretag bedriver export.

Även om exporten av varor är avsevärt mycket större i Finland än exporten av tjänster, har exporten av tjänster dock utvecklats kraftigt under de senaste 20 åren. År 2008 stod varorna för 80 procent och tjänsterna för 20 procent av exporten av varor och tjänster enligt bytesbalansen (ersättningar för produktionsfaktorer och inkomstöverföringar inte medräknade). Den andel av exporten som handeln med tjänster står för har ökat med fem procentenheter under de tio senaste åren. Handeln med tjänster indelas i tre huvudgrupper, nämligen resor, transporter och övriga tjänster. De övriga tjänsternas andel av inkomsterna från handel med tjänster är över 70 procent.

En betydande del av exporten av övriga tjänster består av kunskapsintensiva tjänster inom affärlivet, såsom informationsbehandlingstjänster och tekniska planeringstjänster. De utgör den mest utvecklade delen av vårt lands handel med tjänster. En växande form av utrikeshandel är det gränsöverskridande tillhandahållandet av elektroniska tjänster. Denna verksamhetsform har skapat förutsättningar för export av nya typer av tjänster. Sådana är bl.a. tjänster inom e-lärande, elektroniska juridiska tjänster och olika elektroniska konsulttjänster på områden som kräver stor kompetens. Utvecklingen i fråga om värdet av exporten har varit gynnsammast inom sektorn för övriga tjänster, medan värdet har ökat långsammare inom transporter och turism. Tjänster inom affärlivet (transporttjänsterna inte medräknade) utgör den klart största enskilda exportbranschen. När det gäller dessa tjänster kan man uppvisa en positiv tjänstebalans (dvs. förhållandet mellan export och import) på närmare fyra miljarder euro.

4 Nuläge och bedömning av nuläget

4.1 Etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster

Centrala bestämmelser i tjänstedirektivet baserar sig på EG-fördragets bestämmelser

om etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster. Med etableringsfrihet avses rätten för medborgare i en EU-stat att etablera sig inom en annan medlemsstats territorium. I EG-fördraget likställs bolag som har sitt säte, sitt huvudkontor eller sin huvudsakliga verksamhet inom gemenskapen med medborgare i en medlemsstat. Enligt definitionen i artikel 4.5 i tjänstedirektivet avses med etablering tjänsteleverantörens faktiska utövande av en ekonomisk verksamhet enligt artikel 43 i fördraget under en obegränsad tid och genom en stabil infrastruktur varifrån näringsverksamhet för att tillhandahålla tjänster faktiskt bedrivs. I skäl 37 i ingressen till tjänstedirektivet anges att den ort där en tjänsteleverantör är etablerad bör fastställas i enlighet med Europeiska gemenskapernas domstols rättspraxis, enligt vilken begreppet etablering förutsätter ett faktiskt utövande av en ekonomisk verksamhet genom fast etablering för en obegränsad period.

Med frihet att tillhandahålla tjänster avses tillhandahållande av tjänster i en annan medlemsstat utan att kriterierna för etablering uppfylls. Denna frihet ger en tjänsteleverantör rätt att komma in i en annan medlemsstat, att vistas i en annan medlemsstat i syfte att tillhandahålla tjänster och att tillfälligt tillhandahålla tjänster under samma förutsättningar som medlemsstatens egna medborgare.

När det gäller att definiera skillnaden mellan etablering och frihet att tillhandahålla tjänster anses EG-domstolens dom i mål C-55/94, Gebhard, (REG 1995 s. I-4165) vara ett viktigt prejudikat. Domstolen påpekade i sitt avgörande att begreppet etablering, i den mening som avses i fördraget, är ett mycket vittomfattande begrepp som innebär en möjlighet för medborgare i gemenskapen att stadigvarande och kontinuerligt delta i det ekonomiska livet i en annan medlemsstat än ursprungsstaten. Om en person som tillhandahåller tjänster däremot flyttar till en annan medlemsstat för att tillfälligt tillhandahålla sina tjänster där, ska verksamhetens tillfälliga karaktär bedömas inte bara i förhållande till tjänstens varaktighet, utan även i förhållande till hur ofta den ägt rum, dess regelbundenhet och kontinuitet. Verksamhetens tillfälliga karaktär utesluter inte en möjlighet för den som

tillhandahåller tjänster att i värdmedlemsstaten förse sig med en viss infrastruktur, som kan inbegripa ett kontor eller en byrå, i den mån som detta är nödvändigt för att kunna fullgöra tjänsten i fråga. Av domen kan man dra den slutsatsen att gränsen mellan etablering och tillfälligt tillhandahållande av tjänster i sista hand måste dras separat i varje enskilt fall.

I mål C-215/01, Schnitzer, (REG 2003 s. I-14847) konstaterade domstolen att begreppet tjänster omfattar tjänster av helt olika slag, däribland tjänster som tillhandahålls under en längre tid, till och med flera år, när det exempelvis är fråga om tjänster som tillhandahålls i samband med uppförandet av en stor byggnad. Tjänster i den mening som avses i fördraget kan också bestå i tjänster som mer eller mindre ofta eller regelbundet, även under en lång period, tillhandahålls av en i en medlemsstat etablerad ekonomisk aktör till personer som är etablerade i en eller flera andra medlemsstater, till exempel verksamhet som består i rådgivning eller i att lämna upplysningar mot vederlag. Av domstolens avgörande framgår det att det i praktiken inte är möjligt att utfärda en allmän regel som lämpar sig för alla tjänster när det gäller att definiera en verksamhets tillfälliga karaktär, som på ett väsentligt sätt hör samman med friheten att tillhandahålla tjänster.

Det fria tillhandahållandet av tjänster får inte utnyttjas för att kringgå bestämmelserna i den stat där tjänsterna tillhandahålls. EG-domstolen har konsekvent ansett att en medlemsstat har rätt att vidta åtgärder för att förhindra att tjänsteleverantörer otillbörligen utnyttjar principerna om den inre marknaden (t.ex. mål 33/74, van Binsbergen, REG s. 1299). Det bör avgöras från fall till fall om en tjänsteleverantör har gjort sig skyldig till missbruk.

4.2 Näringsfriheten som grundläggande fri- och rättighet

Principen om näringsfrihet skrevs in i grundlagen 1995. Enligt lagens 18 § 1 mom. har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Formuleringen ”i enlighet med lag” syftar på möjlig-

heten att begränsa näringsidkandet genom lag t.ex. genom att föreskriva att det förutsätter tillstånd, även om näringsfrihet är huvudregel. I regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av grundlagarnas stadganden om de grundläggande fri- och rättigheterna (RP 309/1993 rd) konstateras det att författningarna innefattar många begränsningar av näringsfriheten, ”av vilka den mest problematiska torde vara att näringsidkande förutsätter tillstånd”.

Riksdagens grundlagsutskott har ansett att huvudregeln enligt grundlagen är näringsfrihet men att det i undantagsfall får krävas tillstånd. Detta ska regleras genom lag, som ska uppfylla de allmänna förutsättningarna för en lag som inskränker grundläggande fri- och rättigheter. De begränsningar av näringsfriheten som anges i lag ska vara dikterade av ett tungt vägande samhälleligt skäl, de ska vara exakta och noggrant avgränsade, tillräckliga vad rättsmedlen beträffar samt nödvändiga och proportionella i förhållande till målet. Proportionalitetsprincipen förutsätter bl.a. att det mål som nås med en begränsning av de grundläggande fri- och rättigheterna inte alls eller inte lika effektivt kan nås med andra medel som utgör ett mindre ingrepp i dessa rättigheter. Vad gäller innehållet är det viktigt att bestämmelserna om villkoren för tillstånd och tillståndens beständighet är så utformade att myndigheternas verksamhet är tillräckligt förutsägbar. Sett ur denna synvinkel spelar det en viss roll i vilken utsträckning myndigheternas befogenheter bestäms utifrån bunden prövning respektive ändamålsprövning. Dessutom ska myndigheternas befogenheter att förena ett tillstånd med villkor basera sig på tillräckligt exakta bestämmelser i lag. Grundlagsutskottet har i sin tolkningspraxis likställt kravet på tillstånd med registreringskyldighet (t.ex. GrUU 24/2000 rd, GrUU 56/2002 rd och GrUU 9/2005 rd).

Grundlagsutskottets vedertagna åsikt i samband med reglering av näringsverksamhet har varit att återkallande av tillstånd är en myndighetsåtgärd som ingriper i individens rättsliga ställning och som har kraftigare effekter än om en ansökan om tillstånd avslås. Därför har utskottet ansett att möjligheten att återkalla tillståndet med avseende på propor-

tionalitetsprincipen måste vara kopplad till allvarliga eller väsentliga förseelser eller försummelser och till att anmärkningar eller varningar till tillståndshavaren inte har lett till att bristerna i verksamheten har åtgärdats (t.ex. GrUU 19/2002 rd och GrUU 40/2002 rd).

4.3 Rätten att idka näring enligt näringslagen

Genom en lagändring som trädde i kraft 1994 ändrades lagen angående rättighet att idka näring (122/1919), nedan *näringslagen*, så att den ska motsvara skyldigheterna enligt avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet). Dessa skyldigheter bygger i hög grad på principerna om etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster. Enligt 1 § 1 mom. i näringslagen får näring idkas av fysiska personer som är bosatta inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, finska sammanslutningar och stiftelser samt utländska sammanslutningar och stiftelser som registrerat en filial i Finland och som har bildats enligt lagstiftningen i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som har sin stadgenliga hemort, sin centralförvaltning eller sin huvudsakliga verksamhetsort i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Enligt 2 § i näringslagen avses med filial en sådan del av en utländsk sammanslutning eller stiftelse som i Finland, från ett fast driftställe beläget här i landet, fortlöpande driver rörelse eller utövar yrke i den utländska sammanslutningens eller stiftelsens namn och för dess räkning. Enligt definitionen kan bara en del av en utländsk sammanslutnings eller stiftelses, dvs. en utländsk näringsidkare, verksamhet vara en filial. De delar av finska sammanslutningar och stiftelser som verkar som filialer är inte sådana filialer som avses i lagen, och de införs inte i handelsregistret.

Filialen är en del av en utländsk sammanslutnings eller stiftelses organisation. Den har en lokal och självständig förvaltning. Med detta avses den ledning och övriga personal som behövs för att driva rörelsen eller utöva yrket. Filialen är dock ingen juri-

disk person. Den saknar rättskapacitet och rättslig handlingsförmåga.

Med fast driftställe avses ett stadigvarande affärsställe från vilket en utländsk näringsidkares filial driver rörelse eller utövar yrke. I praktiken är det fasta driftstället oftast en permanent kontors- eller affärslokal.

Näringslagens gällande 1 § 1 mom. följer EES-avtalets och tjänstedirektivets bestämmelser om etableringsfrihet. Momentet utesluter inte heller möjligheten att tillfälligt tillhandahålla tjänster i Finland. Näringslagen har inga uttryckliga bestämmelser om detta. En utländsk sammanslutning som är etablerad i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kan således tillhandahålla tjänster i Finland utan att etablera en filial och låta registrera sig i handelsregistret. En utländsk sammanslutning måste etablera en filial och göra en anmälan till handelsregistret innan verksamheten inleds bara om den idkar kontinuerlig näringsverksamhet från ett fast driftställe i Finland.

I 1 § 2 mom. i näringslagen föreskrivs om ett undantagsförfarande för aktörer utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Enligt bestämmelsen kan Patent- och registerstyrelsen bevilja fysiska personer som är bosatta utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet tillstånd att idka näring i Finland. Även utländska sammanslutningar och stiftelser med hemort i en stat som inte hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet får med tillstånd av Patent- och registerstyrelsen idka näring genom att etablera en filial i Finland, förutsatt att den utländska sammanslutningens eller stiftelsens filial är införd i handelsregistret.

I 6 § 3 mom. i näringslagen föreskrivs om en utländsk näringsidkares företrädare som har rätt att ta emot stämningar och andra delgivningar på näringsidkarens vägnar. Företrädaren ska ha hemvist i Finland. Den 23 mars 2007 sände Europeiska gemenskapernas kommission Finland en formell underrättelse som gällde kravet att en näringsidkare som har etablerat sig i en annan medlemsstat ska ha en företrädare med hemvist i Finland. Kommissionen ansåg att kravet på en företrädare enligt 6 § 3 mom. i näringslagen strider mot artikel 49 i EG-fördraget. Enligt kommissionen diskriminerar kravet på före-

trädare tjänsteleverantörer som lagligt har etablerat sig i en annan medlemsstat, efter som finska aktörer inte behöver anlita någon separat företrädare. Genom den lag om ändring av 6 § i lagen angående rättighet att idka näring (344/2008) som trädde i kraft i början av juni 2008 slopades kravet på en företrädare för en fysisk person som är bosatt inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och för en finsk sammanslutning eller stiftelse som har en firmateknare eller någon annan företrädare som är bosatt inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Dessutom fogade man till 6 § en bestämmelse om att företrädaren ska vara bosatt inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om näringsidkaren är en utländsk sammanslutning eller stiftelse som har sin hemort i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

4.4 Grundanmälan och ändringsanmälan till handelsregistret

I 7 § i näringslagen föreskrivs om en anmälan som ska göras innan näringsverksamheten inleds. Anmälan är den grundanmälan som avses i 2 § i handelsregisterlagen (129/1979), och den ska göras till Patent- och registerstyrelsen. Grundanmälan innehåller uppgifter om näringsidkaren och dennes näringsverksamhet. Uppgifterna ska införas i handelsregistret. Handelsregistret förs av Patent- och registerstyrelsen. I handelsregisterärenden är magistraterna och arbetskrafts- och näringscentralerna lokala myndigheter. Var och en har rätt att få uppgifter om anteckningar i handelsregistret och ur anknytande handlingar som Patent- och registerstyrelsen eller den lokala myndigheten besitter.

Grundanmälan ska bl.a. göras av öppna bolag, kommanditbolag och aktiebolag samt fysiska personer som idkar näring, dvs. enskilda näringsidkare som för idkande av näring har ett fast driftställe eller i sin tjänst har någon annan än sin make eller maka eller omyndiga efterkommande. De som idkar gårdsbruk eller fiske är dock inte anmäningsskyldiga. Dessutom är utländska sammanslutningar och stiftelser (utländska näringsidkare) som etablerar en filial i Finland skyldiga att göra grundanmälan. Grundanmä-

lan får göras även av sådana näringsidkare som enligt lag inte är skyldiga att göra anmälan. Om det sker en förändring i något förhållande om vilket anteckning gjorts i handelsregistret, ska en ändringsanmälan enligt 14 § i handelsregisterlagen utan dröjsmål göras till Patent- och registerstyrelsen.

Anmälningar till handelsregistret ska göras på Patent- och registerstyrelsens och Skattestyrelsens gemensamma blanketter. En anmälan till handelsregistret kan också lämnas elektroniskt. Den som sänder anmälan måste ha Befolkningsregistercentralens medborgarcertifikat, med vars hjälp en person tillförlitligt kan identifieras vid elektronisk kommunikation. För närvarande går det att få medborgarcertifikat bl.a. för de identitetskort som polisen utfärdar (s.k. HST-kort).

Om idkande av näring enligt vad som föreskrivs är beroende av tillstånd, ska enligt 17 § 2 mom. i handelsregisterlagen anmälan om beviljat tillstånd göras innan verksamheten inleds. Patent- och registerstyrelsen övervakar dock inte näringsstillstånd. Om anmälan om tillstånd görs till handelsregistret i samband med grundanmälan, görs det en anteckning om detta i registret. Om det då inte finns något tillstånd, ska näringsidkaren utan dröjsmål göra en anmälan till registermyndigheten om ett tillstånd som har beviljats efter registreringen. Enligt 24 § 3 mom. i handelsregisterförordningen (208/1979) ska en utredning över att tillstånd har getts fogas till anmälan.

4.5 Företags- och organisationsdatasystemet

Företags- och organisationsdatasystemet är ett informationssystem som upprätthålls gemensamt av Patent- och registerstyrelsen och Skattestyrelsen och som gör det möjligt att anmäla uppgifter till båda myndigheterna. Företags- och organisationsdatasystemet omfattar handelsregistret, skatteförvaltningens kundregister, förskottsuppbördsregistret, arbetsgivarregistret och registret över mervärdesskattskyldiga.

I 3 § i företags- och organisationsdatalagen (244/2001) finns en förteckning över företag och organisationer som ska registreras i företags- och organisationsdatasystemet. Lagens

10 § innehåller bestämmelser om etableringsanmälan och 11 § om anmälan om ändring och nedläggning. Alla företag och organisationer som registreras i företags- och organisationsdatasystemet får ett företags- och organisationsnummer (FO-nummer).

4.6 Tillstånd, registreringar och annat godkännande av näringsverksamhet

Näringarna kan utifrån rättslig reglering och begränsningar indelas i s.k. fria näringar och reglementerade näringar. Utmärkande för fria näringar är att en fysisk person eller sammanslutning inte behöver tillstånd av en myndighet för att idka näringen.

Inom vissa branscher finns det bestämmelser som begränsar rätten att idka näring. Till dessa näringar hör bl.a. de s.k. reglementerade näringarna. Härmed avses i regel näringar som anges i förteckningen i 3 § i näringslagen och för vilka det vanligen krävs tillstånd eller en registrering som kan jämföras med tillstånd.

Näringar som omfattas av tjänstedirektivet och vars idkande begränsas genom tillståndsförfaranden i lagstiftningen är t.ex. servering av alkoholdrycker, besiktning av fordon, hållande av bilskola och indrivningsverksamhet.

Verksamhetsidkare inom vissa branscher är skyldiga att registrera sig. I lagen om fastighetsförmedlingsrörelser och rörelser för förmedling av hyreslägenheter och hyreslokaler (1075/2000), nedan *lagen om förmedlingsrörelser*, förutsätts en registrering i länsstyrelsens förmedlingsrörelsereregister för att man ska få utöva fastighetsförmedling och förmedling av hyreslägenheter och hyreslokaler.

I lagstiftningen finns också förfaranden för godkännande och anmälningsförfaranden som gäller verksamhetsidkare och som påverkar deras rätt att idka näring. Enligt livsmedelslagen (23/2006) ska en livsmedelslokal t.ex. ha godkänts av den behöriga tillsynsmyndigheten. Sådana myndigheter är Livsmedelssäkerhetsverket, länsstyrelserna och de kommunala myndigheterna för livsmedelstillsyn. Dessutom godkänner Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården de lokaler för tillverkning och lagring av alkohol som avses i alkohollagen (1143/1994).

Enligt 15 § i livsmedelslagen godkänner Livsmedelssäkerhetsverket slakterier och livsmedelslokaler för hantering av kött och fisk som finns i anslutning till dessa. Länsstyrelsen godkänner renslakterier samt de alkoholbutiker som avses i 13 § och 14 § 2 mom. i alkohollagen. Livsmedelslokaler där syftet med verksamheten enbart är att transportera eller förvara livsmedel i transportfordon eller containrar godkänns av tillsynsmyndigheten i den kommun där transportfordon eller containrar först tas i bruk. Myndigheten för livsmedelstillsyn i den kommun där livsmedelslokalen är belägen godkänner övriga livsmedelslokaler. Det finns ca 45 000 livsmedelslokaler som avses i livsmedelslagen.

Vid bedömningen av regeringens proposition om livsmedelslagen (RP 53/2005 rd) konstaterade grundlagsutskottet att det förfarande för godkännande av en livsmedelslokal enligt vilket en livsmedelslokal måste vara godkänd av den behöriga tillsynsmyndigheten innan verksamheten inleds eller betydande ändringar görs i verksamheten, inverkar på rätten att utöva en näring. Utskottet ansåg att det finns godtagbara skäl för lagstiftningen med avseende på skyldigheten att främja befolkningens hälsa och arbeta för en sund miljö i enlighet med 19 § 3 mom. och 20 § 2 mom. i grundlagen. Enligt utskottet är de föreslagna bestämmelserna förenliga med 18 § 1 mom. i grundlagen (GrUU 37/2005 rd).

Enligt hälsoskyddslagen (763/1994) ska verksamhetsidkaren innan verksamheten inleds göra en skriftlig anmälan till den kommunala hälsoskyddsmyndigheten bl.a. om en offentlig nöjes-, samlings- eller inkvarteringslokal eller en för allmänt bruk avsedd bastu eller simhall anläggs.

För verksamhet som medför risk för förorening av miljön kan en näringsidkare behöva miljötillstånd enligt miljöskyddslagen (86/2000). I en förteckning över anläggningar i miljöskyddsförordningen (169/2000) anges de verksamheter som kräver miljötillstånd. Sådana verksamheter är t.ex. distributionsstationer för flytande bränslen, kemiska tvättinrättningar, slakterier, köttförädlingsfabriker, mejerier, depåer för fler än 50 bussar eller lastbilar, utomhus belägna motorsportbanor och utomhus belägna skjutbanor samt

djurgårdar och nöjesparker. I miljötillståndet meddelas bl.a. villkor som gäller verksamhetens omfattning samt utsläpp och minskning av dem. En förutsättning för tillstånd är bl.a. att verksamheten inte får medföra olägenhet för hälsan eller betydande förorening av miljön eller risk för detta. Ansökan om miljötillstånd ska göras till den tillståndsmyndighet som avses i miljöskyddsförordningen. Miljö-tillstånd beviljas av miljötillståndsverken, de regionala miljöcentralerna och de kommunala miljöförvaldningarna.

I miljöskyddslagen föreskrivs också om anmälningsförfaranden. T.ex. enligt lagens 60 § ska verksamhetsutövaren till den kommunala miljöförvaldningen göra en skriftlig anmälan om åtgärder eller händelser som orsakar tillfälligt buller eller skakningar, såsom byggande eller offentliga tillställningar, om bullret eller skakningarna kan antas bli speciellt störande. I miljöskyddsförordningen föreskrivs om den nämnda anmälan innehåll och det beslut som ska fattas med anledning av den.

4.7 I tjänstedirektivet avsedda tillståndsförfaranden och villkor för tillståndsgivning samt otillåtna krav och krav som ska utvärderas

Enligt artikel 4.6 i tjänstedirektivet avses med tillståndsförfarande ett förfarande som innebär att en tjänsteleverantör eller tjänstemottagare måste vända sig till en behörig myndighet för att erhålla ett formellt eller ett indirekt beslut om att få tillträde till eller utöva en tjänsteverksamhet. Enligt skäl 39 i direktivets ingress omfattar begreppet tillståndsförfarande bl.a. de administrativa förfaranden genom vilka tillstånd, licenser, godkännanden eller koncessioner beviljas, och även skyldigheten, för att kunna utöva den berörda verksamheten, att vara registrerad som tillhörig viss yrkeskategori eller infördd i ett register, en matrikel eller en databas, att vara officiellt utsedd som medlem i ett organ eller att inneha en yrkeslegitimation.

Det tillståndsförfarande som avses i tjänstedirektivet är avsevärt mycket mer omfattande än det som den finska rättsordningen

känner till. Vid identifieringen av tillståndsförfarandena måste man granska inte bara Finlands handelsregistersystem utan också de egentliga tillståndsförfarandena och de registreringssystem som är jämförbara med dem. Tillståndsförfarandena omfattar också de fall där tjänsteleverantören måste göra en anmälan som fordrar godkännande av myndigheten, om detta godkännande behövs för att verksamheten i fråga ska kunna inledas eller om det är en förutsättning för att tjänsteleverantörens verksamhet ska vara lagenlig.

Enligt artikel 9.1 i direktivet ska tillståndsförfarandet vara icke-diskriminerande, grunda sig på tvingande hänsyn till allmänintresset och vara proportionellt. I alla medlemsstater ska de gällande tillståndsförfarandena inom de områden som direktivet täcker utvärderas och de förfaranden som står i strid med direktivet ändras eller upphävas. I den utvärderingsrapport som avses i artikel 39 ska medlemsstaterna beskriva hur deras tillståndsförfaranden ser ut och ange skäl som visar att de är förenliga med artikel 9.1. För varje tillståndsförfarande som uppges ska medlemsstaterna således kontrollera att förfarandet inte är diskriminerande. Dessutom ska det utvärderas om tillståndsförfarandet är motiverat av tvingande hänsyn till allmänintresset och om det är proportionellt.

I artikel 10 anges villkoren för tillståndsgivning. Ett mål är att se till att den administrativa börda som tillståndsförfarandena medför för tjänsteleverantörerna lättar och att förfarandena blir öppnare och mer förutsebara. Ett annat mål är att säkerställa, i enlighet med artikel 10.1, att tjänsteleverantörerna kan lita på att myndigheternas beslut inte är godtyckliga.

I artikel 10.2 krävs det att villkoren för tillståndsgivning ska uppfylla vissa kriterier. Villkoren ska vara icke-diskriminerande, motiverade av tvingande hänsyn till allmänintresset och proportionella i förhållande till detta syfte avseende allmänintresset. De villkor i fråga om säkerheter och försäkringar som gäller för tjänsteleverantörerna ska t.ex. uppfylla dessa kriterier. Dessutom ska villkoren vara tydliga och entydiga, objektiva, öppna för insyn och tillgängliga samt offentliggjorda i förväg. Utifrån objektivitetskriteriet måste myndigheternas behörighet grunda

sig på bunden prövning.

Enligt artikel 10.4 ska tillståndet ge tjänsteleverantören rätt att få tillträde till eller utöva tjänsteverksamhet på hela landets territorium, t.ex. genom att upprätta agenturer, filialer eller kontor, utom då det av tvingande hänsyn till allmänintresset är motiverat att utfärda ett särskilt tillstånd för varje etablering eller begränsa tillståndet till en viss del av territoriet.

Vid utvärderingen ska också artikel 11 beaktas. Enligt den får ett tillstånd inte vara tidsbegränsat, utom då tillståndet förnyas automatiskt eller omfattas endast av villkoret att kraven ska vara fortsatt uppfyllda, eller då en begränsad varaktighet är motiverad av tvingande hänsyn till allmänintresset.

I artikel 14 anges det vilka krav som medlemsstaterna inte får ställa för att tillåta tillträde till eller utövande av tjänsteverksamhet. De otillåtna kraven är antingen diskriminerande eller i övrigt särskilt begränsande. I fråga om tjänster som omfattas av tjänstedirektivet måste eventuella krav som avses i artikel 14 upphävas i bestämmelserna.

Medlemsstaterna ska dessutom undersöka om det i deras respektive rättsordningar finns några särskilda krav av det slag som anges i artikel 15.2 och som begränsar etableringsfriheten. I fråga om dessa krav som ska utvärderas ska medlemsstaterna enligt artikel 15.3 se till att kraven är icke-diskriminerande, nödvändiga och proportionella. De ska upphäva de krav som inte uppfyller villkoren i artikel 15.3 eller ersätta dem med krav som inte är lika begränsande. I den utvärderingsrapport som föreskrivs i artikel 39 ska medlemsstaterna ange vilka krav de har för avsikt att behålla och vilka krav som har upphävts eller mildrats.

4.8 Tillståndsmyndigheter

I Finland finns det många myndigheter som behandlar tillståndsärenden. Nedan följer en granskning av de förfaranden för tillstånd, registrering och annat godkännande som omfattas av tjänstedirektivet. Eftersom begreppet tillståndsförfarande, så som det definieras i direktivet, är synnerligen omfattande och mångtydigt, är den förteckning över myndigheter som ingår i denna granskning och över

de tillståndsärenden som de behandlar inte uttömmande.

4.8.1 Patent- och registerstyrelsen

Anmälningarna till handelsregistret, som förs av Patent- och registerstyrelsen, har kontinuerligt blivit fler för varje år. År 2005 kom det in 26 876 etableringsanmälningar från nya företag, och 2008 kom det 34 143. År 2005 kom det in 70 001 ändringsanmälningar till handelsregistret, och 2008 kom det 81 367. I augusti 2009 var behandlingstiden för anmälningar till registret ungefär en vecka.

Den 31 december 2008 fanns det sammanlagt 497 525 företag i handelsregistret. Av dem var 196 220 aktiebolag, 164 779 enskilda näringsidkare, 80 441 bostadsaktiebolag, 37 209 kommanditbolag, 13 122 öppna bolag, 3 831 andelslag och 911 utländska näringsidkares filialer.

4.8.2 Länsstyrelsen

I dagens läge behandlar länsstyrelserna en betydande del av alla tillståndsärenden. Regeringens proposition med förslag till lagstiftning om revidering av regionförvaltningen (RP 59/2009 rd), som överlämnades till riksdagen den 24 april 2009, kommer dock att påverka dessa ärenden. I propositionen föreslås det att statens regionförvaltning (länsstyrelserna, arbets- och näringscentralerna, de regionala miljöcentralerna, miljötillståndsverken, vägdistrikten och arbetarskyddsdistriktens arbetarskyddsbyråer) ska samlas i två nya sektorsövergripande myndigheter, nämligen regionförvaltningsverken och närings-, trafik- och miljöcentralerna.

Nedan redogörs för de viktigaste tillståndsärenden som länsstyrelsen behandlar och som omfattas av tjänstedirektivet.

Bestämmelser om serveringsverksamhet i fråga om alkoholdrycker finns i alkohollagen, förordningen om alkoholdrycker och sprit (1344/1994), social- och hälsovårdsministeriets beslut om beviljande av serveringstillstånd för alkoholdrycker och om serveringsverksamhet (162/1998), social- och hälsovårdsministeriets förordning om de yrkesmässiga förutsättningar som gäller ansva-

riga föreståndare för serveringsställen för alkoholdrycker samt dessas ställföreträdare (1371/2002), statsrådets förordning om förlängning av serveringstiden för alkoholdrycker (1208/2002) och social- och hälsovårdsministeriets beslut om reklam, annan säljfrämjande verksamhet och produktinformation som gäller starka alkoholdrycker (841/1995).

Med stöd av alkohollagen beviljas serveringstillstånd för alkoholdrycker tills vidare, för viss tid eller tillfälligt. Serveringstillstånd för viss tid kan beviljas när serveringsställets verksamhet är tidsbegränsad till sin karaktär eller när det finns någon särskild anledning att kontrollera att sökanden har de förutsättningar som behövs eller att ge akt på serveringsverksamheten. Tillstånd för viss tid kan beviljas för högst ett år. Tillfälligt serveringstillstånd beviljas för tillställningar och evenemang för högst en månad.

I alkohollagen föreskrivs bl.a. om förutsättningar som gäller den som söker serveringstillstånd och om krav som gäller den ansvarige föreståndaren för ett serveringsställe och dennes ställföreträdare. Servering av alkoholdrycker får bedrivas endast i kommuner vars fullmäktige har samtyckt till det. Serveringstillstånd beviljas av länsstyrelsen på den ort där serveringsstället är beläget. Tillståndet gäller ett visst serveringsställe. En förutsättning för serveringstillstånd är att serveringsstället har godkänts som livsmedelslokal med stöd av livsmedelslagen. Sammanlagt finns det ca 9 000 serveringstillstånd för alkoholdrycker.

I statsrådets förordning om förlängning av serveringstiden för alkoholdrycker föreskrivs om beviljande av tillstånd till förlängd serveringstid för alkoholdrycker så att servering får ske före klockan nio och efter klockan halv två. Tillstånd kan beviljas att inleda servering tidigast klockan fem. Tillstånd kan beviljas att förlänga serveringstiden till klockan halv tre eller halv fyra.

Med stöd av alkohollagen beviljar länsstyrelsen också tillstånd för detaljhandel med alkoholdrycker som framställts genom jäsnings och som innehåller högst 4,7 volymprocent etylalkohol. Detaljhandelstillstånd söks skriftligen hos länsstyrelsen i det län där försäljningsstället är beläget. Försäljningsstället

ska vara en sådan godkänd livsmedelslokal som avses i livsmedelslagen. Detaljhandelstillståndet gäller en viss företagare och ett visst försäljningsställe. Det finns knappt 8 000 detaljhandelstillstånd för alkoholdrycker.

Det krävs tillstånd för bilskolor. Vägtrafiklagen (267/1981) och körkortsförordningen (845/1990) innehåller bestämmelser om villkoren för tillstånd. Tillstånd att hålla bilskola beviljas av länsstyrelsen på skolans placeringssort. Sökanden ska med hänsyn till yrkesskicklighet, tillförlitlighet, solvens och övriga egenskaper vara lämplig att hålla bilskola. Tillstånd att hålla bilskola beviljas en sökande som har trafiklärartillstånd, har genomgått en trafikföretagarkurs i enlighet med kommunikationsministeriets föreskrifter, uppfyller de övriga kraven i körkortsförordningen och ställer föreskriven säkerhet. Om sökanden är en juridisk person, ska denne för undervisningen utse en ansvarig föreståndare som uppfyller föreskrivna kompetens-, erfarenhets- och oförvitlighetskrav.

Tillstånd att hålla bilskola beviljas för en viss fordonsklass och för högst fem år, och tillståndet kan förenas med villkor och begränsningar. Tillståndet beviljas kommunvis. Det finns ca 600 bilskolor i Finland.

För skjutbaneverksamhet fordras tillstånd av länsstyrelsen i enlighet med en förordning av den 21 november 1915 (92/1915) och ett beslut av senaten av den 25 juli 1916 (52/1916) som gäller inrättande och underhåll av skjutbanor. Tillstånd krävs såväl för kommersiella skjutbanor som för skjutbanor som upprätthålls i annat syfte.

Enligt djurskyddslagen (247/1996) får djur förevisas i djurparker och permanenta djurutställningar endast med tillstånd av länsstyrelsen. Tillstånd att hålla en djurpark och en permanent djurutställning ska sökas hos länsstyrelsen i det län där djurparken eller den permanenta djurutställningen är belägen.

I djurskyddslagen föreskrivs att djur får användas på cirkusar och vid andra därmed jämförbara föreställningar där djuren visar färdigheter som de har blivit lärda, samt förevisas i ambulering djurutställningar endast med tillstånd av länsstyrelsen. Tillstånd att driva en inhemsk cirkus eller att ordna någon annan därmed jämförbar föreställning eller en inhemsk ambulering djurutställning

ska sökas hos länsstyrelsen i det län där den som äger cirkusen eller den därmed jämförbara föreställningen eller djurutställningen har sin hemort. Tillstånd att driva en utländsk cirkus eller att ordna en därmed jämförbar föreställning eller en utländsk ambulerande djurutställning ska sökas hos länsstyrelsen i det län där den utländska cirkusen, den motsvarande föreställningen eller den ambulerande djurutställningen inreser till Finland.

Enligt lagen om försöksdjursverksamhet (62/2006) får försöksdjursverksamhet som avser ryggradsdjur bedrivas endast med tillstånd av länsstyrelsen (tillstånd för försöksdjursanläggning). Ett tillstånd för försöksdjursanläggning kan också beviljas med begränsningar eller för viss tid.

I lagen om försöksdjursverksamhet föreskrivs att tillstånd till djurförsök måste sökas i förväg hos djurförsöksnämnden. Djurförsöksnämnden tillsätts av statsrådet, och den finns i anslutning till länsstyrelsen i Södra Finlands län.

När ett djurförsök har utförts ska den som innehar tillstånd för djurförsök inom tre månader efter det datum då djurförsöket avslutades underrätta länsstyrelsen i Södra Finlands län om den tidpunkt då djurförsöket avslutades samt det faktiska antalet djur som användes.

Med stöd av livsmedelslagen godkänner länsstyrelsen renslakterier samt de alkoholbutiker som avses i 13 § och 14 § 2 mom. i alkohollagen, dvs. det statliga alkoholbolagets butiker och butiker som säljer gårdsvin och hembryggt öl (sahti).

Enligt förordningen angående tillverkning av och handel med utmärkelseecken (124/1942) ska tillstånd för tillverkning av och handel med utmärkelseecken sökas hos den länsstyrelse inom vars område affärsrörelsen är belägen. Med utmärkelseecken förstås finska, officiella utmärkelseecken, förtjänsttecken och förtjänstmedaljer samt minnesmedaljer.

Enligt äktenskapslagen (234/1929) ska socialnämnden ha hand om anordnandet av medling i familjefrågor i en kommun. Medling kan dessutom handhas av sådana samfund, sammanslutningar och stiftelser samt enskilda som av länsstyrelsen har beviljats tillstånd att bedriva sådan verksamhet. Till-

stånd meddelas för högst fem år i sänder.

I lagen om tillsyn över privat socialservice (603/1996) föreskrivs att en privat serviceproducent som fortlöpande tillhandahåller socialservice dygnet runt genom drivande av rörelse eller yrkesutövning ska ha länsstyrelsens tillstånd innan verksamheten inleds eller ändras väsentligt. Med privat socialservice avses i lagen av företag, stiftelser eller sammanslutningar tillhandahållen vård av barn och ungdomar, barndagvård, tjänster för handikappade, utvecklingsstörda och äldre samt tjänster inom missbrukarvården eller andra motsvarande socialvårdstjänster.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och länsstyrelserna ska tillsammans föra ett register över privata socialserviceproducenter. Länsstyrelserna för in de uppgifter som anges i lagen i detta register.

En privat serviceproducent som bedriver annan socialservice än verksamhet dygnet runt ska innan verksamheten inleds, ändras väsentligt eller upphör göra en skriftlig anmälan till det organ som ansvarar för socialvården i den kommun där tjänsterna tillhandahålls. Kommunerna ska meddela de uppgifter som anges i lagen till länsstyrelsen, som för in dem i registret över privata socialserviceproducenter.

I hittegodslagen (778/1988) föreskrivs att hittegod som tas om hand i fortskaffningsmedel i allmän trafik, på järnvägs- eller bussstationer eller i affärslokaler eller ämbetsverk ska överlämnas till personalen eller hittegodsbyrån vid respektive inrättning (inlämningsfynd).

Länsstyrelsen kan bevilja finska medborgare, finska registrerade sammanslutningar, statliga myndigheter och inrättningar samt kommuner och samkommuner tillstånd att hålla en hittegodsbyrå, om detta behövs för att hanteringen av inlämningsfynd ska kunna ordnas på ett ändamålsenligt sätt. Tillståndet är i kraft tills vidare.

Regeringens proposition med förslag till ändring av lagstiftningen om regionförvaltningsmyndigheternas uppgifter (RP 161/2009 rd) överlämnades till riksdagen den 18 september 2009. I propositionen ingår ett förslag till ändring av det tillståndsförfarande för hittegodsbyråer som anges i hittegodslagen.

Enligt den gällande lagen kan länsstyrelsen bevilja tillstånd att hålla en hittegodsbyrå. Till följd av regionförvaltningsreformen blir det i fortsättningen regionförvaltningsverket som beviljar tillståndet. Av bestämmelsen om näringsfrihet i 18 § 1 mom. i grundlagen följer att regionförvaltningsverkets tillståndsbeslut inte får vara beroende av lämplighetsprövning. Det är bunden prövning som gäller för beslutet.

Det föreslås att regionförvaltningsverkets prövningsrätt binds enligt bestämmelserna i grundlagen. Samtidigt föreslås det att medborgarskapskravet slopas eftersom det strider mot gemenskapsrätten. De föreslagna förutsättningarna för beviljande av tillstånd motsvarar de krav som i annan lagstiftning gäller för bl.a. fastighetsförmedlingsrörelser och indrivningsverksamhet.

Dessutom föreslås det att lagen ska få bestämmelser om ansvariga föreståndare för hittegodsbyråer. Enligt förslaget ska en hittegodsbyrå ha en ansvarig föreståndare med uppgift att se till att hittegodsbyrån upprätthålls lagenligt. Behörighetskraven för de ansvariga föreståndarna motsvarar behörighetskraven för ansvariga föreståndare för förmedlingsrörelser i lagen om förmedlingsrörelser.

I lagen om förmedlingsrörelser förutsätts en registrering i länsstyrelsens förmedlingsrörelseregister för att man ska få utöva fastighetsförmedling och förmedling av hyreslägenheter och hyreslokaler. Förmedlingsrörelserna och alla deras verksamhetsställen ska införas i registret vid den länsstyrelse inom vars område rörelsens förvaltning huvudsakligen kommer att skötas. En förmedlingsrörelse ska ha en ansvarsförsäkring vars försäkringsbelopp kan bedömas vara tillräckligt för att de skador som verksamheten eventuellt ger upphov till ska kunna ersättas.

En förutsättning för registrering är att förmedlingsrörelsen har en ansvarig föreståndare. Ansvariga föreståndaren ska vara myndig och tillförlitlig. Den som har försatts i konkurs eller vars handlingsbehörighet har begränsats kan inte vara ansvarig föreståndare. Dessutom ska ansvariga föreståndaren för en fastighetsförmedlingsrörelse ha yrkeskompetens som har visats i ett fastighetsmäklarprov och ansvariga föreståndaren för en rörelse för

förmedling av hyreslägenheter och hyreslokaler yrkeskompetens som har visats i ett prov för hyreslägenhets- och hyreslokalsmäklare eller i ett fastighetsmäklarprov. Ansvariga föreståndaren ska sörja för att det vid varje verksamhetsställe inom förmedlingsrörelsen finns en person som deltar i förmedlingsverksamheten och som har yrkeskompetens som har visats i ett mäklarprov. Centralhandelskammarens mäklarnämnd har till uppgift att arrangera fastighetsmäklarprov och prov för hyreslägenhets- och hyreslokalsmäklare.

I september 2009 fanns det sammanlagt 1 493 fastighetsförmedlingsrörelser, med 2 080 verksamhetsställen, i länsstyrelsernas register. Vid motsvarande tidpunkt fanns det 61 rörelser för förmedling av hyreslägenheter och hyreslokaler, med 65 verksamhetsställen, i länsstyrelsernas register.

Enligt lagen om tillståndsplikt för indrivningsverksamhet (517/1999) krävs det koncession för indrivning av fordringar för någon annans räkning. Ett villkor för att koncession ska beviljas är att sökanden är tillförlitlig och solvent. Dessutom ska sökanden i sin tjänst ha en person som ansvarar för indrivningsverksamheten. Denna person ska vara insatt i indrivningsverksamhet och ha till uppgift att se till att verksamheten bedrivs lagenligt. Koncession beviljas av länsstyrelsen i Södra Finlands län i egenskap av central förvaltningsmyndighet. Koncession meddelas för högst fem år.

I lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism (503/2008) föreskrivs att tillhandahållare av kapitalförvaltnings- och företagstjänster innan verksamheten inleds ska registrera sig i det register som länsstyrelsen i Södra Finlands län för.

4.8.3 Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården inledde sin verksamhet i början av 2009. De uppgifter som Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral och Rättsskyddscentralen för hälsovården hade slogs samman till det nya verket. I verkets uppgifter ingår bl.a. att bevilja tillverknings-

och partihandelstillstånd för alkoholdrycker och sprit, importtillstånd för sprit och användningstillstånd.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården för ett alkoholnäringsregister som det delar med länsstyrelserna. I registret för man in uppgifter om aktörer inom alkoholnäringsringen och om tillstånd som gäller alkohol. I registret för man också in uppgifter om alkoholleveranser mellan tillståndshavare och om restaurangernas försäljning för förbrukning på försäljningsstället och om detaljhandels försäljning. Med hjälp av informationssystemen producerar man bl.a. officiell statistik över alkoholförsäljning och alkoholkonsumtion.

Med stöd av livsmedelslagen godkänner Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården de lokaler för tillverkning och lagring av alkohol som avses i 5 och 35 § i alkohollagen som livsmedelslokaler.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och länsstyrelserna ska tillsammans föra ett sådant register över privata socialserviceproducenter som avses i lagen om tillsyn över privat socialservice. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården är registeransvarig.

4.8.4 Livsmedelssäkerhetsverket

Enligt foderlagen (86/2008) ska en foderföretagare göra en anmälan till Livsmedelssäkerhetsverket om verksamheten, betydande förändringar i den och upphörande med verksamheten. Foderlagen innehåller också bestämmelser om förfarandet för godkännande av foderföretagare och de laboratorier som undersöker myndighetsprov.

En verksamhetsutövare som avses i lagen om gödsselfabrikat (539/2006) ska göra en skriftlig anmälan till Livsmedelssäkerhetsverket om sin verksamhet, väsentliga förändringar i verksamheten och nedläggning av verksamheten. Enligt denna lag ska en verksamhetsutövare som tillverkar, tekniskt bearbetar eller lagrar organiska gödsselfabrikat vara godkänd av Livsmedelssäkerhetsverket när verksamheten inleds. Lagen innehåller också bestämmelser om förfarandet för godkännande av laboratorier.

Växter och växtprodukter med vilka skade-

görare lätt kan spridas får marknadsföras, lagras, importeras och exporteras endast av en aktör som i enlighet med lagen om skydd för växters sundhet (702/2003) har antecknats i det växtskyddsregister som förs av Livsmedelssäkerhetsverket för tillsynsändamål. I lagen föreskrivs också om rätten att använda en märkning som visar växters sundhet, om registrering i Livsmedelssäkerhetsverkets märkningsrättsregister av aktörer som beviljats rätt att använda denna märkning och om godkännande av de institutioner som utför inspektioner.

Det fordras tillstånd av Livsmedelssäkerhetsverket för sådant förpackande av utsäde för marknadsföring som avses i lagen om handel med utsäde (728/2000).

Med stöd av livsmedelslagen godkänner Livsmedelssäkerhetsverket slakterier och livsmedelslokaler för hantering av kött och fisk som finns i anslutning till dessa.

4.8.5 Den kommunala myndigheten för livsmedelstillsyn

Den kommunala myndigheten för livsmedelstillsyn godkänner med stöd av livsmedelslagen de livsmedelslokaler som anges i lagen.

4.8.6 Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten

En verksamhetsidkare ska senast 30 dygn innan verksamheten inleds göra en skriftlig anmälan till den kommunala hälsoskyddsmyndigheten om de verksamheter som anges i hälsoskyddslagen. Sådana verksamheter är t.ex. att förlägga ett arbetsutrymme vars verksamhet kan ge upphov till sanitär olägenhet i ett bostadshus, att anlägga eller ta i bruk en offentlig nöjes-, samlings- eller in-kvarteringslokal eller att anlägga eller ta i bruk en för allmänt bruk avsedd bastu, simhall, badstrand eller siminrättning eller badanläggning. Anmälningsskyldigheten omfattar också anläggande eller ibrukttagande av en sådan annan lokal eller inrättning för vars hygieniska förhållanden särskilda krav måste uppställas med beaktande av besökarantalet eller verksamhetens karaktär. En anmälan ska göras också när verksamheten ändras vä-

sentligt och när verksamhetsidkaren byts.

Hälsoskyddsmyndigheten granskar anmälan och fattar beslut med anledning av den. En verksamhetsidkare som har gjort en anmälan kan inleda verksamheten även om myndigheten ännu inte har fattat något beslut. Verksamheten får dock inte medföra sanitära olägenheter för användarna. Därför har den kommunala hälsoskyddsmyndigheten rätt att, efter att ha hört verksamhetsidkaren, i det beslut som myndigheten ger med anledning av anmälan meddela föreskrifter som behövs för att sanitära olägenheter ska kunna förebyggas eller, om en sanitär olägenhet inte kan hindras på något annat sätt, förbjuda verksamheten på platsen i fråga. Det finns över 50 000 anmälningspliktiga objekt i Finland.

Hälsoskyddslagen innehåller också bestämmelser om godkännande av anläggningar som levererar hushållsvatten. Senast tre månader innan verksamheten inleds ska godkännande av verksamheten sökas hos den kommunala hälsoskyddsmyndigheten. Hushållsvatten får inte levereras innan anläggningen har godkänts.

4.8.7 Säkerhetsteknikcentralen

Syftet med de författningar som gäller Säkerhetsteknikcentralens verksamhetsområden är i huvudsak att förhindra person-, egendoms- och miljöskador eller att skydda konsumenternas ekonomiska intressen. De tillstånd, anmälningar och registreringar som förutsätts i dessa författningar utgör en väsentlig del av det system för att fastställa säkerhet och pålitlighet som Säkerhetsteknikcentralen som myndighet är ansvarig för. Säkerhetsteknikcentralens verksamhet baserar sig på tiotals författningar, som här inte kommer att räknas upp separat.

Säkerhetsteknikcentralen övervakar följande tjänster som omfattas av tjänstedirektivet: installation och underhåll av kylanläggningar, installation och underhåll av oljeeldningsaggregat, installation och underhåll av gasaggregat, periodiska besiktningar av underjordiska oljecisterner, installation av naturgasrörsystem av plast, besiktning och underhåll av handbrandsläckare, besiktningens besiktningar, fyrverkerier, el- och

hissarbeten, besiktning av elanläggningar och hissar, installation och underhåll av branddetektorer och automatiska släckanläggningar, hantering av s.k. f-gaser vid installation och underhåll av släckanläggningar samt ansvar, dvs. namnstämplor, och kontroll i fråga om ädelmetallarbeten.

År 2008 beviljade Säkerhetsteknikcentralen 552 tillstånd för kylanläggningsföretag, 133 tillstånd för olje- och gasinstallationsföretag, 13 tillstånd för företag som besiktat oljecisterner, 36 tillstånd för handbrandsläckarföretag och 4 tillstånd för besiktningensorgan. Dessutom beviljar Säkerhetsteknikcentralen varje år ca 1 700 tillstånd för el- och hissarbeten och ca 30 tillstånd för el- och hissinpektörer. Varje år kommer det in ca 60 anmälningar om verksamheten från företag som installerar och underhåller branddetektorer och automatiska släckanläggningar, och dessutom ca 70 ansökningar om godkännande av ansvariga personer vid dessa företag. Årligen fastställs ca 350 namnstämplor för ädelmetallarbeten.

4.8.8 Fordonsförvaltningscentralen

Enligt lagen om koncession för fordonsbesiktning (1099/1998) får fordonsbesiktningar utföras endast av den som har beviljats koncession av Fordonsförvaltningscentralen. Koncession beviljas för ett visst besiktningställe och enligt besiktningsslag antingen för periodiska besiktningar och kontrollbesiktningar eller för alla besiktningsslag. Koncessionen gäller i högst fem år och kan förnyas på ansökan.

Ca 260 besiktningställen är verksamma i Finland. Varje år anhängiggörs cirka tio nya ansökningar om koncession för fordonsbesiktning och ca 30—40 ansökningar om förnyad koncession.

I lagen om koncession för fordonsbesiktning föreskrivs om utbildningen av personer som svarar för besiktningensverksamhet och av personer som utför besiktningar. Utbildning får ges av sammanslutningar som godkänts av Fordonsförvaltningscentralen. Tillståndet att ge utbildning gäller i praktiken i tre år. Det är inte begränsat regionalt. Det finns 18 gällande tillstånd.

Med verkstadstillstånd avses installations- och reparationstillstånd enligt fordonslagen (1090/2002) och statsrådets förordning om handel med samt installation och reparation av trafikförnödenheter (1247/2002). Verkstadstillstånd beviljas bromsverkstäder och verkstäder för taxametrar, färdskrivare och hastighetsbegränsare. Tillståndet gäller bara den verkstad som anges i tillståndet, och det gäller tills vidare. Det kommer in ca 110 ansökningar varje år, och ca 80 tillstånd beviljas.

En förutsättning för körtillstånd som berättigar till transport av farliga ämnen är att sökanden har deltagit i den utbildning och har godkänts i det prov som behövs för körtillståndet. Enligt lagen om transport av farliga ämnen (719/1994) kan utbildningen ges endast av en sammanslutning som är godkänd av Fordonsförvaltningscentralen. Centralen utfärdar utbildningstillstånd för fem år i sänder. Tillståndet kan förnyas genom en skriftlig ansökan. Varje år beviljas 6—10 och förnyas 10—40 tillstånd.

För att ordna trafikföretagarutbildning krävs tillstånd av Fordonsförvaltningscentralen. I lagen om trafikföretagarutbildning för vägtrafik (694/2006) föreskrivs om förutsättningarna för tillstånd. Det finns ca 20 gällande tillstånd för trafikföretagarutbildning. Tillstånden förnyas med fem års mellanrum.

Med stöd av vägtrafiklagen godkänner Fordonsförvaltningscentralen de övningsbanor som används inom förarundervisningen. I kommunikationsministeriets förordning om övningsbanors dimensionering, konstruktion och utrustning samt om godkännande av dem (202/2004) föreskrivs närmare om godkännandet. Godkännandet gäller en specifik bana, och det ges för fem år i sänder. Tillståndet kan förnyas på ansökan, om villkoren uppfylls. Det finns ca 30 beviljade tillstånd sammanlagt.

Enligt trafikministeriets beslut om tillämpning av körkortsförordningen (846/1990) kan förarundervisning också ges på en övningsbana som är godkänd för bruk enbart vintertid, om avståndet mellan bilskolan eller kommunens centrum och närmaste godkända övningsbana överstiger 60 kilometer. Det finns färre än 10 sådana här banor som är godkända för bruk enbart vintertid.

I lagen om registrering av fordon (1100/1998) anges att Fordonsförvaltningscentralen ordnar fordonsregistrering genom att skaffa de tjänster som behövs för verksamheten hos dem som tillhandahåller tjänsterna och genom att vid behov sköta uppgifterna själv. Enligt lagen ska avtalsregistrerarna vara tillförlitliga, sakkunniga och solventa, och företagen ska ha sådana datatrafikförbindelser som är tillräckliga med avseende på skötseln av registreringsuppgifterna och en tillräckligt hög nivå på datasekretessen. Avtal om registreringsverksamhet kan endast ingås med en sådan sammanslutning eller sådan inrättning som har sin hemort, centralförvaltning eller sitt huvudsakliga driftställe inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Avtalen gäller tills vidare.

I praktiken har avtal om registreringsverksamhet ingåtts bl.a. med besiktningstillstånden, försäkringsbolag, bilfirmor, finansbolag och skrotkrossar. Det finns över 1 400 verksamhetsställen.

4.8.9 Arbets- och näringsministeriet

Enligt förordningen om organisering av mervärdesskattefri försäljning till resande (485/1985) får en återbäringsaffär som organiserar och administrerar mervärdesskattefri försäljning till resande inte drivas utan tillstånd av arbets- och näringsministeriet. Återbäringsaffären ska lämna arbets- och näringsministeriet en av ministeriet godkänd bankgaranti för att trygga återbetalningen av mervärdesskatt till resande. Tillstånd beviljas för högst fem år. Ministeriet har beviljat två företag tillstånd.

Arbets- och näringsministeriet godkänner de besiktningssystem som deltar i bedömningen av överensstämmelse med kraven i fråga om de produkter som avses i 46—48 och 68 § i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005). I 46 § föreskrivs om krav i fråga om anordningar och säkerhetssystem som ska användas i explosionsfarliga utrymmen, i 47 och 48 § om krav i fråga om gasanordningar och aerosoler och i 68 § om visande av överensstämmelse med kraven när det gäller explosiva varor som släpps ut på

marknaden samt om explosiva varors märkningar.

4.8.10 Konsumentverket

Enligt lagen om paketreserörelser (939/2008) får paketreserörelse idkas endast av dem som är registrerade som idkare av paketreserörelse i Konsumentverkets register över paketreserörelser. Med idkande av paketreserörelse avses i lagen anordnande, utbudande och förmedling av sådana paketresor som faller inom tillämpningsområdet för lagen om paketresor (1079/1994). Enligt lagen om paketresor avses med paketresa en i förväg ordnad kombination av turisttjänster som bjuds ut till ett gemensamt pris och som består av transport och inkvartering eller av något av dessa tillsammans med en annan turisttjänst som är väsentlig med hänsyn till helheten. Med idkande av paketreserörelse jämföras i lagen om paketreserörelser anordnande, utbudande och förmedling av flygtransport till konsumenter, om transporten anordnas, bjuds ut eller förmedlas av någon annan än ett lufttrafikföretag.

En väsentlig förutsättning för registrering är att den som gjort en anmälan och har för avsikt att anordna paketresor har ställt en säkerhet hos Konsumentverket med tanke på en eventuell konkurs eller annan insolvens.

I början av 2008 fanns det 723 företag i registret över paketreserörelser.

4.8.11 Finlands Advokatförbund

Advokatväsendet har organiserats genom lagen om advokater (496/1958) och justitieministeriets beslut om fastställelse av stadgar för allmänna advokatföreningen (191/1959). Enligt justitieministeriets beslut är Finlands Advokatförbund allmän advokatförening i landet. I lagen om advokater anges förutsättningarna för att godkännas som advokat. Medlemmarna i advokatföreningen godkänns av Finlands Advokatförbunds styrelse. Endast medlemmar har rätt att använda yrkesbeteckningen advokat, som är skyddad i lag. År 2008 hade Finlands Advokatförbund 1 852 medlemmar.

4.8.12 Miljötillståndsverket, den regionala miljöcentralen och den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten

Statliga tillståndsmyndigheter enligt miljöskyddslagstiftningen är miljötillståndsverken och de regionala miljöcentralerna. Miljötillståndsmyndighet i kommunen är den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten. I miljöskyddslagen och miljöskyddsförordningen föreskrivs vilka verksamheter som fordrar tillstånd. I dessa författningar anges också om det är miljötillståndsverket, den regionala miljöcentralen eller den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten som beviljar ett tillstånd.

Det finns tre miljötillståndsverk: Västra Finlands miljötillståndsverk, Östra Finlands miljötillståndsverk och Norra Finlands miljötillståndsverk. Miljötillståndsverken behandlar tillståndsärenden som gäller de anläggningar och verksamheter som har den största betydelsen med tanke på risken för förorening av miljön samt tillståndsärenden som anges i vattenlagen (264/1961).

Vid de regionala miljöcentralerna behandlas miljötillstånd enligt miljöskyddslagen, tillstånd enligt markanvändnings- och bygglagen (132/1999) och tillstånd enligt naturvårdslagen (1096/1996). Vid vissa åtgärder räcker det med enbart en anmälan.

4.9 Bestämmelser om skyldighet att lämna upplysningar

Artikel 22 i tjänstedirektivet innehåller en förteckning över de upplysningar som tjänsteleverantörerna ska ställa till tjänstemottagarnas förfogande. Nedan behandlas de gällande bestämmelserna om skyldighet att lämna upplysningar.

Konsumentskyddslagen (38/1978) tillämpas på utbud, försäljning och annan marknadsföring av konsumtionsnyttigheter från näringsidkare till konsumenter och även då näringsidkare förmedlar konsumtionsnyttigheter till konsumenter. Tjänster är också sådana konsumtionsnyttigheter som avses i lagen.

I 2 kap. i konsumentskyddslagen föreskrivs om marknadsföring som riktar sig till konsumenter och om förfaranden i kundrelationer. I konsumentskyddslagen är marknadsföring

ring ett övergripande begrepp som avser kommersiella meddelanden, såsom reklam och information som annars ges i samband med ett köpslut, liksom även olika säljfrämjande åtgärder, såsom prisavdrag, tilläggsförmåner och marknadsföringslotterier.

Enligt generalklausulen i 2 kap. 1 § i konsumentskyddslagen får marknadsföring inte strida mot god sed och vid marknadsföring får det inte tillämpas förfaranden som är otillbörliga mot konsumenterna. Otillbörliga förfaranden får inte heller tillämpas i kundrelationerna.

Specialbestämmelserna i kapitlets 2—14 § kompletterar generalklausulen. Bestämmelserna gäller marknadsföring som strider mot god sed (2 §), otillbörliga förfaranden (3 §), identifierbar marknadsföring (4 §), risk för förväxling (5 §), förbud mot osann eller vilseledande information (6 §), utelämnande av väsentlig information (7 §), informationskyldigheten vid saluföring av specificerade konsumtionsnyttigheter (8 §), förbud mot aggressiva förfaranden (9 §), leverans av konsumtionsnyttigheter utan beställning (10 §), meddelanden om nedsatta priser (11 §), samerbjudanden och tilläggsförmåner (12 §), tydliga villkor för marknadsföringslotterier (13 §) och marknadsföringslotterier utan krav på motprestation (14 §).

I lagen om tillhandahållande av informationssamhällets tjänster (458/2002) föreskrivs bl.a. om elektronisk marknadsföring. I 7 § föreskrivs om allmän skyldighet att lämna upplysningar och i 8 § om skyldighet att lämna upplysningar vid beställning.

I 5 § i lagen om konsumtionsvarors och konsumtionstjänsters säkerhet (75/2004) och i statsrådets förordning om uppgifter som skall lämnas om konsumtionsvaror och konsumenttjänster (613/2004) bestäms om de uppgifter som näringsidkare och andra tjänsteleverantörer ska lämna konsumenter och personer som är jämförbara med konsumenter för att säkra att dessa ska kunna bedöma de faror som är förenade med konsumtionsvaror och konsumenttjänster.

Specialbestämmelser om marknadsföring av och information om fastigheter finns i 8 och 9 § i lagen om förmedling av fastigheter och hyreslägenheter (1074/2000) och i statsrådets förordning om uppgifter som skall

lämnas vid marknadsföring av bostäder (130/2001).

Bestämmelser om marknadsföring och information som ska lämnas finns också i 6—8 § i lagen om paketresor (1079/1994), i förordningen om prisinformation vid marknadsföring av konsumtionsnyttigheter (1359/1999) och i konsumentskyddslagens 6 kap. 8 §, som gäller hemförsäljning, 6 kap. 13 §, som gäller distansförsäljning, och i 10 kap. 3—5 §, som gäller tidsandelsbostäder.

Lagen om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet (1061/1978) gäller förhållandena mellan näringsidkare. Enligt generalklausulen i 1 § får det inte i näringsverksamhet användas förfarande, som strider mot god affärsed eller annars är otillbörligt mot en annan näringsidkare. I lagen finns också specialbestämmelser, som gäller användning av osanna eller vilseledande uttryck och användning av uttryck som innehåller ovidkommande omständigheter eller är otillbörliga till sitt framställningssätt eller sin form (2 §), jämförande marknadsföring (2 a §) och förbud att i näringsverksamhet utlova förmåner som är beroende av lottning eller på annat sätt är slumpartade (3 §).

I Finland är det konsumentombudsmannen som övervakar marknadsföringen och förfarandena i kundrelationer. Vid behov kan konsumentombudsmannen ansöka om förbud för att stoppa ett lagstridigt förfarande. Förbudet meddelas av marknadsdomstolen, som i allmänhet förenar förbudet med vite. I vissa undantagsfall kan konsumentombudsmannen själv meddela förbud. Förbudet kan även vara temporärt.

4.10 Förvaltningslagen i förhållande till de administrativa bestämmelserna i tjänstedirektivet

Tjänstedirektivet innehåller också bestämmelser om förenkling av de administrativa förfarandena. Nedan behandlas förvaltningslagen (434/2003) i förhållande till de administrativa skyldigheterna i tjänstedirektivet.

Enligt 7 § i förvaltningslagen ska möjligheterna att uträtta ärenden och behandlingen av ärenden hos en myndighet om möjligt ordnas så att den som vänder sig till förvaltningen får behörig service och att myndigheten kan

sköta sin uppgift med gott resultat.

Enligt 8 § ska myndigheterna inom ramen för sin behörighet och enligt behov ge sina kunder råd i anslutning till skötseln av ett förvaltningsärende samt svara på frågor och förfrågningar som gäller utträttandet av ärenden. I 9 § föreskrivs om krav på gott språkbruk. Enligt paragrafen ska myndigheterna använda ett sakligt, klart och begripligt språk.

Det som föreskrivs om myndighetstjänster i de ovan nämnda 7—9 § motsvarar artikel 7.2 och 7.3. i tjänstedirektivet. Genomförandet av dessa artiklar kräver således inte en ändring av förvaltningslagen.

Enligt 17 § 2 mom. i förvaltningslagen ska avsändaren av en handling på begäran ges ett intyg över att handlingen har diarieförts eller registrerats på något annat sätt. Utfärdande av intyg förutsätter alltid en uttrycklig begäran och således behöver myndigheten enligt lag inte ge avsändaren intyget i fråga.

För en ansökan om tillstånd som omfattas av direktivet ska enligt artikel 13.5 i tjänstedirektivet ett mottagningsbevis tillhandahållas sökanden så snart som möjligt. Till skillnad från det intyg över att en handling har diarieförts som avses i 17 § 2 mom. i förvaltningslagen behöver ett mottagningsbevis inte begäras särskilt, utan myndigheterna är skyldiga att så snart som möjligt ge beviset till sökanden.

Den gällande finska lagstiftningen känner inte till något sådant mottagningsbevis som avses i artikel 13.5 i direktivet. På grund av kraven i artikeln föreslås det att bestämmelser om detta bevis tas in i den föreslagna lagen. Eftersom det föreskrivs om mottagningsbevis på andra ställen i lagstiftningen, t.ex. i 3 kap. 41 § i utsökningsbalken (705/2007), som gäller bevisliga delgivningssätt, används i lagförslaget benämningen ankomstbevis för det mottagningsbevis som avses i tjänstedirektivet.

Enligt 20 § i förvaltningslagen har ett förvaltningsärende inletts när den handling som avser detta har kommit in till en behörig myndighet. Ärenden kan behandlas och avgöras endast av den behöriga myndigheten. Om en handling av misstag har tillställts fel myndighet ska enligt 21 § myndigheten i fråga utan dröjsmål överföra handlingen till den

myndighet som den anser vara behörig. Avsändaren av handlingen ska underrättas om överföringen.

I 22 § 1 mom. föreskrivs det att om en handling som har tillställts en myndighet är bristfällig, ska myndigheten uppmana avsändaren att komplettera handlingen inom en viss tid, om det inte är onödigt med tanke på avgörandet av ärendet. Avsändaren av handlingen ska upplysas om hur handlingen ska kompletteras. Enligt 2 mom. behöver en handling som har kommit in till en myndighet inte kompletteras med en underskrift, om handlingen innehåller uppgifter om avsändaren och det inte finns anledning att betvivla handlingens autenticitet och integritet. Enligt 3 mom. kan en part också på eget initiativ komplettera sin ansökan eller någon annan handling som parten har gett in för behandling av ett ärende, samt under behandlingens lopp ge in sådana handlingar som behövs för att ärendet ska kunna avgöras. Paragrafen uppfyller kraven på komplettering av en ofullständig ansökan enligt artikel 13.6 i tjänstedirektivet.

I 21 § 1 mom. i grundlagen garanteras var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig. Grundlagens krav på snabb behandling upprepas i 23 § 1 mom. i förvaltningslagen, där det föreskrivs att ett ärende ska behandlas utan ogrundat dröjsmål. Det är också en tjänstemans tjänsteplikt att behandla ett ärende utan dröjsmål. I statstjänstemannalagen (750/1994) och lagen om kommunala tjänsteinnehavare (304/2003) åläggs tjänstemännen och tjänsteinnehavarna en allmän skyldighet att utföra sina uppgifter på behörigt sätt och utan dröjsmål.

I förvaltningslagen anges inte någon fast tidsfrist för behandlingen av ett ärende. Där emot föreskrivs det om fasta tidsfrister i vissa speciallagar. Som exempel kan nämnas livsmedelslagens 15 § 2 mom., enligt vilket tillsynsmyndigheten ska fatta beslut om godkännande av en livsmedelslokal inom 60 dygn efter det att ärendet blev anhängigt, om inte ärendets omfattning, bristfälligheter i ansökan eller någon annan orsak förutsätter en längre behandling av ärendet.

Enligt 13 § 1 mom. i lagen om erkännande

av yrkeskvalifikationer (1093/2007) ska den myndighet som ansvarar för erkännandet av yrkeskvalifikationerna avgöra en ansökan om automatiskt erkännande av yrkeskvalifikationer inom tre månader och andra ansökningar inom fyra månader efter det att de nödvändiga handlingarna har inkommit. I 14 § 2 mom. föreskrivs om ändringssökande i de fall då den myndighet som ansvarar för erkännandet av yrkeskvalifikationer inte har meddelat beslut inom den tid som föreskrivs i 13 § 1 mom. Då kan sökanden på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996) anföra besvär, som då anses avse ett avslagsbeslut med anledning av ansökan. Sådana besvär kan anföras till dess att ett beslut med anledning av ansökan har meddelats.

Enligt 23 § 2 mom. i förvaltningslagen ska en myndighet på en parts begäran ge en uppskattning om när ett beslut kommer att ges samt svara på förfrågningar om hur behandlingen framskrider. Enligt motiveringen i regeringens proposition med förslag till förvaltningslag (RP 72/2002 rd) kan det inte krävas att uppskattningen ska vara absolut tillförlitlig. Myndigheten ska dock alltid svara på förfrågningar om hur ett ärende framskrider. Uppskattningen kan ges muntligen eller skriftligen. Om en begäran om en uppskattning av behandlingstiden har framförts skriftligen kan man anse att kraven på god förvaltning förutsätter att också svaret ges skriftligen utan ogrundat dröjsmål.

I Finland är det för närvarande i allmänhet inte möjligt att föra fördröjda förvaltningsbeslut till domstol för prövning. Bestämmelser om rättsmedel enligt förvaltningsprocesssystemet finns i förvaltningsprocesslagen. Rättsmedel enligt förvaltningsprocesslagen kan användas när en förvaltningsmyndighet har fattat ett förvaltningsbeslut. Om en förvaltningsmyndighet underlåter att fatta ett förvaltningsbeslut eller om beslutsfattandet fördröjs, kan en förvaltningsklagan göras över underlåtenheten eller dröjsmålet. Klagan anförs hos en högre förvaltningsmyndighet eller de högsta laglighetsövervakarna, dvs. riksdagens justitieombudsman eller statsrådets justitiekansler, men de myndigheter som behandlar klagan kan inte på ett bindande sätt förpliktas att påskynda behandlingen av ärendet.

Lagstiftningen om skyndsam behandling av ärenden inom förvaltningen revideras som bäst. Projektet beskrivs i avsnitt 10.1 i den allmänna motiveringen.

I tjänstedirektivet förutsätts att de administrativa förfarandena är sådana att ärenden behandlas utan dröjsmål. Enligt artikel 13.3 i direktivet ska förfarandena för tillståndsgivningen garantera de sökande att deras ansökningar behandlas så snart som möjligt och, under alla omständigheter, inom en rimlig tidsfrist som ska fastställas och offentliggöras i förväg. Tidsfristen ska inte börja löpa förrän alla handlingar lämnats in. Om det är motiverat på grund av ärendets komplexa karaktär, får den behöriga myndigheten förlänga tidsfristen en gång under en begränsad tid. Förlängningen och dess varaktighet ska vederbörligen motiveras och meddelas sökanden innan den ursprungliga tidsfristen har löpt ut. Enligt artikel 4 ska tillståndet anses beviljat, om inget annat meddelas inom den tidsfrist som fastställts eller förlängts i enlighet med punkt 3. Enligt punkt 4 får ett annat förfarande emellertid tillämpas, om det är motiverat av tvingande hänsyn till allmänintresset, inbegripet tredje parts legitima intresse.

I den gällande finska lagstiftningen anges inte ett sådant förfarande enligt artikel 13 i direktivet där ett tillstånd i regel ska anses beviljat, om den tidsfrist som fastställts för behandlingen av tillståndsansökan överskrids. Tidsfristen får förlängas endast en gång, om det är motiverat på grund av ärendets komplexa karaktär. Enligt artikel 13.4 får undantag från denna huvudregel göras genom att ett annat förfarande tillämpas. Ett villkor i den reglering som gäller "särskilda förfaranden" är dock att tillämpningen av förfarandet är motiverat av tvingande hänsyn till allmänintresset enligt artikel 13.4 i direktivet.

Enligt 43 § i förvaltningslagen ska förvaltningsbeslut ges skriftligen. Enligt 45 § ska ett beslut motiveras. I motiveringen ska det anges vilka omständigheter och utredningar som har inverkat på avgörandet och vilka bestämmelser som har tillämpats. Motiveringen för ett beslut kan utelämnas bl.a. om ett viktigt allmänt eller enskilt intresse förutsätter att beslutet meddelas omedelbart, om ett yr-

kande som inte gäller någon annan part godkänns genom beslutet och ingen annan har rätt att söka ändring i beslutet eller om motivering av någon annan särskild orsak är uppenbart onödig. Motivering ska dock ges, om beslutet innebär en väsentlig ändring av vedertagen praxis. Paragrafen uppfyller kraven på motivering av beslut enligt artikel 10.6 i tjänstedirektivet.

4.11 Lagstiftningen om elektronisk kommunikation

Lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003) tillämpas när anhängiggörande av förvaltningsärenden sker på elektronisk väg. Enligt 5 § 1 mom. ska en myndighet som har behövlig teknisk, ekonomisk och övrig beredskap inom ramen för den erbjuda var och en möjlighet att i syfte att anhängiggöra ärenden eller för behandlingen av dem sända meddelanden till en elektronisk adress eller specificerad anordning angivna av myndigheten. I nämnda fall ska dessutom var och en erbjudas möjlighet att i elektronisk form sända myndigheten anmälningar som den enligt gällande bestämmelser ska tillställas, utredningar och andra motsvarande handlingar som den begärt samt andra meddelanden.

Enligt motiveringen i regeringens proposition om elektronisk kommunikation (RP 17/2002 rd) förutsätter den omständigheten att kunderna inom förvaltningen faktiskt ska ha likvärdiga möjligheter att utträta ärenden att man jämsides med den elektroniska kommunikationen bevarar och utvecklar de traditionella sätten att utträta och handlägga ärenden. Det föreskrevs att myndigheternas skyldighet att anordna elektronisk service ska stå i proportion till det kunnande, den skicklighet och de ekonomiska resurser som myndigheten förfogar över. En ovillkorlig skyldighet att tillhandahålla elektronisk service ansågs inte kunna åläggas myndigheterna, eftersom lagens tillämpningsområde är vidsträckt och myndigheternas resurser varierar.

Enligt lagens 7 § 1 mom. ska myndigheterna på lämpligt sätt informera om de adresser som ska användas vid den elektroniska kommunikationen med dem. Vanligen meddelas adressuppgifter för kommunikation

med en myndighet på blanketter och broschyrer som myndigheten har utarbetat. Andra informationskanaler kan vara t.ex. myndighetens webbplats, serviceportaler, olika elektroniska register och telefonkataloger.

Enligt 8 § sänds elektroniska meddelanden till myndigheterna på avsändarens ansvar. Avsändaren ansvarar således bl.a. för att han eller hon använder de adressuppgifter som den behöriga myndigheten har uppgett när han eller hon utträtt ärenden.

I 9 § 1 mom. föreskrivs att vid anhängiggörande och behandling av ärenden uppfyller också elektroniska dokument som sänts till en myndighet kravet på skriftlig form. Om det vid anhängiggörande eller behandling av ett ärende krävs en undertecknad handling, uppfylls kravet på underskrift också genom en sådan elektronisk signatur som avses i 5 § 2 mom. i lagen om stark autentisering och elektroniska signaturer (617/2009). I det sistnämnda momentet föreskrivs att om en rättshandling enligt lag kräver underskrift, uppfylls detta krav åtminstone genom en sådan avancerad elektronisk signatur som baserar sig på ett kvalificerat certifikat och har skapats med en säker anordning för signaturframställning. Elektroniska signaturer ska dock inte förvägras rättslig verkan enbart på den grunden att de har skapats med någon annan metod för framställning av elektroniska signaturer.

Enligt 9 § 2 mom. i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet behöver ett elektroniskt dokument som inkommit till en myndighet inte kompletteras med en underskrift, om dokumentet innehåller uppgifter om avsändaren och om det inte finns anledning att betvivla dokumentets autenticitet och integritet.

Enligt 12 § 1 mom. ska en myndighet utan dröjsmål meddela avsändaren av ett dokument att dokumentet har mottagits. Meddelandet kan sändas i form av en automatisk kvittens via datasystemet eller på något annat sätt.

Enligt 16 § kan en beslutshandling signeras elektroniskt. Myndigheten ska signera dokumentet på det sätt som anges i 5 § 2 mom. i lagen om stark autentisering och elektroniska signaturer.

I 18 § 1 mom. i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet anges att ett beslut från vars delgivning en besvärstid börjar löpa eller som för att träda i kraft ska delges en part kan med partens samtycke delges också i form av ett elektroniskt meddelande.

Enligt 43 § i förvaltningslagen ska förvaltningsbeslut ges skriftligen. I förvaltningslagen föreskrivs inte särskilt om beslut i elektronisk form. Ett skriftligt beslut enligt 43 § i förvaltningslagen kan enligt 16 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet signeras elektroniskt och enligt 18 § 1 mom. kan ett sådant beslut med partens samtycke delges i form av ett elektroniskt meddelande. Med partens samtycke kan således ett beslut också utformas i elektronisk form. Besvärshanvisningar och anvisningar om rättelsemedel enligt 46 och 47 § i förvaltningslagen ska även fogas till beslut i elektronisk form.

Beslut kan delges elektroniskt per e-post eller med hjälp av någon annan elektronisk dataöverföringsmetod. Beslut får dock inte delges per telefax. Genom elektronisk delgivning meddelar myndigheten att beslutet kan hämtas från en viss beslutsdatabas som upprätthålls av myndigheten.

Enligt 18 § 2 mom. i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet ska parten eller dennes företrädare identifiera sig när beslutshandlingen hämtas. Vid identifieringen kan användas ett identifieringsverktyg eller ett kvalificerat certifikat som avses i lagen om stark autentisering och elektroniska signaturer eller någon annan motsvarande identifieringsteknik som är daterat tekniskt tillförlitlig och bevislig.

4.12 Elektronisk kommunikation i praktiken

Av en utredning om elektroniska kommunikationstjänster som arbets- och näringsministeriet lät göra 2008 framgår det att myndigheternas webbsidor innehåller allmän information om nästan alla de tillstånds-, anmälnings- och registreringsärenden som granskades samt hänvisningar till författningar. Problemet i fråga om de krav som anges för förfaranden på elektronisk väg i ar-

tikel 8 i tjänstedirektivet är att för närvarande kan inte ett enda av de tillstånds-, anmälnings- och registreringsärenden som granskades anhängiggöras på elektronisk väg och beslut i dessa ärenden kan inte heller delges elektroniskt.

Som en del av statsminister Matti Vanhanens första regerings informationssamhällsprogram har man dragit upp riktlinjerna för en koncernmässig styrning av statsförvaltningens IT-verksamhet och i anslutning till finansministeriet grundat ledningsenheten för statens IT-verksamhet, som har det övergripande ansvaret för bl.a. projekt för utveckling av den elektroniska kommunikationen inom hela statsförvaltningen. IT är en förkortning av informationsteknologi. Statens IT-servicecentral, som har ansvar för att ordna produktionen av statens gemensamma eller samordnade IT-tjänster, inledde sin verksamhet vid ingången av 2009. Styrningen av kommunernas IT-verksamhet sorterar också under finansministeriet.

Vid ledningsenheten för statens IT-verksamhet pågår flera utvecklingsprojekt som gäller elektronisk kommunikation. Kundcenterade elektroniska tjänster är ett av utvecklingsprogrammen inom statsförvaltningens IT-strategi. Plattformslösningar för elektronisk kommunikation har valts till spetsprojekt. Även om Ledningsenheten för statens IT-verksamhet har en viktig roll är det ämbetsverken som ansvarar för utvecklingen av tjänsterna. Många organisationer inom den offentliga förvaltningen använder redan olika plattformar för elektronisk kommunikation, men det finns flera organisationer som först nu börjar tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster och de behöver hjälp med att utveckla lösningar.

Det projekt som gäller en plattform för elektronisk kommunikation inleddes i början av 2009 under ledning av Ledningsenheten för statens IT-verksamhet. I projektet fastställs och skapas en serviceplattform för elektronisk kommunikation, som är avsedd för självbetjäningstjänster inom den offentliga förvaltningen. Målet är att den plattformslösning för skötsel av ärenden som fastställs och skapas genom projektet ska erbjuda dem som utvecklar elektroniska tjänster inom den offentliga förvaltningen färdiga

tjänster, komponenter och gränssnitt som kan användas för tjänsteapplikationen. För serviceplattformen kan man utveckla både gemensamma och användarspecifika tjänsteapplikationer. I det sistnämnda fallet kan t.ex. personalen vid ett ämbetsverk eller en kommun tillhandahålla enkla blankettjänster med hjälp av färdiga blankettbottnar och komponenter. Målet är att utveckla plattformen för elektronisk kommunikation så att den används för de första tjänsterna 2010–2011. Plattformen för elektronisk kommunikation tillhandahåller samma bastjänster som Suomi.fi-portalens e-blankettjänst. Den nuvarande Suomi.fi-portalen och den serviceplattform som kommer att ersätta den erbjuder en möjlighet att tillhandahålla de e-blanketter som behövs med tanke på genomförandet av tjänstedirektivet.

I ett projekt som Ledningsenheten för statens IT-verksamhet genomför och som gäller ett ärendekonto har ärendekonto definierats som en trygg, tillförlitlig och harmoniserad lösning för den offentliga förvaltningens kunder när de tar emot och lämnar information på elektronisk väg. Avsikten är att ärendekontot ska användas i alla elektroniska kommunikationstjänster som tillhandahålls av myndigheterna. Med hjälp av ärendekontot kan företagen lättare hitta myndighetstjänster på ett ställe och, om de så önskar, få beslut på elektronisk väg. Det blir också lättare att sköta ärenden genom att ärendekontot gör det möjligt att uträtta ärenden och läsa beslut oberoende av tid och plats.

Med tanke på genomförandet av tjänstedirektivet är plattformen för elektronisk kommunikation viktigare än ärendekontot, därför att plattformen innehåller bl.a. tillhandahållande av e-blanketter.

Inom den offentliga förvaltningen används för närvarande Katso-tjänsten, som är en identifieringstjänst för företag som tillhandahålls av Skatteförvaltningen. Ledningsenheten för statens IT-verksamhet har som mål att främja konkurrensutsättning av företagens identifieringstjänst så att alla intresserade inom den offentliga förvaltningen ska kunna använda den nya tjänsten. Målbilden är att avtal som gäller identifieringstjänster har samlats till en helhet vid Ledningsenheten för statens IT-verksamhet.

Skattestyrelsen och Patent- och registerstyrelsen tog 2001 i bruk ett gemensamt företags- och organisationsdatasystem, som gör det möjligt att lämna uppgift om bildande, ändring eller nedläggning av företag genom en enda anmälan till båda myndigheterna. Man håller på att övergå till ett elektroniskt förfarande för anmälan till företags- och organisationsdatasystemet. Den första tjänst som införs under 2009 är en elektronisk tjänst för ändring av företagets och organisationernas adressuppgifter. Under den följande fasen 2010 kan privata näringsidkare på elektronisk väg lämna uppgifter om att näringsverksamhet inleds eller ändras. Samtidigt blir det också möjligt för andra redan existerande företag att elektroniskt anmäla ändringar som gäller Skatteförvaltningens register och viktiga ändringsuppgifter i handelsregistret. Möjligheten att göra en elektronisk anmälan om uppgifter som gäller bildande av företag införs under projektets tredje fas 2011.

Den process för handläggning av anmälningar som sköts av Patent- och registerstyrelsen förnyas i samband med projektet. Exempelvis kommer kunderna i praktiken att själva kunna registrera de enklaste anmälningarna i handelsregistret via nätet. Det blir också möjligt att betala anmälningarna på elektronisk väg. Den första delen av registreringsprocessen för elektroniska anmälningar är gemensam med Skatteförvaltningen. Kunden kan via en och samma tjänst lämna uppgifter både till Patent- och registerstyrelsen och till Skatteförvaltningen. Målet är att kunden ska behöva skicka sina bokslutsuppgifter endast till Skatteförvaltningen, som skickar dem på elektronisk väg till Patent- och registerstyrelsen.

4.13 Förbud mot diskriminering

I artikel 20 i tjänstedirektivet föreskrivs om icke-diskriminering. Enligt artikel 20.1 ska medlemsstaterna se till att tjänstemottagarna inte omfattas av diskriminerande krav som grundas på deras nationalitet eller bosättningsort. I artikel 20.2 föreskrivs om medlemsstaternas skyldighet att se till att de allmänna villkoren för tillträde till en tjänst som tjänsteleverantören tillhandahåller allmänhe-

ten inte innehåller diskriminerande bestämmelser som grundar sig på tjänstemottagarens nationalitet eller bosättningsort. Enligt artikeln utesluter detta dock inte möjligheten att tjänsteleverantören inför skillnader i villkoren när dessa är direkt motiverade av objektiva faktorer.

I 6 § 1 mom. i grundlagen finns en bestämmelse om människornas jämlikhet. Enligt bestämmelsen är alla lika inför lagen. Enligt regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av grundlagarnas stadganden om de grundläggande fri- och rättigheterna uttrycker likställighetsbestämmelsen också tanken på faktisk jämställdhet. I bestämmelsen ingår ett förbud mot godtycklighet och ett krav på lika behandling i likadana fall.

Enligt 6 § i förvaltningslagen ska myndigheterna bemöta dem som uträttar ärenden hos förvaltningen jämlikt. Bestämmelsen preciserar likställighetsbestämmelsen i 6 § 1 mom. i grundlagen för förvaltningens del. Likställighetsprincipen enligt förvaltningslagen gäller såväl enskilda personer som juridiska personer. Man har ansett att kravet på lika behandling också omfattar förbud mot särbehandling i förvaltningsverksamhet på grund av t.ex. medborgarskap eller bosättningsort.

I 6 § 2 mom. i grundlagen ingår ett övergripande förbud mot diskriminering. Enligt bestämmelsen får ingen utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller handikapp. Bestämmelsen förbjuder också särbehandling av andra orsaker som gäller någons person. Enligt motiveringen i den ovan nämnda regeringspropositionen räknas t.ex. boningsorten till sådana andra orsaker som gäller någons person. Med ursprung avses i bestämmelsen såväl nationellt och etniskt ursprung som samhällsbakgrund.

Bestämmelserna i 6 § i grundlagen preciseras av bestämmelserna om förbud mot diskriminering i lagen om likabehandling (21/2004). I 6 § 1 mom. i lagen om likabehandling ingår förbud mot diskriminering på grund av ålder, etniskt eller nationellt ursprung, nationalitet, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd, funktionshinder, sexuell läggning eller av någon annan orsak

som gäller någons person. Ingen får diskrimineras av de ovan nämnda orsakerna. Detta gäller både enskilda och juridiska personer.

Förteckningen över förbjudna diskrimineringsgrunder i 6 § 1 mom. i lagen om likabehandling motsvarar de diskrimineringsgrunder som avses i 6 § 2 mom. i grundlagen. I 6 § 2 mom. i grundlagen nämns visserligen inte uttryckligen nationalitet som diskrimineringsgrund, men det ursprung som nämns i momentet omfattar diskriminering på grund av nationalitet.

Lagen om likabehandling tillämpas på såväl offentlig som privat verksamhet i fråga om bl.a. villkoren för självständig yrkes- eller näringsutövning. Diskriminering är förbjudet inte bara i samband med det tillståndsförfarande som gäller näringsidkare utan även när näringsidkare ingår avtal med varandra.

Brott mot diskrimineringsförbudet kan också leda till straffrättsliga påföljder. I 11 kap. 11 § i strafflagen (39/1889) ingår ett allmänt diskrimineringsförbud. Enligt paragrafen är diskriminering förbjudet på grund av ras, nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg, språk, kön, ålder, familjeförhållanden, sexuell läggning eller hälsotillstånd eller religion, samhälleliga åsikter, politisk eller facklig verksamhet eller någon annan därmed jämförbar omständighet.

Bestämmelsens tillämpningsområde omfattar näringsverksamhet, yrkesutövning, betjäning av allmänheten, tjänsteutövning och andra offentliga uppdrag och anordnande av en offentlig tillställning eller ett allmänt möte. De gärningar som nämns är att gärningsmannen utan godtagbart skäl inte betjänar någon viss person på gängse villkor, förvägrar någon tillträde till tillställningen eller mötet eller avlägsnar någon därifrån eller försätter någon i en uppenbart ojämlig eller väsentligt sämre ställning än andra.

I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av strafflagen och vissa andra lagar, vilka hör till det andra skedet i totalrevideringen av strafflagstiftningen (94/1993 rd) definieras gärningsmannakretsen i allmänna ordalag, vilket innebär att inte bara de som idkar verksamheterna i fråga kan göra sig skyldiga till diskriminering, utan även de som är anställda hos

eller biträder dem, t.ex. en restaurangvaktmästare, en yrkesutövares mottagningsbiträde, en underlydande som biträder en tjänsteman eller någon som hjälper till med att ordna en offentlig tillställning.

4.14 Förbud mot marknadskommunikation från reglerade yrken

I artikel 24.1 i direktivet åläggs medlemsstaterna att upphäva alla totalförbud mot marknadskommunikation från reglerade yrken. Med marknadskommunikation avses enligt artikel 4.12 varje form av meddelande som syftar till att främja tjänsteleverantörens tjänster eller profil. Den finska lagstiftningen innehåller inte totalförbud mot marknadskommunikation för utövare av reglerad yrkesverksamhet. Den gällande finska lagstiftningen uppfyller således kraven i direktivet.

5 Målsättning och de viktigaste förslagen

5.1 Allmänt

Propositionen hänför sig till genomförandet av tjänstedirektivet. Syftet med propositionen är att främja ett fritt tillhandahållande av tjänster. För att uppfylla de mål i direktivet som kräver lagstiftning föreslås en separat lag om tillhandahållande av tjänster. Därtill behövs ändringar av speciallagstiftningen. I den föreslagna lagen införs bestämmelser som inte kan genomföras på ett ändamålsenligt sätt genom ändringar av speciallagstiftningen. De behöriga myndigheterna ansvarar för beredningen av ändringarna av speciallagstiftningen.

I direktivet finns flera bestämmelser som motsvarar den gällande finska lagstiftningen eller som inte kräver lagstiftning för att genomföras. Dessa direktivbestämmelser förklaras i avsnitt 4 i den allmänna motiveringen.

5.2 De viktigaste förslagen

Bestämmelsernas tillämpningsområde

Den föreslagna lagen tillämpas på tjänster som producerats i näringsverksamhet och för

vilka det vanligen betalas ersättning. Lagen tillämpas inte på finansierings- och försäkringstjänster eller tillhandahållande av nät-tjänster eller kommunikationstjänster. Lagen tillämpas inte heller på transport- och hamntjänster, uthyrning av arbetskraft, hälso- och sjukvårdstjänster, apotekstjänster, audiovisuella tjänster, radiosändningar, lotterier, socialvårdstjänster som ordnas av kommunen eller staten, socialt boende, privata säkerhetstjänster, tjänster som tillhandahålls av köpvittnen eller beskattning. Den föreslagna lagens tillämpningsområde och begränsningarna av tillämpningsområdet motsvarar direktivet.

Tjänstedirektivet tillämpas på tjänsteleverantörer som är etablerade i en medlemsstat inom Europeiska unionen, men med stöd av EES-avtalet omfattar lagens tillämpningsområde även tjänsteleverantörer som är etablerade i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Direktivet tillämpas inte i de fall då tjänsteleverantören har sin hemort utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. De föreslagna bestämmelserna om tjänsteleverantörernas skyldighet att lämna upplysningar (7—10 §) och förfarandet för ankomstbevis i samband med tillståndsansökan (11—13 §) har ett något vidare tillämpningsområde än direktivet. Bestämmelserna tillämpas i regel oberoende av om ett företag är etablerat i en stat inom eller utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Rätt att idka näring

Lagförslaget gäller både tjänsteleverantörer som är etablerade i Finland i enlighet med näringslagen och handelsregisterlagen och tjänsteleverantörer som utan att etablera sig i Finland temporärt tillhandahåller sina tjänster här.

Enligt förslaget har en tjänsteleverantör rätt att temporärt tillhandahålla sin tjänst i Finland om tjänsteleverantören har sin bonings- eller hemort i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. I förslaget föreskrivs också om villkoren för begränsning av temporärt tillhandahållande av en viss tjänst. Enligt förslaget får en domstol eller en behörig myndighet endast i enlighet med särskilt föreskrivna befogenheter be-

gränsa det temporära tillhandahållandet av en viss tjänst. Den behöriga myndighetens befogenheter ska således grunda sig på en bestämmelse på annat håll i lagstiftningen. För att en begränsning ska kunna göras ska begränsningen vara nödvändig för upprätthållande av allmän ordning eller allmän säkerhet eller för skydd av folkhälsan eller miljön. Begränsningen ska dessutom vara icke-diskriminerande och stå i rätt proportion till dess mål. De föreslagna begränsningsbestämmelserna motsvarar kraven i artikel 16.1 och 16.3 i direktivet. I förslaget föreskrivs också om det undantagsförfarande som en domstol eller en behörig myndighet ska tillämpa om den i ett enskilt fall anser det nödvändigt att begränsa det temporära tillhandahållandet av en tjänst för att tjänstens säkerhet ska kunna garanteras.

Tjänsteleverantörens skyldighet att lämna upplysningar

De föreslagna bestämmelserna om en allmän skyldighet att lämna upplysningar innehåller en förteckning över de upplysningar som tjänsteleverantören alltid ska hålla tillgängliga för tjänstemottagaren. I förslaget föreskrivs också om de upplysningar som tjänsteleverantören ska lämna till tjänstemottagaren på begäran och om sätten att lämna upplysningar. De föreslagna bestämmelserna motsvarar direktivet. Bestämmelserna kompletterar de skyldigheter att lämna upplysningar som föreskrivs för näringsidkare på annat håll i lagstiftningen.

Ankomstbevis, tid för behandling av tillståndsansökan och beviljande av tillstånd

Enligt förslaget ska den behöriga myndigheten ge den som ansöker om tillstånd ett bevis över att tillståndsansökan har mottagits. Det föreslås att ett ankomstbevis dock inte behöver ges om det kan anses onödigt med hänsyn till att ärendet avgörs utan dröjsmål.

Ankomstbeviset är ett nytt bevis inom förvaltningsförfarandet, där myndigheten bl.a. informerar om den uppskattade tiden för behandling av tillståndsansökan och om beviljande av tillståndsansökan, om ärendet inte kan avgöras inom den uppskattade behand-

lingstiden och tiden för behandling inte har förlängts.

Om ärendet på grund av dess komplicerade natur inte kan avgöras inom den uppskattade behandlingstiden, kan myndigheten bestämma en tilläggstid för behandlingen av ärendet. Om myndigheten inte har avgjort ärendet inom den tilläggstid den fastställt, får tillståndet också anses beviljat. Före utgången av tilläggstiden får myndigheten dock av med hänsyn till allmänintresset tvingande orsaker fatta beslut om att fortsätta behandla ansökan.

De föreslagna bestämmelserna om ankomstbevisets innehåll, tiden för behandling av tillståndsansökan och beviljande av tillstånd överensstämmer med direktivet.

Likvärdiga krav och handlingar

I lagförslaget föreskrivs i enlighet med direktivet om ömsesidigt erkännande av krav och handlingar som gäller tjänsteleverantörer.

Bakgrunden till erkännandet av krav och erkännandet av krav som likvärdiga är EG-rättens princip om ömsesidigt erkännande, som ska tillämpas på både varor och tjänster. I förslaget anges att på en tjänsteleverantör som ansöker om tillstånd i Finland och har sin bonings- eller hemort i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet får inte som en förutsättning för beviljande av tillstånd ställas sådana krav som motsvarar eller i allt väsentligt har samma syften som de krav som har ställts på tjänsteleverantören när denne har beviljats tillstånd att bedriva tjänsteverksamhet i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Bestämmelserna om likvärdiga handlingar och erkännande av handlingar grundar sig också på principen om ömsesidigt erkännande. Bedömningen av kravens likvärdighet grundar sig åtminstone delvis på bedömningen av handlingarnas, t.ex. besiktningsintygs, likvärdighet och jämförbarhet. När handlingars jämförbarhet bedöms ska fokus ligga snarare på innehållet än på formen. Oklarheter om handlingars autenticitet och innehåll kan redas ut genom nationellt och gränsöverskridande förvaltningssamarbete.

Administrativ kontaktpunkt

I den föreslagna lagen föreskrivs i enlighet med direktivet om en administrativ kontaktpunkt, som i Finland är Konsumentverket. Under normala förhållanden ska det administrativa samarbetet ske direkt mellan de nationella myndigheterna och myndigheterna i de andra EES-staterna. Den administrativa kontaktpunkten är kontaktmyndighet t.ex. när det behövs hjälp för att klargöra vilken myndighet som är behörig. Den administrativa kontaktpunkten behövs också om ingen myndighet är behörig i ett ärende.

Gränsöverskridande samarbete mellan myndigheter

De föreslagna bestämmelserna om samarbete mellan myndigheter vid tillhandahållande av tjänster över gränserna motsvarar direktivet. Enligt förslaget ska den behöriga myndigheten på en motiverad begäran av en myndighet i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet utföra inspektioner och vidta andra behövliga åtgärder för att övervaka den tjänst som tillhandahålls.

Tillsyn

Konsumentombudsmannens uppgift är att övervaka att bestämmelserna i den föreslagna lagen om skyldighet att lämna upplysningar följs i kontakten mellan tjänsteleverantörer och konsumenter.

6 Gemensamma kontaktpunkter

Enligt tjänstedirektivet är medlemsstaterna skyldiga att inrätta gemensamma kontaktpunkter som en tjänsteleverantör vid behov kan vända sig till för att fullgöra samtliga förfaranden och formaliteter som krävs för tillträde till och utövande av tjänsteverksamhet. Via den gemensamma kontaktpunkten ska tjänsteleverantörerna bl.a. få alla uppgifter, blanketter och handlingar som behövs för förfarandena. Via den gemensamma kontaktpunkten ska tjänsteleverantören dessutom kunna lämna in alla ansökningar och blanketter som gäller tillhandahållandet av tjänster

till myndigheterna, och via kontaktpunkten ska information om myndighetens beslut eller andra svar kunna mottas. Den gemensamma kontaktpunkten ska tillhandahålla kontaktuppgifter till de behöriga myndigheterna och till de sammanslutningar och organisationer som erbjuder praktisk hjälp.

De gemensamma kontaktpunkterna och de behöriga myndigheterna ska så snabbt som möjligt svara på varje begäran om uppgifter eller bistånd som avses i direktivet. De har ändå ingen skyldighet att tillhandahålla juridisk rådgivning i enskilda fall, allmän information om tolkningen och tillämpningen av kraven räcker. Även om varje medlemsstat tillämpar sin egen språklagstiftning på tillhandahållandet av rådgivningsverksamhet har kommissionen rekommenderat att tjänsterna också tillhandahålls på något annat gemenskapsspråk.

Enligt artikel 8 i tjänstedirektivet ska medlemsstaterna se till att alla förfaranden och formaliteter för att få tillträde till och utöva en tjänsteverksamhet kan fullgöras enkelt, på distans och på elektronisk väg både via den berörda gemensamma kontaktpunkten och via de behöriga myndigheterna. De elektroniska förfarandena ska finnas tillgängliga vid alla de administrativa förfaranden som en tjänsteleverantör kan fullgöra via de gemensamma kontaktpunkterna.

Det kan finnas flera gemensamma kontaktpunkter, och det kan inrättas kontaktpunkter för olika sektorer. Medlemsstaterna kan också bestämma att den gemensamma kontaktpunkten endast har en samordnande roll, och då fattas de slutliga besluten av de behöriga myndigheterna. Avsikten är att inrätta en central webbplats där tjänsteleverantörer enkelt kan hitta den gemensamma kontaktpunkten i varje medlemsstat. De tjänster som de gemensamma kontaktpunkterna tillhandahåller och myndigheternas system för elektronisk kommunikation inom tjänstedirektivets tillämpningsområde ska vara tillgängliga för alla tjänsteleverantörer oberoende av om de är etablerade i sin egen medlemsstat eller i en annan medlemsstat.

I Finland är utgångspunkten för den nationella organiseringen av den gemensamma kontaktpunkten att utnyttja redan existerande eller under beredning varande rådgivnings-

tjänster och projekt för elektronisk kommunikation avsedda för företag. Det praktiska genomförandet kopplas samman med de rådgivningstjänster som webbtjänsten FöretagsFinland tillhandahåller. Den gemensamma kontaktpunkten består av en servicemodell med många kanaler som har sin centrala ingång i FöretagsFinlands engelska webbtjänst (EnterpriseFinland). Den gemensamma kontaktpunkten för tjänstesektorerna omfattar inte bara FöretagsFinlands webbtjänst utan också de behöriga myndigheternas tjänster och FöretagsFinlands telefonservice (Contact Center).

Till FöretagsFinlands engelskspråkiga nätsidor (EnterpriseFinland) fogas en egen avdelning som är tjänstesektorernas gemensamma kontaktpunkt. Tjänsten erbjuds med samma innehåll på både finska och svenska. Genom denna nya webbtjänst sköts den samordnade uppgift som förutsätts enligt direktivet. Utgångspunkten är att all den information som hänför sig till tillträde till och utövande av tjänsteverksamhet finns tillgänglig via webbtjänsten, också för de olika sektorerna. Från FöretagsFinlands webbtjänst kan tjänsteleverantörerna vid behov komma vidare till olika myndigheters system för elektronisk kommunikation som fogas till tjänsten efter hand.

Avsikten med FöretagsFinlands telefon-tjänst är att erbjuda företagsrådgivning, som namnet säger, i första hand per telefon. Tjänsten bygger på arbets- och näringscentralernas och nyföretagarcentralernas nuvarande rådgivningstjänster för företag kompletterade med tjänster som främjar ibruktandet av elektroniska rådgivningstjänster. Telefontjänsten är riksomfattande och rådgivning tillhandahålls på finska, svenska och engelska. Avsikten är att telefontjänsten kan inledas i utvalda arbets- och näringscentraler under 2009.

FöretagsFinlands webbtjänst och telefon-tjänst kan vid behov hänvisa tjänsteleverantörerna till de behöriga myndigheterna, organisationer som erbjuder rådgivning eller de regionala företagstjänsterna. Webbtjänsten är ett stöd för olika myndigheter och för företagsrådgivarna i telefontjänsten, och den erbjuder bl.a. allmän information om närings- idkande i Finland och information om till-

stånds-förfaranden för de olika sektorerna. Konsumentverket har en viktig uppgift i att sörja för upprätthållandet av informationsinnehållet och att uppdatera informationen i den gemensamma kontaktpunkten.

Enligt 20 § i förvaltningslagen har ett förvaltningsärende inletts när den handling som avser detta har kommit in till en behörig myndighet. Myndighetens behörighet fastställs enligt annan lagstiftning. Endast den myndighet som är behörig att behandla ett ärende får behandla och avgöra ärendet. I Finland påverkar inrättandet av en gemensam kontaktpunkt inte behörighetsfördelningen mellan myndigheterna, eftersom varje behörig myndighet även i fortsättningen behandlar och avgör ärenden som enligt gällande lagstiftning hör till dess uppgifter.

7 Administrativt samarbete mellan staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

Tjänstedirektivets bestämmelser om administrativt samarbete förutsätter att de finländska myndigheterna har beredskap att bedriva administrativt samarbete med myndigheterna i andra stater inom EES i frågor som gäller tillsynen över servicenäringarna. För att genomföra detta behövs en administrativ kontaktpunkt som kan samordna det nationella samarbetet och samarbetet med övriga EES-stater och kommissionen. Denna uppgift ges enligt förslaget till Konsumentverket. De administrativa bestämmelserna i förslaget motsvarar direktivet.

Det administrativa samarbetet kräver dessutom att de finländska myndigheter som svarar för tillsynen över de tjänster som omfattas av lagens tillämpningsområde också tas med i nätverket av administrativt samarbete. Avsikten är att nätverket ska förverkligas med hjälp av det elektroniska informationssystemet för den inre marknaden (Internal Market Information System, IMI).

Konsumentverket svarar i framtiden för att upprätthålla det riksomfattande myndighetsnätverket, att stöda IMI-systemets funktion och att ge råd om förfarandena för det administrativa samarbetet. Konsumentverket samordnar också de uppgifter och funktioner som gäller myndighetsförfarandena i anslutning

till den gemensamma kontaktpunkten. Den gemensamma kontaktpunkten behandlas i avsnitt 6 i allmänna motiveringen.

Enligt tjänstedirektivet ska också den rådgivning som ges till tjänstemottagarna organiseras på en allmän nivå. Rådgivningen ska särskilt gälla allmänna frågor om konsumentens rättigheter. I rådgivningen till mottagarna kan man utnyttja Konsument Europas verksamhetsmodeller och nätverk, vilket innebär att det är mest ändamålsenligt att sköta uppgiften vid den administrativa kontaktpunkten.

8 Propositionens konsekvenser

8.1 Konsekvenser för den offentliga ekonomin och för myndigheternas verksamhet

Enligt lagförslaget är Konsumentverket den administrativa kontaktpunkt som avses i tjänstedirektivet. Skötseln av denna uppgift medför sådana ytterligare uppgifter för Konsumentverket som inte kan skötas med nuvarande resurser. Till dessa ytterligare uppgifter hör det nationella och internationella samarbetet mellan myndigheter och samordningen av samarbetet. Konsumentverket ska dessutom upprätthålla innehållet i den gemensamma kontaktpunkten och uppdatera den med aktuell information. Dessa nya uppgifter kräver sådana kunskaper om gemenskapsrätten och näringslagstiftningen som Konsumentverket inte har för närvarande. De uppgifter som hänförs till samarbetet mellan myndigheter kräver dessutom att informationssystemet för den inre marknaden, IMI, tas i bruk och upprätthålls och att nättjänsterna utvecklas. Behovet av ökade personalresurser vid verket är ungefär två årsverken. Propositionen hänförs till budgetpropositionen för 2010 och avses bli behandlad i samband med den. I budgetpropositionen har beaktats en anslagsöverföring på 150 000 euro till Konsumentverkets omkostnader (moment 32.40.01) från Konkurrensverkets omkostnader (moment 32.40.02).

Enligt förslaget ska konsumentombudsmannen övervaka att bestämmelserna om tjänsteleverantörernas skyldighet att lämna upplysningar följs i kontakten mellan en kon-

sument och en tjänsteleverantör. Detta medför nya uppgifter och extra arbete för konsumentombudsmannen. Det kan dock antas att mängden extra arbete inte blir särskilt stor, eftersom konsumentombudsmannen redan enligt gällande lagstiftning har till uppgift att övervaka motsvarande skyldigheter att lämna upplysningar i konsumentförhållanden.

Enligt förslaget ska den behöriga myndigheten utan dröjsmål ge den som ansöker om tillstånd ett ankomstbevis över att tillståndsansökan har mottagits. Det är fråga om en skyldighet för myndigheterna som beror på det nya förvaltningsförfarandet. Ibruktagnandet av ankomstbeviset kräver åtminstone att verksamhetsätten när det gäller behandlingen av tillståndsansökningar ses över och att personalen informeras om dem. Den arbetsbörda som de behöriga myndigheterna förändras av givandet av ankomstbevis ökas också för att det i ankomstbeviset ska anges den uppskattade tiden för behandling av tillståndsansökan. Det är svårt att på ett allmänt plan bedöma hur mycket myndigheternas arbetsmängd påverkas av att uppskatta behandlingstider. Det kan ändå antas att uppskattandet av behandlingstiderna inte ökar arbetsmängden nämnvärt, eftersom det i förslaget inte krävs att myndigheten ska uppskatta behandlingstiden separat för varje enskild tillståndsansökan. En uppskattning av behandlingstiden kan således också anges enligt sakområde. Mängden extra arbete minskar då av att ankomstbeviset i praktiken kan vara en standardblankett, så att uppskattningen av behandlingstiden kan anges på blanketten enligt sakområde.

Det är svårt att på förhand bedöma det totala antal ankomstbevis som de behöriga myndigheterna ska ge till dem som ansöker om tillstånd. Antalet ankomstbevis kommer att minska av att ankomstbevis enligt förslaget inte behöver ges om det kan anses onödigt på grund av att ärendet avgörs utan dröjsmål.

8.2 Konsekvenser för tjänsteleverantörerna

De föreslagna bestämmelserna medför vissa nya förpliktelser för tjänsteleverantörerna. Till dessa hör skyldigheten att se till att tjänstemottagarna alltid har tillgång till vissa

upplysningar om tjänsteleverantören och tjänsteleverantörens verksamhet och upplysningar som på begäran lämnas till tjänstemottagarna. De föreslagna bestämmelserna om skyldigheten att lämna upplysningar kompletterar den gällande lagstiftning som tillämpas på tjänsteleverantörer. Till följd av de nya bestämmelserna behöver tjänsteleverantörerna således endast delvis se över och komplettera de upplysningar som lämnats enligt gällande lagstiftning. Den arbetsmängd och de kostnader tjänsteleverantörerna förädlats på grund av detta antas vara små.

De föreslagna bestämmelserna om förfarandet med ankomstbevis förbättrar tjänsteleverantörernas ställning i tillståndsförfarandet. Tack vare att behandlingstiden anges på ankomstbeviset får den tjänsteleverantör som ansöker om tillstånd information av myndigheten om hur länge behandlingen av tillståndsansökan beräknas räcka. Detta kan ha positiva effekter t.ex. med tanke på inledandet av affärsverksamhet.

8.3 Konsekvenser för konsumenterna och andra tjänstemottagare

De föreslagna bestämmelserna om skyldigheten för tjänsteleverantörer att lämna upplysningar möjliggör att de konsument- och företag som är tjänstemottagare lätt kan få information om tjänsteleverantörerna och de tjänster de tillhandahåller. Detta ökar tjänstemottagarnas förtroende för tjänsteleverantörerna och tillhandahållandet av tjänster. Tillräckliga upplysningar om tjänsteleverantörerna och om de tjänster som tillhandahålls underlättar också tjänstemottagarnas beslut om anskaffning av tjänster.

9 Beredningen av propositionen

9.1 Arbets- och näringsministeriets arbetsgrupp

Den 14 mars 2008 tillsatte arbets- och näringsministeriet en arbetsgrupp för att stöda ministeriets beredningsarbete med att genomföra tjänstedirektivet. Arbetsgruppen tillsattes för perioden 1.4.2008—28.2.2010. Arbetsgruppen har som uppgift att samordna genomförandet, i vilket ska beaktas inte bara

författningsberedningen utan också de praktiska åtgärderna för att säkerställa ett effektivt genomförande av direktivet.

I arbetsgruppen ingår representanter för arbets- och näringsministeriet, justitieministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, inrikesministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, miljöministeriet, kommunikationsministeriet, Finlands näringsliv rf, Centralhandelskammaren, Företagarna i Finland rf, Finlands Konsumentförbund rf, Akava ry, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf och Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf.

9.2 Yttranden om mellanrapporten

Arbetsgruppen avgav sin mellanrapport den 17 februari 2009 och 52 myndigheter och sammanslutningar ombads yttra sig om rapporten. Yttrande gavs av 43 instanser. Ett sammandrag av yttrandena har gjorts vid arbets- och näringsministeriets. Ett sammandrag av mellanrapporten och yttrandena finns på arbets- och näringsministeriets webbsidor.

Av de instanser som ombads ge ett yttrande inkom yttrande från jord- och skogsbruksministeriet, justitieministeriet, undervisningsministeriet, försvarsministeriet, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, finansministeriet, miljöministeriet, länsstyrelsen i Södra Finlands län, länsstyrelsen i Östra Finlands län, länsstyrelsen i Lapplands län, länsstyrelsen i Västra Finlands län, länsstyrelsen i Uleåborgs län, Helsingfors stads räddningsverk, Helsingfors stads miljöcentral, polisinspektionen i Västra Nyland, polisinspektionen i Birkaland, polisinspektionen i Egentliga Finland, Fordonsförvaltningscentralen, Livsmedelssäkerhetsverket, Finansinspektionen, Konkurrensverket, Konsumentverket, Patent- och registerstyrelsen, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, Tullstyrelsen, Säkerhetsteknikcentralen, Akava ry, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Finlands näringsliv rf, Centralhandelskammaren, Företagarna i Finland rf, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Turism- och Restaurangförbundet rf, Servicefacket PAM rf, Centralförbundet för Socialskydd och Hälsa

rf, Finlands Advokatförbund, Förbundet för Finsk Handel FH rf, Finlands Konsumentförbund rf och Finlands Kommunförbund rf. Yttrande gavs även av Nuohousalan Keskusliitto ry och Finlands Bilskoleförbund rf.

Det förslag om att stifta en separat lag om tillhandahållande av tjänster som presenterades i mellanrapporten ansågs vara en ändamålsenlig lösning. Många remissinstanser ansåg att man i den fortsatta beredningen bör fästa uppmärksamhet vid att klarlägga den föreslagna lagens tillämpningsområde och struktur.

Majoriteten av remissinstanserna fäste uppmärksamhet vid de föreslagna bestämmelserna om förfarandet med ankomstbevis. Det ansågs att skyldigheten att ge ett ankomstbevis kräver för mycket myndighetsresurser utan motsvarande behållning för den som söker om tillstånd. Det ansågs att beviljandet av tillstånd genom s.k. tyst samtycke medför osäkerhet i tillståndsförfarandena.

9.3 Den fortsatta beredningen

Propositionen har beretts vid arbets- och näringsministeriet. I den fortsatta beredningen har de förslag som ingick i mellanrapporten omarbetats till en regeringsproposition. Samtidigt har man strävat efter att precisera och klarlägga förslagen till bestämmelser. Särskild uppmärksamhet har fäst vid att komplettera och precisera motiveringarna. Vid den fortsatta beredningen har också de specificerade anmärkningarna i yttrandena om mellanrapporten beaktats när det har varit möjligt.

10 Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

10.1 Det under beredning varande förslaget till lagstiftning om skyndsamt behandling av ärenden inom förvaltningen och om rättsmedel

År 2007 tillsatte justitieministeriet en kommission för utvecklandet av förvaltningsprocessen och en arbetsgrupp för att bistå kommissionen som har som uppgift att granska rättsmedlen i situationer där en förvaltnings-

myndighet har underlåtit att fatta ett förvaltningsbeslut eller fattandet av förvaltningsbeslutet har försenats. Arbetsgruppen kallar sig passivitetsarbetsgruppen. Arbetsgruppens betänkande färdigställdes i september 2008 (justitieministeriets arbetsgruppsbetänkanden 2008:5). I betänkandet finns ett förslag till regeringsproposition som gäller lagstiftning om skyndsamt behandling av ärenden inom förvaltningen och rättsmedel mot dröjsmål.

Passivitetsarbetsgruppen framhåller att det hör till god förvaltning att ärenden behandlas skyndsamt. Arbetsgruppen föreslår att i förvaltningslagen tas in bestämmelser om myndighetens skyldighet att uppställa skäligena behandlingstider för ärenden som en part anhängiggjort och som gäller partens fördel, rätt eller skyldighet, och publicera uppgifterna. Om behandlingen av ärendet försenas vid en myndighet, kan parten vända sig till myndigheten med ett yrkande på skyndsamt behandling. Myndigheten bör svara på yrkandet inom en bestämd tid.

Det föreslås att bestämmelser om dröjsmålsbesvär tas in i förvaltningsprocesslagen. En part kan anföra dröjsmålsbesvär om parten är missnöjd med myndighetens svar på yrkandet på skyndsamt behandling. Dröjsmålsbesvär anförs hos den besvärsmyndighet till vilken besvär om beslut i ärendet riktas. Dröjsmålsbesvär kan behandlas hos besvärsmyndigheten vid förenklad förfarande. Besvärsmyndigheten kan förelägga myndigheten en tidsfrist inom vilken beslutet ska fattas, och vid behov förena den med vite. Av särskilda skäl kan besvärsmyndigheten själv avgöra ärendet.

Reformen gäller endast sådana ärenden som har särskild betydelse för den enskilde och gäller hans eller hennes rättighet, fördel eller skyldighet, eller som väcks av en part. Sådana ärenden är t.ex. sociala förmåner och administrativa tillstånd. Reformen gäller inte ärenden som väcks på initiativ av en myndighet och inte heller t.ex. svar på förfrågningar.

10.2 Åtgärdsprogrammet för minskning av företagens administrativa börda 2009—2012

Statsrådet godkände i mars 2009 ett prin-

cipbeslut om ett handlingsprogram för minskning av företagens administrativa börda 2009—2012. Målet är att den administrativa bördan ska minska med 25 procent före utgången av 2012 jämfört med nivån 2006.

När den administrativa bördan lättas gagnar det i första hand uttryckligen små och medelstora företag. De små och medelstora företagens andel av hela företagsbeståndet är mycket betydande. År 2006 utgjorde de 99,8 procent av alla företag i Finland.

Minskningmålet hänför sig till den nationella lagstiftningen och myndighetsförfarandena och till de förpliktelser i den övernationella lagstiftningen som medger nationell rörelsefrihet i genomförandet. Det nationella handlingsprogrammet fokuserar på sådana åtgärder som i själva verket och med perspektiv på den praktiska företagsverksamheten minskar företagens administrativa börda. När bördan minskar förbättras företagens produktivitet och därigenom deras konkurrenskraft.

Handlingsprogrammet innehåller sju prioriterade områden. De är följande: 1) beskattning, 2) statistikföring, 3) förfaranden i samband med jordbruksstöd, 4) livsmedelssäkerhet och kvalitet, 5) arbetsgivarens informationsförpliktelser, 6) lagstiftning om ekonomiförvaltningens rapportering och 7) miljö-tillståndsförfaranden. Utvecklingen av företagens elektroniska kommunikation har utsetts till ett övergripande prioriterat område i handlingsprogrammet.

Avvecklingen av byråkratin i anslutning till

företagsverksamheten äventyrar dock inte uppnåendet av lagstiftningens mål. Den administrativa bördan minskas genom att man förenklar informationsförpliktelserna enligt den gällande lagstiftningen och utvecklar myndighetskommunikationen, i synnerhet den elektroniska kommunikationen. Dessutom syftar programmet till att den nya lagstiftning som bereds inte ska skapa onödigt tunga, nya administrativa förpliktelser för företagen.

Den kvantitativa utgångsnivån för den administrativa bördan i Finland kan grovt uppskattas till ca 2 procent av bruttonationalprodukten, dvs. ca 3,6 miljarder euro i förhållande till bruttonationalprodukten 2007. Detta omfattar den administrativa bördan av såväl EU-lagstiftningen som den nationella lagstiftningen. Det nationella handlingsprogrammet är kopplat till EU:s åtgärdsprogram, vars mål är att fram till 2012 minska de administrativa bördor som orsakas av EU-lagstiftningen med 25 procent.

Genomförandet av programmet och behovet av att komplettera och uppdatera det uppföljs av en styrgrupp för minskning av företagens administrativa börda som har tillsatts av arbets- och näringsministeriet.

10.3 Propositionens samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgeten för 2010 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag**1.1 Lag om tillhandahållande av tjänster****1 kap. Allmänna bestämmelser**

1 §. Syfte och tillämpningsområde. I 1 mom. definieras lagens syfte. Syftet med lagen är att främja ett fritt tillhandahållande av tjänster. Friheten att tillhandahålla tjänster omfattar dels friheten att etablera sig i en annan medlemsstat, dels friheten att temporärt tillhandahålla tjänster utan att etablera sig i en annan medlemsstat.

Friheten att tillhandahålla tjänster kan begränsas av både rättsliga och andra hinder. Vid rättsliga hinder kan det vara fråga om svårigheter som beror på skillnader i de nationella lagstiftningarna, nationellt administrativt förfarande eller vissa komplicerade gränsövergångsfall och den rättsliga osäkerhet som omger dem. Andra hinder än rättsliga hinder kan t.ex. höra samman med brist på information om den tjänst som tillhandahålls.

För avhjälpande av rättsliga hinder föreskrivs i lagen om myndighetens skyldighet att ge den tjänsteleverantör som ansöker om tillstånd ett ankomstbevis, i vilket bl.a. ska anges den uppskattade tiden för behandling av tillståndsansökan (11 och 12 §). För avhjälpande av andra hinder än rättsliga hinder finns i lagen bestämmelser om tjänsteleverantörens skyldighet att lämna upplysningar om sig själv, den tjänst som tillhandahålls och sätten för lämnande av dessa upplysningar (7—10 §). Avsikten med skyldigheterna att lämna upplysningar är att stärka konsumenternas rättigheter och förbättra tjänsternas kvalitet.

Enligt 2 mom. tillämpas lagen på tjänster som producerats i näringsverksamhet och för vilka det vanligen betalas ersättning. Lagens tillämpningsområde är således begränsat till endast de tjänster som producerats i näringsverksamhet. Begränsningen innebär att bl.a. arbete som utförs i arbetsförhållande inte omfattas av lagens tillämpningsområde. Inte heller sådan verksamhet som har samband med

utövandet av offentlig makt enligt artikel 45 i EG-fördraget omfattas av lagens tillämpningsområde. Utövandet av offentlig makt ingår i samhällets uppgifter, såsom upprätthållandet av domstolsväsendet och den allmänna ordningen. Begränsningen motsvarar artikel 2.2 i i direktivet.

Lagen tillämpas dock på det privata som utövare av offentlig makt. Offentliga förvaltningsuppgifter som sköts av staten eller kommunen kan på de villkor som föreskrivs i 124 § i grundlagen anförtros privata serviceproducenter utanför myndighetsmaskineriet. Lagens tillämpningsområde omfattar således t.ex. sådan fordonsbesiktning som sköts av privata och om vilken bestäms i lagen om koncession för fordonsbesiktning. Av privata som sköter offentliga förvaltningsuppgifter kan också nämnas den avtalsregistrerare som avses i lagen om registrering av fordon. Vissa tjänster som tillhandahålls av privata som sköter offentliga förvaltningsuppgifter, t.ex. bevakningsföretagstjänster, omfattas dock enligt 2 mom. inte av lagens tillämpningsområde.

I momentet är dessutom begreppet tjänst viktigt. Med tjänst avses i momentet det samma som i definitionen i artikel 4.1 i tjänstedirektivet, i vilken hänvisas till definitionen i artikel 50 i EG-fördraget. I artikel 50 i EG-fördraget definieras tjänst negativt i förhållande till fri rörlighet för varor, kapital och personer. Enligt definitionen ska som tjänster anses prestationer som normalt utförs mot ersättning, i den utsträckning de inte faller under bestämmelserna om fri rörlighet för varor, kapital och personer. Med tjänster ska enligt ordalydelsen i artikeln särskilt avses verksamhet av industriell natur, verksamhet av kommersiell natur, verksamhet inom hantverk och verksamhet inom fria yrken.

För att en prestation ska anses vara en tjänst ska den dessutom vara sådan som normalt utförs mot ersättning. Det som framför allt utmärker en ersättning är att den utgör en ekonomisk kompensation för den berörda tjänsten. Det att tjänsten vanligen utförs mot ersättning visar att tjänsten i fråga är av eko-

nomisk betydelse och att tillhandahållandet av tjänsten hänför sig till näringsverksamhet. Mottagaren behöver inte nödvändigtvis själv betala vederlag för en tjänst för att den ska omfattas av lagens tillämpningsområde. I synnerhet på Internet finns en hel del tjänster, såsom sök- och informationstjänster, som finansieras med reklamintäkter och som är avgiftsfria för mottagaren.

Att inkludera ersättningen i begreppet tjänst innebär att icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse inte faller inom lagens tillämpningsområde. Som sådana tjänster räknas allmänt tjänster som inte eftersträvar vinst, som t.ex. tjänster som hänför sig till utbildning enligt läroplikten eller till socialskyddet. Begränsningen motsvarar artikel 2.2 a i direktivet. Däremot är ekonomiska tjänster av allmänt intresse, såsom tjänster inom el- och gassektorn, tjänster som utförs mot ersättning, och de omfattas i regel av lagens tillämpningsområde.

Dessutom tillämpas lagen på beviljande av det tillstånd som krävs för tillhandahållande av tjänster. I 13—15 § finns bestämmelser om beviljande av tillstånd samt om likvärdiga krav och handlingar.

2 §. Begränsningar av tillämpningsområdet. I paragrafen finns en förteckning över de tjänstesektorer och frågor som faller utanför lagens tillämpningsområde. Enligt 1 punkten tillämpas lagen inte på finansierings- och försäkringstjänster eller tjänster som hänför sig till yrkesbaserade och individuella tilläggs-pensionsarrangemang. Begränsningen motsvarar artikel 2.2 b i direktivet. Begränsningen innebär att alla finansieringstjänster, såsom banktjänster och tjänster som avser krediter, värdepapper, investeringsfonder och investeringsrådgivning samt försäkringstjänster, inklusive försäkringsförmedlingstjänster, och tjänster som hänför sig till tilläggs-pensionsarrangemang faller utanför lagens tillämpningsområde. Begränsningen omfattar också tjänster som anges i bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/48/EG om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut, såsom konsumentkrediter, hypotekskrediter, finansiell leasing samt utställande och administration av betalningsmedel.

I 2 punkten utesluts sådana tjänster ur la-

gens tillämpningsområde som avses i kommunikationsmarknadslagen (393/2003) och om vilka föreskrivs i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG (tillträdesdirektivet), 2002/20/EG (auktorisationsdirektivet), 2002/21/EG (ramdirektivet) och 2002/22/EG (direktivet om samhällsomfattande tjänster). Kommunikationsmarknadslagen tillämpas på kommunikationsmarknaden. Med kommunikationsmarknaden avses en marknad där nät-tjänster och kommunikationstjänster samt anknytande tjänster tillhandahålls. I lagen finns bestämmelser som bl.a. gäller teleföretag, teleentreprenörer eller tillhandahållare av telefonkatalogtjänster eller nummerupplysningstjänster. I lagen föreskrivs skyldigheter också för tjänstemottagare.

Lagen tillämpas inte heller på tjänster som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG (direktivet om integritet och elektronisk kommunikation). Direktivet om integritet och elektronisk kommunikation har i Finland genomförts genom lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation (516/2004). Eftersom den nämnda lagens tillämpningsområde är större än tillämpningsområdet för direktivet om integritet och elektronisk kommunikation hänvisas i punkten till de tjänster som avses i direktivet. Begränsningen motsvarar artikel 2.2 c i tjänstedirektivet.

I punkt 3 undantas transport- och hamntjänster från lagens tillämpningsområde. Begränsningen motsvarar artikel 2.2 d i direktivet. Tjänster som omfattas av avdelning V i EG-fördraget (kommunikation), såsom lufttransport, sjötransport och transport längs inre vattenvägar, väg- och spårvägstransport och särskilt stadstransport, taxi och ambulans, undantas från lagens tillämpningsområde. Däremot hör andra transporttjänster som avses i avdelning V i EG-fördraget, såsom bilskole-, flytt- och biluthyrningstjänster, till lagens tillämpningsområde.

Enligt 4 punkten tillämpas lagen inte på uthyrning av arbetskraft. Begränsningen motsvarar artikel 2.2 e i direktivet. Utanför lagens tillämpningsområde faller tjänster som tillhandahålls av bemanningsföretag och som omfattar egentlig uthyrning av arbetskraft. Till lagens tillämpningsområde hör däremot sådana tjänster som tillhandahålls av beman-

ningsföretag och som inte innebär uthyrning av arbetskraft, såsom arbetsplacerings- och rekryteringstjänster.

Enligt 5 punkten tillämpas lagen inte på tjänster som tillhandahålls av yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården enligt lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994). Med yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården avses den som med stöd av lagen i fråga har erhållit rätt att utöva yrke (legitimerad yrkesutbildad person) eller tillstånd att utöva yrke (yrkesutbildad person som beviljats tillstånd) och den som med stöd av lagen i fråga har rätt att använda i förordning avsedd yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården (yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning). Legitimerade yrkesutbildade personer är t.ex. läkare, tandläkare, psykologer, sjukskötare, ergoterapeuter, optiker och tandtekniker. Yrkesutbildade personer med skyddad yrkesbeteckning är t.ex. hjälpskötare, tandskötare, utbildade massörer, sinnessjukvårdare, primärskötare, psykoterapeuter och sjukhusfysiker. Den föreslagna lagen gäller sådana tjänster som kan tillhandahållas utan några särskilda yrkesmässiga kvalifikationer föreskrivna i lag.

Enligt 5 punkten tillämpas lagen inte heller på tjänster som tillhandahålls av serviceproducenter enligt lagen om privat hälso- och sjukvård (152/1990). I nämnda lag avses med serviceproducent en enskild eller ett bolag, ett andelslag, en förening eller någon annan sammanslutning eller stiftelse som har en enhet som tillhandahåller hälso- och sjukvårdstjänster.

Med hälso- och sjukvårdstjänster avses i lagen laboratorieverksamhet, radiologisk verksamhet och andra därmed jämförbara bildåtergivnings- och undersökningsmetoder, andra undersökningar och åtgärder som vidtas för att konstatera någons hälsotillstånd eller sjukdom eller för att bestämma vården, fysioterapeutisk verksamhet samt andra åtgärder och annan terapi som förbättrar och upprätthåller prestationsförmågan, företagshälsovård, läkar- och tandläkartjänster, annan hälso- och sjukvård samt tjänster som kan jämföras därmed och massage.

Utanför lagens tillämpningsområde faller enligt 5 punkten också hälso- och sjukvårds-

tjänster som ordnas av staten och kommunerna. Begränsningen motsvarar artikel 2.2 f i direktivet.

Enligt 6 punkten tillämpas lagen inte på tjänster som tillhandahålls av apotek, filialapotek, medicinskåp, sjukhusapotek och läkemedelscentraler enligt läkemedelslagen (395/1987). Begränsningen motsvarar artikel 2.2 f i direktivet och skäl 22 i direktivets ingress.

Enligt 7 punkten omfattas audiovisuella tjänster och radiosändningar inte av lagens tillämpningsområde. Begränsningen motsvarar artikel 2.2 g i direktivet. Med audiovisuella tjänster avses tjänster vars huvudsakliga syfte är att leverera rörliga bilder med eller utan ljud, inbegripet television och visning av filmer i biografier, oavsett hur de produceras, sänds eller distribueras. Begränsningen omfattar dock t.ex. inte övriga tjänster som är kopplade till audiovisuella tjänster eller radiosändningar, såsom reklam.

Enligt 8 punkten tillämpas lagen inte på lotterier enligt 2 § i lotterilagen (1047/2001). Begränsningen motsvarar artikel 2.2 h i direktivet. Enligt 2 § i lotterilagen avses med lotteri en sådan verksamhet, där deltagandet sker mot vederlag och deltagarna har möjlighet att få en vinst med penningvärde som helt eller delvis beror på slumpen. Utanför lagens tillämpningsområde faller således alla former av anordnande av lotterier som avses i lotterilagen: penninglotterier, vadhållningsspel, tippningsspel, totospel, varulotterier och bingo. Lagen tillämpas inte heller på kasinoverksamhet, alltså verksamhet som bedrivs i en för hasardspel godkänd, övervakad lokal så att penningautomater och kasinospel ställs till spelarens förfogande. Utanför lagens tillämpningsområde faller också tillhandahållandet av penningautomater för kunder att spela på.

Enligt 9 punkten tillämpas lagen inte på socialvårdstjänster som ordnas av kommuner, samkommuner och staten, inte heller på socialt boende. Begränsningen motsvarar artikel 2.2 j i direktivet. Exempelvis kan en kommun ordna socialvårdstjänster genom att producera dem själv, genom att köpa dem av en privat serviceproducent eller genom att serviceanvändaren ges en servicesedel, med vilken kommunen förbinder sig att, upp till

det värde som fastställts för sedeln enligt kommunens beslut, betala de tjänster som serviceanvändaren köper av en privat serviceproducent som kommunen godkänt. Bestämmelser om socialvårdsservice som tillhandahålls av privata serviceproducenter finns i lagen om tillsyn över privat socialservice. Med privat socialservice avses i lagen av företag, stiftelser eller sammanslutningar tillhandahållen vård av barn och ungdomar, barndagvård, tjänster för handikappade, utvecklingsstörda och äldre samt tjänster inom missbrukarvården eller andra motsvarande socialvårdstjänster. Enligt lagen om tillsyn över privat socialservice är t.ex. boendeservice för äldre dygnet runt inte bara tillståndspliktig utan omfattas också av myndigheternas tillsyn.

Till den föreslagna lagens tillämpningsområde hör däremot sådana privata serviceproducenter som avses i lagen om tillsyn över privat socialservice och som inte är verksamma inom den socialvårdsservice som ordnas av kommuner, samkommuner eller staten.

Med socialt boende avses socialservice i anslutning till boende och finansiering av boendet som t.ex. erbjuds bostadslösa, invandrare och barnfamiljer. I socialvårdslagstiftningen finns i flera lagar bestämmelser om boendeservice och ordnandet av serviceboende. Med boendeservice avses enligt socialvårdslagen (710/1982) anordnande av service- och stödboende. Boendeservice tillhandahålls personer som av särskild orsak behöver hjälp eller stöd vid ordnandet av bostad eller boendeförhållanden. Enligt socialvårdslagen ska kommunen sörja för ordnandet av boendeservice.

Enligt 10 punkten omfattar begränsningen privata säkerhetstjänster enligt lagen om privata säkerhetstjänster (282/2002). Begränsningen motsvarar artikel 2.2 k i direktivet. Med privata säkerhetstjänster avses i lagen bevakningsrörelse och säkerhetsskyddande verksamhet. Med bevakningsrörelse avses enligt 2 § 2 punkten utförande av bevakningsuppgifter i förvärvssyfte enligt uppdragsavtal. Med bevakningsuppgift avses enligt 2 § 3 punkten att bevaka egendom, skydda en persons integritet, avslöja brott som riktat sig mot bevakningsobjektet eller upp-

dragsgivaren samt att utöva tillsyn över sådana uppgifter. Då faller övervakning av egendom och lokaler, skydd av personer, säkerhetspatruller, övervakning av byggnader samt deponering, säkerhetsförvaring, transport och distribution av kontanter och värdesaker utanför lagens tillämpningsområde.

Med säkerhetsskyddande verksamhet avses enligt 2 § 19 punkten i lagen om privata säkerhetstjänster utförande av säkerhetsskyddsuppgifter i förvärvssyfte enligt uppdragsavtal. Med säkerhetsskyddsuppgift avses enligt 2 § 17 punkten planering, installation, reparation eller ändring av konstruktionsmässigt skydd eller elektroniska övervakningssystem samt planering av andra säkerhetsarrangemang. Som sådana uppgifter räknas t.ex. installation, ändring eller reparation av lås och larmsystem.

Begränsningen i 11 punkten gäller tjänster som tillhandahålls av köpvittnen. Begränsningen motsvarar artikel 2.2 l i direktivet. Köpvittnen är de personer enligt 1 § i köpvittnesförordningen (958/1996) som verkar med stöd av sin tjänsteställning och de personer som en tingsrätt på ansökan har förordnat till köpvittnen. Köpvittnen som verkar med stöd av sin tjänsteställning är bl.a. polischef, häradsfogdar och häradssåklagare.

I regeringens proposition med förslag till lagstiftning om överföring av fastighetsinskrivningsärendena från tingsrätterna till lantmäteriverket (RP 30/2009 rd), som överlämnades till riksdagen den 27 mars 2009, föreslogs att det stiftas en ny lag om köpvittnen och att de bestämmelser om köpvittnen som finns på lagnivå införs i den. Riksdagen antog lagen om köpvittnen (573/2009) den 15 juni 2009. Trots att författningsgrunden ändras, sker det inga betydande förändringar i bestämmelserna.

Enligt 12 punkten tillämpas lagen inte på beskattning. Begränsningen motsvarar artikel 2.3 i direktivet.

3 §. Lagens förhållande till andra bestämmelser. I paragrafen finns bestämmelser om förhållandet mellan den föreslagna lagen och andra bestämmelser. Syftet med lagen är att genomföra tjänstedirektivets centrala bestämmelser. Lagen är till sin karaktär en allmän lag. I vissa speciallagar, tillämpliga på frågor som omfattas av lagens tillämpnings-

område, kan det finnas bestämmelser som avviker från den föreslagna lagen. Specialbestämmelsernas betydelse i förhållande till den föreslagna lagen ska bedömas i de fall där en bestämmelse i någon annan lag reglerar samma fråga som regleras i den föreslagna lagen. Bedömningen görs därför utifrån en enskild bestämmelse. Den föreslagna lagens bestämmelser förbigås till den del en annan bestämmelse reglerar samma fråga på ett annat sätt än den föreslagna lagen.

Då det i paragrafen föreskrivs att en bestämmelse i någon annan lag ska tillämpas primärt i förhållande till denna lag, finns i paragrafen inget bemyndigande att fritt utfärda bestämmelser som avviker från den föreslagna lagen. En bestämmelse i en speciallag måste uppfylla de krav som kan härledas från grundlagen eller någon förpliktelse enligt Europeiska gemenskapen som är bindande för Finland. Bestämmelserna ska således också överensstämma med EG-fördragets bestämmelser om etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster.

I artikel 3 i tjänstedirektivet fastställs att om det finns en konflikt mellan en bestämmelse i tjänstedirektivet och en bestämmelse i gemenskapens sekundärlagstiftning, ska den senare bestämmelsen ges företräde. Det betyder att bestämmelsen i tjänstedirektivet inte tillämpas i en konfliktsituation. Undantagen kan t.ex. hänföra sig till artikel 17 i tjänstedirektivet. I artikeln finns en omfattande förteckning över de frågor och sektorer som bestämmelserna om temporärt tillhandahållande av tjänster i artikel 16 inte tillämpas på.

I 5 § 2 och 3 mom. och 6 § i den föreslagna lagen finns bestämmelser om temporärt tillhandahållande av tjänster och begränsandet av det. Dessa bestämmelser tillämpas inte på t.ex. advokater, eftersom de bestämmelser som gäller rörligheten för tjänster som tillhandahålls av advokater redan har genomförts i lagen om advokater. Dessa specialbestämmelser grundar sig på rådets direktiv om underlättande för advokater att effektivt begagna sig av friheten att tillhandahålla tjänster (77/249/EEG), i vilket bestäms om att temporärt utöva advokatycket i en annan medlemsstat än den där personen är registrerad som advokat och som nämns i artikel

17.4 i tjänstedirektivet.

4 §. Definitioner. Enligt 1 punkten avses med tjänsteleverantör en fysisk eller juridisk person som tillhandahåller eller producerar en tjänst. Trots att definitionen av begreppet tjänsteleverantör inte är bunden till näringsverksamhet ska verksamheten ha ett ekonomiskt intresse. Detta beror på bestämmelsen om tillämpningsområde i 1 § 2 mom., enligt vilken lagen tillämpas på tjänster som producerats i näringsverksamhet och för vilka det vanligen betalas ersättning.

Enligt 2 punkten avses med tjänstemottagare en fysisk eller juridisk person som använder eller har för avsikt att använda en tjänst. En tjänstemottagare kan alltså vara en enskild, dvs. en konsument, men också en person eller ett samfund som bedriver näringsverksamhet. Definitionen innebär bl.a. att de skyldigheter att lämna upplysningar som en tjänsteleverantör har enligt i 7—10 § också tillämpas när tjänstemottagaren är en annan näringsidkare.

I 3 punkten definieras begreppet tillstånd. Med tillstånd avses ett tillstånd, en licens, en registrering eller ett annat motsvarande godkännande av en behörig myndighet som är en förutsättning för tillträde till eller utövande av tjänsteverksamhet.

Begreppet tillstånd har således en vidare betydelse i den föreslagna lagen än begreppet näringstillstånd har i finsk rättsordning. Det är fråga om ärenden som gäller tillträde till eller utövande av tjänsteverksamhet och som efter att de har anhängiggjorts av en part kräver ett beslut om godkännande av den behöriga myndigheten. Således är sådana anmälningar och utredningar som hänför sig till tjänsteverksamhet och som lämnats in till den behöriga myndigheten, men som myndigheten inte avgör separat, inte tillstånd enligt punkten. Tillstånd och tillståndsmyndigheter behandlas i avsnitt 4.6—4.8 i allmänna motiveringen.

I 4 punkten definieras begreppet behörig myndighet. Med behörig myndighet avses för det första en statlig eller kommunal myndighet som beviljar tillstånd enligt 3 punkten eller övervakar tjänsteleverantörernas verksamhet. Myndigheterna är i allmänhet organiserade i form av ämbetsverk eller inrättningar. De statliga myndigheterna utgörs av

centralförvaltningsmyndigheterna, dvs. statsrådet och ministerierna. Statliga inrättningar är t.ex. statens forskningsanstalter och forskningscentraler.

Statliga organ som lyder under ministerierna är länsstyrelserna och specialförvaltningsmyndigheterna. De viktigaste specialförvaltningsmyndigheterna är t.ex. miljötillsändsverken och de regionala miljöcentralerna.

Med kommunala myndigheter avses de kommunala organen. Organen är vanligen kollegiala kommunala organ, såsom nämnder. Även en enskild tjänsteinnehavare hos kommunen är en kommunal myndighet om han eller hon har självständig behörighet.

Med behörig myndighet avses för det andra sådana offentlighetsrättsliga föreningar eller privata aktörer som beviljar tillstånd enligt 3 punkten eller övervakar tjänsteleverantörernas verksamhet. Offentlighetsrättsliga föreningar är föreningar som genom lag eller med stöd av lag har organiserats för ett visst ändamål. De flesta lagstadgade föreningar sköter intressebevakning för sina medlemmars räkning. De kan dessutom ha i lagstiftningen angiven offentlig makt i olika tillståndsärenden samt disciplinär makt och övervakningsmakt. Offentlighetsrättsliga föreningar är bl.a. Finlands Advokatförbund och Centralhandelskammaren. Privata aktörer är t.ex. besiktningsorgan som utför tekniska besiktningar.

I 5 punkten definieras begreppet reglerat yrke. Med reglerat yrke avses enligt 2 § 1 punkten i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer en tjänst eller uppgift, för vilken det för tillträde eller utövande krävs att personen uppfyller vissa i lag eller förordning föreskrivna yrkeskvalifikationer.

5 §. Rätt att idka näring. I 1 mom. finns en hänvisning till näringslagen. I 1 § 1 mom. i näringslagen finns bestämmelser om rätten att idka näring i Finland för dem som har sin bonings- eller hemort inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Enligt lagrummet får näring idkas av fysiska personer som är bosatta inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, finska sammanslutningar och stiftelser samt utländska sammanslutningar och stiftelser som registrerat en filial i Finland och som har bildats enligt lagstift-

ningen i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som har sin stadgeenliga hemort, sin centralförvaltning eller sin huvudsakliga verksamhetsort i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Enligt 2 § avses med filial en sådan del av en utländsk sammanslutning eller stiftelse som i Finland, från ett fast driftställe beläget här i landet, fortlöpande driver rörelse eller utövar yrke i den utländska sammanslutningens eller stiftelsens namn och för dess räkning. I 1 § 2 mom. i näringslagen föreskrivs dessutom om rätten för aktörer utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet att bedriva näring i Finland med tillstånd som beviljats av Patent- och registerstyrelsen.

I momentet hänvisas också till handelsregisterlagen. Enligt 2 § i handelsregisterlagen ska näringsidkaren innan näringsverksamhet inleds till Patent- och registerstyrelsen för antecknande i registret göra en grundanmälan som innehåller uppgifter om näringsidkaren och hans näringsverksamhet. För bestämmelserna i näringslagen och handelsregisterlagen redogörs i avsnitt 4.3 och 4.4 i allmänna motiveringen.

Ur gemenskapsrättslig synvinkel grundar sig den gällande lagstiftningen på begreppet etableringsfrihet. Momentet utesluter inte möjligheten att temporärt tillhandahålla tjänster i Finland. Varken näringslagen eller handelsregisterlagen har uttryckliga bestämmelser om temporärt tillhandahållande av tjänster. Således kan en utländsk sammanslutning temporärt tillhandahålla tjänster i Finland utan att etablera en filial och registrera sig i handelsregistret. En utländsk sammanslutning ska etablera en filial och registrera sig bara om tillhandahållandet av tjänster innebär att den, från ett fast driftställe beläget här i landet, fortlöpande driver rörelse eller utövar yrke enligt 2 § i näringslagen.

I 2 mom. har för tydlighetens skull tagits in bestämmelser om tjänsteleverantörens rätt att temporärt tillhandahålla tjänster i Finland. Enligt momentet har en tjänsteleverantör som har sin hemort i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet rätt att temporärt tillhandahålla sin tjänst i Finland. Enligt momentet har även en tjänsteleverantör som är etablerad i enlighet med lagstiftningen i en annan stat inom Europeiska eko-

nomiska samarbetsområdet och har sin stads-
geografiska hemort, sin centralförvaltning eller
sitt huvudkontor i en annan stat inom Euro-
peiska ekonomiska samarbetsområdet rätt att
utan att etablera en filial temporärt tillhand-
hålla sin tjänst i Finland.

Med temporärt tillhandahållande av tjänster
avses tillhandahållande av tjänster utan att
kriterierna för etablering, dvs. ett faktiskt ut-
övande av ekonomisk verksamhet, fast eta-
blering och en obegränsad verksamhetsperi-
od, uppfylls. EG-domstolen har i sin besluts-
praxis dock ansett att skillnaden mellan eta-
blering och temporärt tillhandahållande av
tjänster ska bedömas separat för varje enskilt
fall, inte bara i förhållande till tjänstens var-
aktighet, utan även i förhållande till hur ofta
den ägt rum, dess regelbundenhet och konti-
nuitet. Av EG-domstolens beslutspraxis
framgår att skillnaden mellan etablering och
temporärt tillhandahållande av tjänster inte
kan bedömas utifrån en allmän tidsgräns.
Gränsdragningen ska avgöras separat för var-
je enskilt fall. Etableringsfriheten och frihe-
ten att tillhandahålla tjänster behandlas också
i avsnitt 4.1 i allmänna motiveringen.

I 3 mom. finns bestämmelser om de förut-
sättningar enligt vilka det temporära tillhan-
dahållandet av en viss tjänst kan begränsas.
Enligt momentet får en domstol eller en be-
hörig myndighet i enlighet med särskilt före-
skrivna befogenheter begränsa det temporära
tillhandahållandet av en viss tjänst om förut-
sättningarna i 1 och 2 punkten uppfylls. Så-
dana begränsningar kan t.ex. utgöras av en
skyldighet för tjänsteleverantören att registre-
ra sig, att erhålla tillstånd för utövande av
näring eller att inrätta ett driftställe i Finland.
Hänvisningen i momentet till myndighetens
särskilt föreskrivna befogenheter innebär att
myndighetens befogenheter ska grunda sig
på bestämmelser på annat håll i lagstiftning-
en. Bestämmelsen ger alltså inte nya befo-
genheter åt myndigheten, utan ställer endast
tilläggsvillkor för hur myndigheten kan an-
vända sig av de befogenheter som föreskrivs
för den annanstats i lag, när det är fråga om
en tjänsteleverantör från en annan stat inom
Europeiska ekonomiska samarbetsområdet
som temporärt tillhandahåller en tjänst i Fin-
land. Myndigheter som i enlighet med sär-
skilt föreskrivna befogenheter kan begränsa

det temporära tillhandahållandet av en tjänst
är, utöver domstolar, särskilt de som utövar
tillsyn över näringsverksamhet och beviljar
tillstånd som hänför sig till den. Tillstånds-
myndigheter och tillståndsärenden som dessa
behandlar granskas i avsnitt 4.8 i allmänna
motiveringen.

Enligt 1 punkten är en förutsättning för be-
gränsning av ett temporärt tillhandahållande
av en tjänst att begränsningen är nödvändig
för upprätthållande av allmän ordning eller
allmän säkerhet eller för skydd av folkhälsan
eller miljön. Det är fråga om att ett nödvän-
dighetskriterium som ställts för begränsning-
en ska uppfyllas. Begränsningen ska dessut-
om enligt 2 punkten vara icke-
diskriminerande och stå i rätt proportion till
dess mål.

Allmän ordning, som ställs som villkor för
begränsningen, omfattar skydd mot ett fak-
tiskt och tillräckligt allvarligt hot som påver-
kar något av samhällets grundläggande in-
tressen. Den kan särskilt inbegripa frågor
som avser människans värdighet, skydd av
minderåriga och utsatta vuxna samt djur-
skydd. EG-domstolen har endast i ett fåtal
fall godkänt återopande av allmän ordning.
Till exempel i mål C-355/98, kommissionen
mot Belgien (REG 2000, s. I-1221) konstate-
rade domstolen att skyldigheten att ha drift-
stället i Belgien endast kan berättigas med
hänsyn till allmän ordning om det kan fast-
ställas att en viss persons eller ett visst före-
tags individuella beteende utgör ett aktuellt,
verkligt och tillräckligt allvarligt hot mot ett
grundläggande samhällsintresse. I målet hade
inget sådant hot kunnat påvisas.

Begreppet allmän ordning kan inte definie-
ras subjektivt enligt statens egna intressen,
utan begreppets innehåll fastställs på gemen-
skapsrättsnivå. Fastställandet på gemen-
skapsnivå innebär inte nödvändigtvis att be-
greppet får ett enda, enhetligt innehåll, utan
skillnaderna mellan staterna kan beaktas i en-
skilda fall.

Allmän säkerhet härrör, i likhet med be-
greppet allmän ordning, också från gemen-
skapsrätten, enligt vilken det krävs att det fö-
religger ett verkligt och tillräckligt allvarligt
hot mot samhällets grundläggande intressen.
Skäl som EG-domstolen har godkänt vara
förenade med allmän säkerhet är bl.a. en

medlemsstats syfte att säkerställa tillgången på råolja och förebygga allvarliga olyckor i hamnar.

EG-domstolen har inte lämnat någon specifik definition av begreppet folkhälsa. Rättspraxis bekräftar dock att begreppet folkhälsa endast kan åberopas när det gäller ett verkligt och tillräckligt allvarligt hot. Begreppet folkhälsa har använts som argument i fall där begränsningar har motiverats med en väl avvägd läkar- och sjukhusvård som är tillgänglig för alla och med befolkningens överlevnad.

Även miljöskydd är en grund för begränsning. Myndigheten får således i enlighet med de befogenheter som särskilt föreskrivits för den kräva att tjänsteleverantörerna iakttar de nationella bestämmelserna om miljöskydd. Bestämmelserna kan gälla t.ex. skydd mot bullerföroreningar, förbud mot användning av miljöskadliga, farliga ämnen eller destruktion av avfall som uppstår när tjänsteverksamheten utövas.

Enligt 2 punkten ska begränsningen dessutom vara icke-diskriminerande och stå i rätt proportion till dess mål. Även om en begränsning skulle vara motiverad enligt någon av de orsaker som nämns i 1 punkten, är den ändå inte tillåten om den diskriminerar tjänsteleverantörer från en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Med proportionalitet avses att ett temporärt tillhandahållande av en tjänst inte får begränsas mer än vad som är nödvändigt för att säkerställa syftet med begränsningen. Åtgärder som är överdimensionerade med tanke på det verkliga behovet får inte vidtas. De föreslagna begränsningsbestämmelserna motsvarar kraven i artikel 16.1 och 16.3 i direktivet.

I 4 mom. finns dessutom en bestämmelse om att det föreskrivs särskilt om den lag som tillämpas på det avtal om tjänster som ingåtts mellan tjänsteleverantören och tjänstemottagaren. Bestämmelsen motsvarar artikel 17.15 i direktivet. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att rätten att temporärt tillhandahålla tjänster inte inverkar på lagvalsbestämmelserna, dvs. på de bestämmelser enligt vilka det fastställs t.ex. vilken lag som ska tillämpas vid konsumentavtal i fall där avtalet har anknytning till två eller flera stater. I Europaparlamentets och rådets förord-

ning (EG) nr 593/2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I) finns allmänna lagvalsregler för avtal. Huvudregeln är avtalsfrihet, varvid lagen i det land som parterna har valt tillämpas på avtalet. För att skydda den svagare parten finns i artikel 6 i förordningen dock särskilda bestämmelser om den lag som tillämpas vid konsumentavtal.

6 §. Garanterande av tjänstens säkerhet. I paragrafen föreskrivs om det undantagsförfarande som en domstol eller en behörig myndighet ska tillämpa om den i ett enskilt fall anser det nödvändigt att begränsa det temporära tillhandahållandet av en tjänst med hänsyn till tjänstens säkerhet. För att genomföra begränsningen ska det temporära tillhandahållandet av tjänsten enligt 5 § 3 mom. ha begränsats genom en specialbestämmelse, men dessa begränsningar har varit otillräckliga med hänsyn till tjänstens säkerhet. Genom paragrafen genomförs artiklarna 18 och 35 i direktivet.

I 1 mom. 1—3 punkten räknas de villkor upp som alla måste uppfyllas innan en tjänst som tillhandahålls temporärt kan begränsas för att garantera dess säkerhet. Enligt 1 punkten är ett villkor för begränsning att den stat där tjänsteleverantören är etablerad trots en uppmaning att vidta åtgärder i saken inte har vidtagit några åtgärder eller endast har vidtagit otillräckliga åtgärder. En domstol eller en behörig myndighet ska således begära att den stat där tjänsteleverantören är etablerad vidtar åtgärder mot tjänsteleverantören i fråga för att garantera tjänstens säkerhet. Om etableringsstaten inte vidtar åtgärder, kan tillhandahållandet av tjänster begränsas. Begränsningen kan också införas om etableringsstaten har vidtagit åtgärder, men åtgärderna inte har varit tillräckliga. Bedömningen av vad som är tillräckligt ska grunda sig på synpunkter som utgår från att skydda tjänstemottagaren. Med tanke på garanterandet av tjänstens säkerhet ska begränsningen vara effektivare än den åtgärd som vidtagits i etableringsstaten.

Enligt 2 punkten ska begränsningen och orsakerna till den anmälas till Europeiska gemenskapernas kommission och till den stat där tjänsteleverantören är etablerad innan den införs. Enligt 3 punkten ska begränsningen dessutom stå i rätt proportion till dess mål.

I 2 mom. finns bestämmelser om den tidsfrist inom vilken begränsningen tidigast kan införas, och om förfarandet i brådskande fall. Begränsningen kan införas tidigast tre veckor efter anmälan till Europeiska gemenskapernas kommission och till den stat där tjänsteleverantören är etablerad. I brådskande fall får en begränsning dock införas genast utan att etableringsstaten uppmanas att vidta åtgärder och utan att Europeiska gemenskapernas kommission och etableringsstaten informeras om begränsningen och orsakerna till den innan den införs. Begränsningen ska dock utan dröjsmål anmälas till Europeiska gemenskapernas kommission och till etableringsstaten med uppgift om varför saken anses brådskande. Saken anses brådskande t.ex. då det finns en befogad risk för ett aktuellt och allvarligt hot mot människor eller egendom.

Det undantagsförfarande som avses i 1 och 2 mom. sköts i praktiken via informationssystemet för den inre marknaden (Internal Market Information System, IMI). Genom informationssystemet för den inre marknaden strävar man efter att förbättra kontakterna mellan de administrativa myndigheterna i staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet samt att öka samarbetets effektivitet och resultat. Med hjälp av det elektroniska systemet kan de administrativa myndigheterna i EES-staterna t.ex. rikta begäran om uppgifter till varandra.

Enligt 3 mom. tillämpas det förfarande som bestäms i 1 mom. 1 och 2 punkten och 2 mom. inte på brottsutredningar eller när ett ärende behandlas i domstol.

2 kap. **Tjänsteleverantörens skyldighet att lämna upplysningar**

7 §. Allmän skyldighet att lämna upplysningar. I paragrafen ingår en förteckning över de upplysningar som en tjänsteleverantör ska se till att alltid finns till tjänstemottagarens förfogande. Det är fråga om basinformation om tjänsteleverantören och den tjänst som tillhandahålls. Med tjänstemottagare avses enligt 4 § 2 punkten inte bara en enskild, dvs. en konsument, utan också en person eller en sammanslutning som bedriver näringsverksamhet. Skyldigheten att lämna

upplysningar gäller således också i verksamheten mellan näringsidkare, alltså i situationer där såväl tjänsteleverantören som tjänstemottagaren är näringsidkare. Förteckningen i paragrafen är inte uttömmande, utan kompletterar andra bestämmelser om skyldigheten att lämna upplysningar som finns i lagstiftningen. Sådana bestämmelser finns bl.a. i konsumentskyddslagen. Andra gällande bestämmelser om skyldigheten att lämna upplysningar behandlas i avsnitt 4.9 i allmänna motiveringen.

Enligt 1 punkten ska tjänsteleverantören hålla sitt namn tillgängligt för tjänstemottagaren. Dessutom ska tjänsteleverantören uppge den juridiska form inom vilken verksamheten bedrivs. Med juridisk form avses t.ex. en enskild näringsidkare, ett öppet bolag, ett kommanditbolag eller ett aktiebolag. Punkten grundar sig på artikel 22.1 a i direktivet.

Enligt 2 punkten ska tjänsteleverantören se till att tjänsteleverantörens adress och e-postadress och andra kontaktuppgifter med hjälp av vilka tjänstemottagarna kan rikta eventuella besvär till tjänsteleverantören eller från vilka de kan be om information gällande tjänsten hålls tillgängliga för tjänstemottagarna. Andra kontaktuppgifter är bl.a. telefon- och faxnummer. Punkten motsvarar artiklarna 22.1 a och 27.1 i direktivet.

Om tjänsteleverantören är inskriven i ett handelsregister eller något annat liknande offentligt register ska tjänsteleverantören enligt 3 punkten lämna upplysningar om detta register. Det kan anses vara tillräckligt att hänvisa till registrets namn. Tjänsteleverantören ska dessutom lämna information om sitt företags- och organisationsnummer (FO-nummer) eller något annat motsvarande nummer i registret. Punkten grundar sig på artikel 22.1 b i direktivet.

Enligt 4 punkten ska tjänsteleverantören, om verksamheten förutsätter tillstånd, uppge den behöriga myndighetens kontaktuppgifter. Begreppet tillstånd definieras i 4 § 3 punkten. Till exempel ska en indrivningsbyrå som är registrerad i handelsregistret uppge kontaktuppgifterna inte bara till Patent- och registerstyrelsen utan också till länsstyrelsen i Södra Finlands län, som är tillståndsmyndighet. Punkten motsvarar artikel 22.1 c i direktivet.

Enligt 5 punkten ska tjänsteleverantören hålla ett eventuellt mervärdesskattenummer tillgängligt för tjänstemottagaren. Punkten grundar sig på artikel 22.1 d i direktivet. Mervärdesskattenumret (momsnumret) som anger mervärdesskattskyldigheten är centralt för att den gemenskapsinterna handeln ska fungera samt med tanke på övervakningen av den. Mervärdesskattskyldiga finska tjänsteleverantörer som bedriver gemenskapsintern handel bildar sitt momsnummer av sitt FO-nummer, som har formen 1234567-8, genom att foga till den av två bokstäver bestående landskoden FI och utesluta bindestrecket: FI12345678.

Enligt 6 punkten ska utövare av reglerad yrkesverksamhet uppge yrkesbeteckning och uppgift om den stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet där yrkesbeteckningen har tilldelats. Dessutom ska den yrkesorganisation eller liknande där utövaren av reglerad yrkesverksamhet är registrerad uppges. Definitionen av begreppet reglerat yrke finns i 4 § 5 punkten. Till de reglerade yrken som avses i punkten hör i Finland t.ex. advokat, CGR- och GRM-revisor, patentombud, ansvarig föreståndare för en fastighetsförmedlingsrörelse och en rörelse för förmedling av hyreslägenheter och hyreslokaler samt veterinär. Med yrkesorganisation avses en organisation vars uppgift är att övervaka medlemmarnas yrkesverksamhet. En sådan är t.ex. Finlands Advokatförbund, som övervakar advokaternas verksamhet. Det är tillräckligt att hänvisa till organisationens eller organets namn. Punkten grundar sig på artikel 22.1 e i direktivet.

Enligt 7 punkten ska tjänsteleverantören hålla eventuella standardavtalsklausuler som tjänsteleverantören använder tillgängliga för tjänstemottagaren. Med standardavtalsklausuler avses en i förväg upprättad villkorssamling som används vid flera liknande avtal. Standardavtalsklausulerna kan vara upprättade av en enskild tjänsteleverantör eller av en organisation som företräder tjänsteleverantörerna. Villkoren kan utgöra en del av eller vara en separat bilaga till avtalsblanketten eller i övrigt hållas tillgängliga för tjänstemottagaren. Punkten grundar sig på artikel 22.1 f i direktivet.

Enligt 8 punkten ska tjänsteleverantören

uppge eventuella avtalsvillkor om behörig domstol och om tillämplig lagstiftning. Det villkor som anges i punkten kan ingå i de standardavtalsklausuler som tjänsteleverantören tillämpar, och då är det tillräckligt att tjänsteleverantören ser till att de standardavtalsklausuler som avses i 7 punkten finns till tjänstemottagarens förfogande. Punkten grundar sig på artikel 22.1 g i direktivet.

Enligt 9 punkten ska tjänsteleverantören lämna upplysningar till tjänstemottagaren om den garantiförbindelse som eventuellt tillämpas i avtalsförhållanden. Med garanti avses ett kontrakt som hör till avtalet om att tjänsten har bestämda egenskaper. I konsumentförhållanden ska garantin vara en tilläggsförmån för konsumenten. I konsumentförhållanden ska tjänsteleverantören dessutom beakta de skyldigheter som gäller garanti enligt konsumentskyddslagstiftningen. Med uppgifter om en garantiförbindelse avses basuppgifter om det centrala innehållet i garantin, såsom fel som ersätts enligt garantin (garantins omfattning) och uppgifter om begränsningar i garantin och garantins längd. Punkten grundar sig på artikel 22.1 h i direktivet.

Enligt 10 punkten ska priset på tjänsten uppges, om tjänsteleverantören har bestämt priset i förväg. Om tjänsteleverantören inte har bestämt priset i förväg, är tjänsteleverantören ändå skyldig att lämna tjänstemottagaren uppgifter om eller en uppskattning av priset på tjänsten enligt 8 § 1 punkten. Punkten motsvarar artikel 22.1 i i direktivet.

Tjänsteleverantören ska dessutom följa förpliktelsen i 2 kap. 8 § 3 punkten i konsumentskyddslagen, enligt vilken det av marknadsföringen ska framgå konsumtionsnyttighetens totalpris inklusive skatter eller, om ett exakt pris inte kan anges, grunderna för pris-sättningen. Dessutom ska tjänsteleverantören iaktta specialbestämmelser om prisinformation i fråga om konsumtionsnyttigheter, såsom förordningen om prisinformation vid marknadsföring av konsumtionsnyttigheter.

Enligt 11 punkten är tjänsteleverantören skyldig att hålla upplysningar om tjänstens centrala innehåll tillgängliga för tjänstemottagaren om det inte framgår av sammanhanget. Med tjänstens centrala innehåll avses de utmärkande egenskaper som tjänsten består av. Ju enklare och vanligare tjänsten är, desto

färre upplysningar behöver lämnas. Mera upplysningar ska för sin del lämnas om ovanligare tjänster. Punkten grundar sig på artikel 22.1 j i direktivet.

Enligt 12 punkten ska tjänsteleverantören lämna upplysningar om en eventuell ansvarsförsäkring eller garanti och information om dess geografiska täckning. Dessutom ska försäkringsgivarens eller garantigivarens kontaktuppgifter uppges. Med ansvarsförsäkring avses en försäkring som tecknats av en tjänsteleverantör för att täcka ett eventuellt ersättningsansvar gentemot tjänstemottagare och tredje part, vilket härrör från tillhandahållandet av tjänsten. Punkten grundar sig på artikel 22.1 k i direktivet.

8 §. Upplysningar som lämnas på begäran. Paragrafen gäller upplysningar som tjänsteleverantören på begäran ska lämna till tjänstemottagaren. Genom paragrafen genomförs artikel 22.3 med sina punkter i direktivet.

Enligt 1 punkten ska tjänstemottagaren på begäran lämna upplysningar om priset på tjänsten till tjänstemottagaren, om tjänsteleverantören inte har bestämt priset i förväg. Om tjänsteleverantören inte kan ange ett exakt pris, ska tjänsteleverantören enligt punkten ange grunderna för bestämmande av priset eller en tillräckligt detaljerad uppskattning av det. Enligt bestämmelsen är tjänsteleverantören således skyldig att bestämma priset på tjänsten om detta begärs. Om ett exakt pris för tjänsten inte kan anges, ska grunderna för bestämmande av priset dock lämnas till tjänstemottagaren på begäran. Tjänsteleverantören kan också lämna tjänstemottagaren en uppskattning av priset, om grunderna för bestämmande av priset inte kan anges. En sådan uppskattning av priset ska vara tillräckligt detaljerad. Om en tjänst består av många olika prestationer, kan en tillräckligt detaljerad uppskattning av tjänstens pris t.ex. förutsätta en separat uppskattning av priset på de prestationer som ingår i tjänsten. Punkten motsvarar artikel 22.3 a i direktivet.

Enligt 2 punkten ska tjänsteleverantören på begäran lämna upplysningar om vilka yrkesmässiga regler som gäller för tjänsteleverantören samt var och hur de är tillgängliga, om tjänsteleverantören utövar ett reglerat

yrke. Punkten grundar sig på artikel 22.3 b i direktivet. I punkten förutsätts inte att tjänsteleverantören ska lämna de egentliga reglerna till tjänstemottagaren, utan det räcker med ett omnämnande om var och hur de är tillgängliga för tjänstemottagaren. Definitionen av begreppet reglerat yrke finns i 4 § 5 punkten.

Enligt 3 punkten ska tjänstemottagaren få uppgifter om verksamheten på olika områden och de samarbetsprojekt som är direkt kopplade till den tjänst som tillhandahålls samt uppgifter om åtgärder som vidtagits för att undvika intressekonflikter. Med verksamhet på olika områden avses fall där tjänsteleverantören tillhandahåller tjänster inom flera än ett verksamhetsområde och denna verksamhet kan inverka på oberoendet, opartiskheten eller integriteten hos den tjänst som tillhandahålls. Det är fråga om verksamhet på olika områden t.ex. när ett företag som tillhandahåller företagsarrangemang eller andra konsulterings tjänster för företagsledningen samtidigt idkar revisionsverksamhet. Med samarbetsprojekt avses däremot fall där tjänsteleverantören tillhandahåller en viss tjänst tillsammans med en annan tjänsteleverantör, och detta kan påverka oberoendet, opartiskheten eller integriteten hos den tjänst som tillhandahålls. Punkten motsvarar artikel 22.3 c i direktivet.

Enligt 4 punkten ska upplysningar lämnas om eventuella uppförandekoder som tjänsteleverantören ska följa och den adress under vilken dessa regler finns till påseende elektroniskt, samt de språk som reglerna är tillgängliga på. Punkten grundar sig på artikel 22.3 d i direktivet. Med uppförandekoder avses t.ex. rekommendationer, anvisningar och regler som de intresseorganisationer som företräder tjänsteleverantörerna har utarbetat för förfarandet i olika situationer. Uppförandekoder som avses i punkten har tagits i bruk i Finland. År 2002 utarbetade Centralhandelskammaren och Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry samt de dåvarande Handels Centralförbund rf och Suomen Suoramarkkinointiliitto ry ett regelverk om god praxis vid elektronisk konsumenthandel. Även förbundet Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry (tidigare Suomen Suoramarkkinointiliitto ry) har ett eget regel-

verk, ”Reilun pelin säännöt”. De företag som är medlemmar i förbundet ska följa dessa regler. Dessutom har den europeiska handelsorganisationen EuroCommerce och Internationella Handelskammaren ICC utarbetat regelverk bl.a. för reklam och marknadsföring.

Enligt 5 punkten ska tjänsteleverantören lämna information om de tvistlösningsförfaranden utanför domstol som tjänstemottagaren eventuellt har tillgång till. I samband med det ska tjänsteleverantören ange hur detaljerade uppgifter om dessa förfaranden kan fås och på vilka villkor de får tillämpas. Punkten grundar sig på artikel 22.3 e i direktivet. Med tvistlösningsförfaranden utanför domstol avses avgörande av meningsskiljaktigheter på annat sätt än genom traditionell rättegång. I Finland behandlas tvister mellan konsumenter och näringsidkare i konsumenttvistenumnden. För att behandla tvister mellan företag finns en skiljenämnd vid Centralhandelskammaren. Skiljenämnden kan också utse en skiljeman att medla i meningsskiljaktigheter som uppstått i näringslivet. I punkten förutsätts inte att tjänsteleverantören ska lämna detaljerad information om tvistlösningsförfaranden utanför domstol. Det räcker med att informera tjänstemottagarna om hur och var de kan få mer detaljerad information om förfarandena.

9 §. Uppgifter i handlingar som beskriver tjänsterna. Enligt paragrafen ska tjänsteleverantören alltid lämna de uppgifter som avses i 8 § 3 punkten och som gäller verksamheten på olika områden och samarbetsprojekt i alla handlingar där de tjänster som tillhandahålls beskrivs i detalj. Punkten motsvarar artikel 22.3 c i direktivet.

10 §. Lämnande av upplysningar. I 1 mom. finns bestämmelser om de sätt på vilka tjänsteleverantören kan hålla de upplysningar som avses i 7 § tillgängliga för tjänstemottagaren. Momentet gäller i enlighet med artikel 22.2 i direktivet endast de uppgifter som tjänsteleverantören enligt 7 § alltid är skyldig att lämna till tjänstemottagaren. Tjänsteleverantören fullgör sin skyldighet att lämna upplysningar genom att på något av de sätt som anges i momentet hålla dem tillgängliga för tjänstemottagaren.

Enligt 1 punkten kan upplysningarna hållas

tillgängliga på den plats där tjänsten tillhandahålls eller där avtalet ingås. Punkten grundar sig på artikel 22.2 b i direktivet. Tjänsteleverantören kan således uppfylla sin skyldighet att lämna upplysningar genom att hålla uppgifterna i fråga tillgängliga för tjänstemottagarna t.ex. i sin verksamhetslokal.

Enligt 2 punkten kan upplysningarna också hållas tillgängliga för tjänstemottagaren på den webbplats som tjänsteleverantören har uppgett adressen till. Punkten motsvarar artikel 22.2 c i direktivet. Enligt punkten behöver uppgifterna inte nödvändigtvis finnas på tjänsteleverantörens egen webbplats, utan tjänsteleverantören kan hänvisa tjänstemottagaren till den aktuella webbplatsen genom att hålla Internetadressen tillgänglig.

Enligt 3 punkten kan tjänsteleverantören också hålla upplysningar om den tjänst som tillhandahålls tillgängliga i broschyrer. Punkten grundar sig på artikel 22.2 d i direktivet.

Enligt 4 punkten kan tjänsteleverantören också hålla upplysningarna tillgängliga för tjänstemottagaren på annat sätt med 1—3 punkten jämförbart sätt. Upplysningarna kan t.ex. finnas i blanketter som tjänsteleverantören använder. Punkten motsvarar artikel 22.2 a i direktivet.

I 2 mom. ställs krav på att lämnandet av de upplysningar som nämns i 1 mom. ska vara tydligt. Enligt momentet ska upplysningarna dessutom lämnas i god tid innan avtalet ingås eller, om skriftligt avtal inte finns, innan tjänsten tillhandahålls. Upplysningarna ska i möjligaste mån lämnas tillsammans, så att tjänsteleverantören inte behöver leta fram upplysningarna separat. Momentet motsvarar artikel 22.4 i direktivet.

3 kap. Tillståndsförfarandet

11 §. Ankomstbevis. I paragrafen finns bestämmelser om det ankomstbevis som ges till den tjänsteleverantör som ansöker om tillstånd och om innehållet i beviset. Genom bestämmelserna i paragrafen genomförs artikel 13.3 och 13.5 i tjänstedirektivet. Begreppet tillstånd definieras i 4 § 3 punkten.

Enligt 1 mom. ska den behöriga myndigheten utan dröjsmål ge den tjänsteleverantör som ansöker om tillstånd ett bevis över att

ansökan har mottagits. Detta bevis kallas i lagen för ankomstbevis. Ankomstbeviset är ett bevis som hör till det nya förvaltningsförfarandet och som används bl.a. när myndigheten informerar om den uppskattade tiden för behandling av ansökan och om beviljande av tillståndsansökan ifall behandlingstiden överskrids. Det är inte fråga om ett sådant mottagningsbevis som avses i 17 § 2 mom. i förvaltningslagen och som på begäran ges till den som ansöker om tillstånd. Med hjälp av mottagningsbeviset kan den som ansöker om tillstånd bevisa när ärendet har anhängiggjorts. Ankomstbeviset är heller inte ett sådant bekräftelsedokument som avses i 12 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet. Enligt 12 § i lagen i fråga ska en myndighet utan dröjsmål meddela avsändaren av ett elektroniskt dokument att dokumentet har mottagits. Meddelandet kan sändas i form av en automatisk kvittens via datasystemet eller på något annat sätt. Syftet med en sådan mottagningsbekräftelse är att minska riskerna med elektronisk kommunikation, och den är inte ett ställningstagande till förutsättningarna för behandling av ärendet.

Enligt momentet ges inget ankomstbevis om ansökan är bristfällig. Ansökan kan vara bristfällig t.ex. om inte alla de handlingar som enligt lag behövs för behandling av ansökan finns med eller om ansökan inte har gjorts på den föreskrivna anmälningsblanketten. Bristfälligheten kan i praktiken avhjälpas först efter att den behöriga myndigheten har fått ett beslut om ett sådant ärende som avgjorts vid en annan myndighet och som är en förutsättning för en behandling av tillståndsansökan. Till exempel ska man för erhållande av serveringstillstånd bevisa att serveringsstället är en godkänd livsmedelslokal. Vid bedömningen av bristfällighet är det inte fråga om ett ställningstagande till resultatet av tillståndsförfarandet, utan bedömningen hör samman med en utredning av om de förutsättningar som ställts för avgörandet av ärendet uppfylls. Enligt momentet ges ankomstbeviset först när alla de handlingar, utredningar och uppgifter som behövs för avgörandet av ärendet har lämnats in till den behöriga myndigheten. Med ankomstbeviset meddelar myndigheten alltså i praktiken sö-

kanden att förutsättningarna för avgörande av tillståndsansökan finns.

I momentet finns dessutom en undantagsbestämmelse till skyldigheten att ge ett ankomstbevis. Enligt den behöver den behöriga myndigheten inte ge ett ankomstbevis om det kan anses onödigt med hänsyn till att ärendet avgörs utan dröjsmål. Det är fråga om situationer där den behöriga myndigheten, efter att ha mottagit en korrekt tillståndsansökan, avgör ärendet snabbt antingen genom att bevilja eller förvägra tillstånd. Om skyldigheten att ge ett ankomstbevis utsträcktes till att även omfatta sådana tillståndsförfaranden, skulle det i praktiken leda till att den som ansöker om tillstånd får beslutet och ankomstbeviset samtidigt. Ett sådant förfarande är inte motiverat med tanke på myndighetsåtgärdernas ändamålsenlighet. Ett ankomstbevis behöver inte heller ges med tanke på den sökandes rättssäkerhet. Myndigheten ska dock ge ett ankomstbevis till den sökande då den har mottagit alla handlingar och uppgifter som behövs för avgörandet av ärendet, men ärendet inte kan avgöras utan dröjsmål, t.ex. för att ärendet är omfattande eller svårt.

Enligt 2 mom. ska på ankomstbeviset anges den uppskattade tiden för behandling av tillståndsansökan. Behandlingstiden inleds då sökanden har lämnat in alla handlingar och uppgifter som behövs för avgörandet av ärendet till tillståndsmyndigheten. Behandlingstiden anges vanligen i dagar, veckor eller månader. I momentet föreskrivs inte om behandlingstidens längd. Behandlingstiden kan påverkas av ärendets särskilda natur och dess betydelse för den sökandes rättsliga ställning. Ett ärende kan t.ex. vara sådant att det för ett beslut krävs omfattande utredningar och bedömningar av utredningarnas betydelse för resultatet. Eftersom ankomstbeviset i praktiken t.ex. kan vara en standardblankett som myndigheten utarbetat, kan en uppskattning av behandlingstiden anges på blanketten enligt sakområde, så att behandlingstiden inte behöver uppskattas separat för varje enskilt ärende. Uppskattningen av behandlingstiden får grunda sig på myndighetens egen prövning. Uppskattningen kan t.ex. grunda sig på information ur myndighetens databas om behandlingstiden för tidigare ansökningar.

Enligt 3 mom. ska på ankomstbeviset dess-

utom anges de fall som avses i 13 § då tillstånd anses ha beviljats och hur tillståndsbeslutet kan överklagas. Om beslutet överklagas genom besvär, ska i beviset finnas anvisningar om anhängiggörande av besvär. Om rättelse av beslutet måste krävas innan besvär kan anföras eller om ett annat rättelseförfarande separat har föreskrivits för ärendet, ska i ankomstbeviset också finnas anvisningar om användningen av sådana rättelsemedel.

I 46 § i förvaltningslagen finns bestämmelser om användningen av rättelseanvisningar. Till ett beslut som får överklagas genom besvär ska enligt 47 § i förvaltningslagen fogas besvärсанvisning, i vilken ska nämnas de uppgifter som behövs för anhängiggörande av besvär. De fullföljdsanvisningar som finns i ankomstbeviset ersätter inte de anvisningar om ändringssökande som avses i förvaltningslagen och som ska fogas till beslutet.

12 §. Tid för behandling av tillståndsansökan. I 1 mom. föreskrivs om hur myndigheten ska gå till väga om tillståndsansökan på grund av sakens komplicerade natur inte kan avgöras inom den uppskattade behandlingstiden. En sak kan vara komplicerad av många olika orsaker. Sådana orsaker kan t.ex. vara att saken är exceptionellt omfattande eller krävande, eller parternas eget förfaringsätt. Sakens komplicerade natur kan också komma sig av att avgörandet beror på avgörandet av en fråga som behandlas hos en annan myndighet. För att myndigheten i sådana situationer ska kunna fortsätta behandlingen av ansökan, ska den innan den uppskattade behandlingstiden går ut bestämma en tilläggstid för behandlingen av ansökan. Tilläggstid får bestämmas endast en gång. Enligt momentet ska sökanden innan den uppskattade behandlingstiden går ut upplysas om hur lång tilläggstiden är.

Om tillståndsansökan inte behandlas inom tilläggstiden kan behandlingen enligt 2 mom. fortsätta endast av med hänsyn till allmänintresset tvingande orsaker. Begreppet av med hänsyn till allmänintresset tvingande orsaker omfattar de orsaker som EG-domstolen i sin rättspraxis har fastställt vara sådana, såsom allmän ordning, allmän säkerhet, folkhälsa, miljöskydd, konsumentskydd och socialpolitiska mål. Begreppet behandlas närmare i avsnitt 2 i allmänna motiveringen. Enligt mo-

mentet ska sökanden innan tilläggstiden går ut upplysas om att behandlingen fortsätter.

Enligt 3 mom. ska myndigheten se till att information om de gängse tiderna för behandling av tillståndsansökningar är tillgänglig för allmänheten. Med gängse tider för behandling avses genomsnittliga tider för behandling i vissa sakkategorier. Uppgifterna kan t.ex. tas fram ur myndighetens databas. Myndigheten får informera om tiden för behandling av ansökningar på det sätt den anser vara lämpligt. Informationen kan hållas tillgänglig för allmänheten t.ex. på Internet. Genom paragrafen genomförs artikel 13.3 och 13.5 i tjänstedirektivet.

13 §. Beviljande av tillstånd. I paragrafen föreskrivs om s.k. tyst samtycke. Med tyst samtycke avses att tillståndet anses vara beviljat eftersom den behöriga myndigheten inte har avgjort ärendet inom den behandlingstid den bestämt. Genom paragrafen genomförs artikel 13.4 i direktivet.

Om en tillståndsansökan inte har behandlats inom den tid som avses i 12 § och tiden inte har förlängts ska tillståndet enligt 1 mom. anses beviljat. Enligt momentet anses tillstånd också ha beviljats om myndigheten inte har avgjort ärendet inom tilläggstiden och det inte finns någon orsak till att fortsätta behandlingen.

För att säkerställa sökandes rättsskydd föreskrivs i 2 mom. att i de situationer som avses i 1 mom. ska sökanden ges en handling där det framgår att tillståndet anses beviljat.

14 §. Likvärdiga krav. I paragrafen föreskrivs om likvärdiga krav för tjänsteleverantörer. På en tjänsteleverantör som ansöker om tillstånd i Finland och är bosatt i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller är etablerad i enlighet med lagstiftningen i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som har sin stadgeenliga hemort, sin centralförvaltning eller sitt huvudkontor i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet får enligt paragrafen inte som en förutsättning för beviljande av tillstånd ställas sådana krav som motsvarar eller i allt väsentligt har samma syften som de krav som ställts på tjänsteleverantören när han av en myndighet beviljats tillstånd att bedriva tjänsteverksamhet i en annan stat inom Euro-

peiska ekonomiska samarbetsområdet. Genom paragrafen genomförs artikel 10.3 i direktivet.

Med krav avses t.ex. en skyldighet för tjänsteleverantören att ställa en säkerhet i fall av konkurs eller annan insolvens. Den behöriga myndigheten ska först bedöma om det krav som tjänsteleverantören uppfyller i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet motsvarar det krav som ska uppfyllas i Finland och till vilka delar det uppfylls. Om den behöriga myndigheten konstaterar att det är fråga om krav som motsvarar varandra eller i allt väsentligt har samma syften, får den inte vid tillståndsprövningen ställa ett sådant krav som tjänsteleverantören redan har uppfyllt när han beviljats tillstånd att bedriva tjänsteverksamhet i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Paragrafen omfattar inte sådana krav som inte särskilt reglerar eller särskilt påverkar tjänsteverksamheten. Till sådana hör t.ex. planläggningsbestämmelser.

15 §. Likvärdiga handlingar. I paragrafen finns bestämmelser om godkännandet av likvärdiga handlingar, förbudet att kräva handlingar i original och möjligheten att kräva en obestyrkt översättning av en handling. Genom paragrafen genomförs artikel 5.3 i direktivet.

Om en i 14 § avsedd tjänsteleverantör som är etablerad i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ska lämna en handling som visar att ett lagstadgat krav uppfylls, ska enligt paragrafen i sammanhanget också en handling som upprättats i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet godkännas, förutsatt att denna handling har motsvarande syfte eller att det av den framgår att kravet i fråga uppfylls. Det kan t.ex. vara fråga om en situation där ett visst slags ansvarsförsäkring har ställts som krav för inledande av tjänsteverksamhet. Myndigheten ska då godkänna en handling som en försäkringsgivare har gett i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och i vilket det centrala innehållet i ansvarsförsäkringsavtalet har antecknats och som till sina villkor är likvärdig med kraven på ansvarsförsäkringar i Finland. Enligt paragrafen får handlingen i detta fall

inte krävas in som original, som bestyrkt kopia eller som auktoriserad översättning, om kravet inte kan motiveras av tvingande hänsyn till allmänintresset. Det kan dock krävas att handlingen ska företes som en obestyrkt finsk- eller svenskspråkig översättning.

Med bestyrkt kopia avses handlingskopior som bestyrkts av notarius publicus enligt lagen om notarius publicus (287/1960). Med officiell översättning avses däremot officiella översättningar enligt 21 § i språklagen (423/2003). Enligt paragrafen i fråga avses med officiell översättning en översättning till finska eller svenska som gjorts av en myndighet eller en auktoriserad translator. Begreppet av med hänsyn till allmänintresset tvingande orsaker behandlas i avsnitt 2 i allmänna motiveringen.

4 kap. Administrativa bestämmelser

16 §. Administrativ kontaktpunkt. I paragrafen finns bestämmelser om den administrativa kontaktpunkten, som är Konsumentverket. Genom paragrafen genomförs artikel 28.2 i direktivet.

Paragrafen hänför sig till skyldigheten enligt tjänstedirektivet att effektivisera det administrativa samarbetet mellan medlemsstaterna. Administrativt samarbete är väsentligt för att den inre marknaden för tjänster ska fungera. Konsumentverket är den administrativa kontaktpunkt som avses i paragrafen, t.ex. i sådana situationer där det inte finns någon behörig myndighet. En sådan situation kan uppstå t.ex. då en viss tjänsteverksamhet är reglerad i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet men inte i Finland. Det administrativa samarbetet mellan staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet beskrivs närmare i avsnitt 7 i allmänna motiveringen.

Det administrativa samarbetet stöds också med tekniska medel. De behöriga myndigheterna kommer att stå i kontakt med varandra, t.ex. med hjälp av informationssystemet för den inre marknaden (Internal Market Information System, IMI). Genom detta tekniska system kan de behöriga myndigheterna finna de behöriga myndighetsinstanserna i de övriga medlemsstaterna och utbyta information.

17 §. Skyldighet att anmäla risk för allvar-

lig skada. Paragrafen tillämpas i situationer där den behöriga myndigheten upptäcker sådana omständigheter i anslutning till en tjänst som kan orsaka allvarlig skada för människors hälsa eller säkerhet eller för miljön i Finland eller i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Efter att den behöriga myndigheten har upptäckt en sådan risk för allvarlig skada som avses i paragrafen, ska den anmäla detta till Konsumentverket. Konsumentverket svarar för användningen av den varningsmekanism som avses i artikel 32 i tjänstedirektivet. Genom paragrafen genomförs artiklarna 29.3 och 32 i direktivet.

Den behöriga myndigheten ska göra en anmälan till Konsumentverket endast i fråga om sådana faktorer som har med tjänsten att göra och som uppfyller förutsättningarna i paragrafen. Anmälningsskyldigheten gäller t.ex. tjänsteleverantörens förfarande som kan orsaka allvarlig skada för miljön. Det räcker då att det finns en sannolik risk för allvarlig skada för miljön i Finland eller i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

18 §. Gränsöverskridande samarbete mellan myndigheter. I paragrafen föreskrivs om gränsöverskridande samarbete mellan myndigheter. Avsikten med paragrafen är att genomföra de skyldigheter gällande administrativt samarbete som följer av direktivet. Genom paragrafen genomförs artiklarna 29.2 och 31.3 i direktivet.

Enligt paragrafen ska den behöriga myndigheten, om en myndighet i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet med stöd av tjänstedirektivet framför en motiverad begäran, i enlighet med de befogenheter som särskilt föreskrivits för myndigheten utföra inspektioner och vidta andra behövliga åtgärder för att övervaka den tjänst som tillhandahålls. Med inspektionerna strävar man efter att utreda ärendet genom observationer, undersökningar och andra motsvarande åtgärder som vidtas mot det objekt som inspekteras. Med inspektionen kan man t.ex. sträva efter att utreda om de upplysningar som lämnats till myndigheten är riktiga.

Efter att den behöriga myndigheten har utfört de inspektioner som begärts ska den till

den myndighet i en stat inom EES som framfört begäran lämna information om resultaten av inspektionerna eller de andra utredningarna. Myndigheten i fråga ska också få information om eventuella åtgärder som vidtagits till följd av inspektionen. Paragrafen tillämpas inte bara på tjänsteleverantörer som är etablerade i Finland utan också på tjänsteleverantörer som temporärt tillhandahåller sin tjänst i Finland, men som är etablerade i en annan stat inom EES.

Uttrycket i enlighet med de befogenheter som särskilt föreskrivits innebär att myndighetens befogenheter ska grunda sig på bestämmelser på annat håll i lagstiftningen. Bestämmelser om rätten att lämna ut sekretessbelagda uppgifter till utländska myndigheter och internationella organ finns i 30 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

19 §. Tillsyn. Konsumentombudsmannen övervakar att de skyldigheter att lämna upplysningar som tjänsteleverantören har enligt 7—10 § följs i kontakten mellan en tjänsteleverantör och en konsument. Bestämmelserna i fråga gäller den allmänna skyldigheten att lämna upplysningar (7 §), upplysningar som lämnas på begäran (8 §), uppgifter i handlingar som beskriver tjänsterna (9 §) och lämnande av upplysningar (10 §). I 2 kap. i konsumentskyddslagen finns bestämmelser om konsumentombudsmannens tillsynsbehörighet, om de tvångsmedel som kan användas, dvs. förbud och vite, samt om förandet av ärendet till marknadsdomstolen. Enligt lagen om Konsumentverket (1056/1998) har konsumentombudsmannen rätt att få information av tjänsteleverantören för sin tillsynsuppgift. Konsumentombudsmannen kan dessutom förelägga vite för att förstärka skyldigheten att lämna upplysningar.

5 kap. **Ikraftträdande**

20 §. Ikraftträdande. I paragrafen finns en bestämmelse om tidpunkten för lagens ikraftträdande. I paragrafen finns också en bestämmelse enligt vilken bestämmelserna om ankomstbevis, tid för behandling av tillståndsansökan och beviljande av tillstånd (11—13 §) tillämpas första gången sex månader efter lagens ikraftträdande. Till följd av

dessa bestämmelser blir myndigheterna tvungna att se över sina verksamhetssätt när det gäller behandlingen av tillståndsansökningar och eventuellt ändra dem samt göra sin personal insatt i tillämpningen av dem. En övergångsperiod har ansetts vara nödvändig för att säkerställa att de behöriga myndigheterna har tillräckligt med tid att anpassa sin verksamhet i enlighet med 11—13 §.

1.2 Lag om gränsöverskridande förbudsförfarande

1 §. *Tillämpningsområde.* Till 2 mom. fogas en ny 13 punkt, enligt vilken bestämmelserna i lagen också omfattar tjänstedirektivet. De behöriga myndigheterna har således enligt förslaget rätt att kräva ett förbud mot förfaranden som strider mot direktivet i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om verksamhet som kommer från en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kränker konsumenternas allmänna intressen i Finland. På motsvarande sätt har en myndighet eller någon annan behörig enhet i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet rätt att anhängiggöra förbuds föreläggande i Finland i marknadsdomstolen.

1.3 Lag om Konsumentverket

1 §. *Uppgifter.* Det föreslås att ett nytt 5 mom. fogas till paragrafen. Enligt momentet ska Konsumentverket svara för samordningen av de skyldigheter myndigheterna har att lämna information som hänför sig till tjänstedirektivet. Tjänstedirektivet förpliktar medlemsstaterna att utse en kontaktpunkt för tillämpningen av direktivets skyldigheter i fråga om administrativt samarbete. Enligt 16 § i den föreslagna lagen om tillhandahållande av tjänster är Konsumentverket en sådan administrativ kontaktpunkt.

De behöriga myndigheterna ska dessutom börja använda informationssystemet för den inre marknaden (Internal Market Information System, IMI). Via informationssystemet kan de behöriga myndigheterna också begära information av myndigheterna i en annan stat inom EES. Konsumentverket svarar för ibruktagandet av systemet.

Framöver ska Konsumentverket också svara för samordningen av den information och de funktioner som gäller myndighetsförfaranden som sköts vid den gemensamma kontaktpunkten. Den gemensamma kontaktpunkten behandlas i avsnitt 6 i allmänna motiveringen.

2 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 28 december 2009.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Enligt 5 § 3 mom. i det första lagförslaget i propositionen får en domstol eller en behörig myndighet i enlighet med särskilt föreskrivna befogenheter begränsa det temporära tillhandahållandet av en viss tjänst. Enligt momentet ska begränsningen vara nödvändig för upprätthållande av allmän ordning eller allmän säkerhet eller för skydd av folkhälsan eller miljön. Begränsningen ska dessutom vara icke-diskriminerande och stå i rätt proportion till dess mål. Begränsningsåtgärderna innebär ett ingripande i näringsfriheten, som är en grundläggande rättighet. Det är fråga om en undantagsbestämmelse som gäller enskilda fall. En allmän begränsning som gäller alla tjänster får däremot inte införas med stöd av denna bestämmelse. Hänvisningen till särskilt föreskrivna befogenheter innebär att den behöriga myndighetens befogenheter ska grunda sig på bestämmelser någon annanstans i lagstiftningen (GrUU 60/2001 rd). Myndigheterna ges alltså inga nya befogenheter genom bestämmelsen. Däremot ställs genom bestämmelsen ytterligare krav på hur myndigheten kan utöva sina befogenheter som föreskrivs annanstans i lag när det är fråga om en tjänsteleverantör från en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet som temporärt tillhandahåller sin tjänst i Finland. Förslaget är inte problematiskt med tanke på 18 § i grundlagen.

I 6 § i lagförslaget föreskrivs om det undantagsförfarande som en domstol eller en behörig myndighet ska tillämpa om den i ett enskilt fall anser det nödvändigt att begränsa det temporära tillhandahållandet av en tjänst

för att garantera tjänstens säkerhet. För att genomföra begränsningen enligt paragrafen krävs inte bara att de villkor som nämns uppfylls, utan också att det temporära tillhållandet av en viss tjänst har begränsats genom en specialbestämmelse enligt 5 § 3 mom. Myndigheterna ges heller inga nya befogenheter genom bestämmelserna i den föreslagna 6 §.

Enligt 13 § i lagförslaget får ett tillstånd anses beviljat om myndigheten inte har avgjort ärendet inom den bestämda behandlingstiden. Rätten att få ett motiverat beslut ingår i garantierna för god förvaltning i 21 §

2 mom. i grundlagen och de tryggas genom lag. För att säkerställa kraven på god förvaltning har i 13 § 2 mom. i den föreslagna lagen tagits in en uttrycklig bestämmelse om myndighetens skyldighet att ge den som ansöker om tillstånd en handling där det framgår att tillståndet anses beviljat.

Av de orsaker som anges ovan uppfyller det första lagförslaget kraven i grundlagen och lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om tillhandahållande av tjänster**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Syfte och tillämpningsområde

Syftet med denna lag är att främja ett fritt tillhandahållande av tjänster.

Denna lag tillämpas på tjänster som producerats i näringsverksamhet och för vilka det vanligen betalas ersättning. Dessutom tillämpas denna lag på beviljande av det tillstånd som krävs för tillhandahållande av tjänster.

2 §

Begränsningar av tillämpningsområdet

Denna lag tillämpas inte på

1) finansierings- och försäkringstjänster och tjänster som hänför sig till yrkesbaserade och individuella tilläggspensionsarrangemang,

2) tillhandahållande av nättjänster och kommunikationstjänster enligt kommunikationsmarknadslagen (393/2003) och tjänster enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation,

3) transport- och hamntjänster,

4) uthyrning av arbetskraft,

5) tjänster som tillhandahålls av yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården

enligt lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994), tjänster som tillhandahålls av serviceproducenter enligt lagen om privat hälso- och sjukvård (152/1990) samt hälso- och sjukvårdstjänster som ordnas av staten och kommunerna,

6) tjänster som tillhandahålls av apotek, filialapotek, medicinskåp, sjukhusapotek och läkemedelscentraler enligt läkemedelslagen (395/1987),

7) audiovisuella tjänster och radiosändningar,

8) lotterier enligt 2 § i lotterilagen (1047/2001),

9) av kommuner, samkommuner och staten ordnade tjänster i anslutning till vård av barn och unga, barndagvård, tjänster för personer med funktionsnedsättning, utvecklingsstörda och åldringar, tjänster i anslutning till missbrukarvård samt andra motsvarande socialvårdstjänster och socialt boende,

10) privata säkerhetstjänster enligt lagen om privata säkerhetstjänster (282/2002),

11) tjänster som tillhandahålls av köpvittnen,

12) beskattning.

3 §

Lagens förhållande till andra bestämmelser

Om det i någon annan lag finns bestämmelser som avviker från denna lag, ska de tillämpas i stället för denna lag.

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *tjänsteleverantör* en fysisk eller juridisk person som tillhandahåller eller producerar en tjänst,

2) *tjänstemottagare* en fysisk eller juridisk person som använder eller har för avsikt att använda en tjänst,

3) *tillstånd* ett tillstånd, en licens, en registrering eller ett annat motsvarande godkännande av en behörig myndighet som är en förutsättning för tillträde till eller utövande av tjänsteverksamhet,

4) *behörig myndighet* en statlig eller kommunal myndighet eller offentligrättslig förening eller privat aktör som beviljar tillstånd enligt 3 punkten eller övervakar tjänsteleverantörernas verksamhet,

5) *reglerat yrke* ett reglerat yrke enligt 2 § 1 punkten i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (1093/2007).

5 §

Rätt att idka näring

Bestämmelser om tjänsteleverantörers rätt att idka näring i Finland finns i lagen angående rättighet att idka näring (122/1919). I handelsregisterlagen (129/1979) föreskrivs om den grundanmälan som ska göras till Patent- och registerstyrelsen innan näringsverksamhet inleds.

En tjänsteleverantör som har sin hemort i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet har rätt att temporärt tillhandahålla sin tjänst i Finland. Även en tjänsteleverantör som är etablerad i enlighet med lagstiftningen i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och har sin stadgeenliga hemort, sin centralförvaltning eller sitt huvudkontor i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet har rätt att utan att etablera en filial enligt 1 § 1 mom. 3 punkten i lagen angående rättighet att idka näring temporärt tillhandahålla sin tjänst i Finland.

En domstol eller en behörig myndighet får i enlighet med särskilt föreskrivna befogenheter begränsa det temporära tillhandahållandet av en viss tjänst om

1) begränsningen är nödvändig för upprätthållande av allmän ordning eller allmän säkerhet eller för skydd av folkhälsan eller miljön, och

2) begränsningen är icke-diskriminerande och står i rätt proportion till dess mål.

I fråga om den lag som tillämpas på det avtal om tjänster som ingåtts mellan tjänsteleverantören och tjänstemottagaren föreskrivs särskilt.

6 §

Garanterande av tjänstens säkerhet

Om en domstol eller en behörig myndighet anser det nödvändigt att i ett enskilt fall begränsa det temporära tillhandahållandet av en tjänst för att garantera tjänstens säkerhet, kan en begränsning, utöver vad som föreskrivs i 5 § 3 mom., införas om följande villkor uppfylls:

1) den stat där tjänsteleverantören är etablerad har uppmanats att vidta åtgärder i saken, men etableringsstaten har trots uppmaningen inte vidtagit några åtgärder eller endast vidtagit otillräckliga åtgärder,

2) begränsningen och orsakerna till den har anmälts till Europeiska gemenskapernas kommission och till etableringsstaten innan den införs,

3) begränsningen står i rätt proportion till dess mål.

Begränsningen kan införas tidigast tre veckor efter anmälan enligt 1 mom. 2 punkten. I brådskande fall får en begränsning dock införas genast utan hinder av 1 mom. 1 och 2 punkten. Begränsningen ska utan dröjsmål anmälas till Europeiska gemenskapernas kommission och till etableringsstaten med uppgift om varför saken anses brådskande.

Vad som bestäms i 1 mom. 1 och 2 punkten och 2 mom. tillämpas inte på brottsutredningar eller när ett ärende behandlas i domstol.

2 kap.

Tjänsteleverantörens skyldighet att lämna upplysningar

7 §

Allmän skyldighet att lämna upplysningar

Utöver vad som någon annanstans i lag föreskrivs om skyldigheten att lämna upplysningar ska en tjänsteleverantör se till att följande information finns till tjänstemottagarens förfogande:

- 1) tjänsteleverantörens namn och juridiska form,
- 2) tjänsteleverantörens adress, e-postadress och andra kontaktuppgifter med hjälp av vilka tjänstemottagarna kan rikta eventuella besvär till tjänsteleverantören eller från vilka de kan be om information gällande tjänsten,
- 3) vilket handelsregister eller annat motsvarande offentligt register som tjänsteleverantören eventuellt är införd i, samt tjänsteleverantörens företags- och organisationsnummer eller något annat motsvarande nummer i registret i fråga,
- 4) den behöriga myndighetens kontaktuppgifter, om verksamheten förutsätter tillstånd,
- 5) tjänsteleverantörens eventuella mervärdesskattenummer,
- 6) tjänsteleverantörens yrkesbeteckning och uppgift om den stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet där tjänsteleverantören har tilldelats beteckningen samt om den yrkesorganisation eller liknande där tjänsteleverantören är registrerad, om tjänsteleverantören utövar ett reglerat yrke,
- 7) eventuella standardavtalsklausuler som tjänsteleverantören använder,
- 8) eventuella avtalsvillkor om behörig domstol och om tillämplig lagstiftning som tjänsteleverantören använder,
- 9) garantiförbindelse som eventuellt ska ges till tjänstemottagaren,
- 10) priset på tjänsten, om tjänsteleverantören har bestämt priset i förväg,
- 11) tjänstens centrala innehåll, om det inte framgår av sammanhanget,
- 12) eventuell ansvarsförsäkring eller garanti och information om dess geografiska täck-

ning samt försäkringsgivarens eller garanti-givarens kontaktuppgifter.

8 §

Upplysningar som lämnas på begäran

En tjänsteleverantör ska på begäran lämna följande upplysningar till tjänstemottagaren:

- 1) priset på tjänsten, om tjänsteleverantören inte har bestämt priset för tjänsten i förväg eller, om ett exakt pris inte kan anges, grunderna för bestämmande av priset eller en tillräckligt detaljerad uppskattning av det,
- 2) ett omnämnande av de yrkesmässiga regler som gäller för tjänsteleverantören samt var och hur de är tillgängliga, om tjänsteleverantören utövar ett reglerat yrke,
- 3) uppgifter om verksamheten på olika områden och de samarbetsprojekt som är direkt kopplade till den tjänst som tillhandahålls samt uppgifter om åtgärder som vidtagits för att undvika intressekonflikter,
- 4) eventuella uppförandekoder som tjänsteleverantören ska följa och den adress under vilken dessa regler finns till påseende elektroniskt, samt de språk som reglerna är tillgängliga på,
- 5) de tvistlösningsförfaranden utanför domstol som tjänstemottagaren eventuellt har tillgång till samt information om hur detaljerade uppgifter om dessa förfaranden kan fås och på vilka villkor de får tillämpas.

9 §

Uppgifter i handlingar som beskriver tjänsterna

Tjänsteleverantören ska alltid lämna de uppgifter som avses i 8 § 3 punkten i alla handlingar där de tjänster som tillhandahålls beskrivs i detalj.

10 §

Lämnande av upplysningar

En tjänsteleverantör ska hålla de upplysningar som nämns i 7 § tillgängliga för tjänstemottagaren

- 1) på den plats där tjänsten tillhandahålls eller där avtalet ingås,
- 2) på den webbplats som tjänsteleverantören har uppgett adressen till,
- 3) i broschyrer som rör den tjänst som tillhandahålls, eller
- 4) på annat med 1—3 punkten jämförbart sätt.

Tjänsteleverantören ska tydligt och i god tid lämna de upplysningar som nämns i 1 mom. innan avtalet ingås eller, om skriftligt avtal inte finns, innan tjänsten tillhandahålls.

ansökan. Sökanden ska innan den uppskattade behandlingstiden går ut upplysas om hur lång tilläggstiden är.

Om tillståndsansökan inte behandlas inom tilläggstiden kan behandlingen av den fortsätta endast av med hänsyn till allmänintresset tvingande orsaker. Sökanden ska innan tilläggstiden går ut upplysas om att behandlingen fortsätter.

Den behöriga myndigheten ska se till att information om de gängse tiderna för behandling av tillståndsansökningar är tillgänglig för allmänheten.

3 kap.

Tillståndsförfarandet

11 §

Ankomstbevis

Den behöriga myndigheten ska utan dröjsmål ge den tjänsteleverantör som ansöker om tillstånd ett bevis över att tillståndsansökan har mottagits (*ankomstbevis*). Om ansökan är bristfällig ska ankomstbeviset ges först när de handlingar, utredningar och uppgifter som behövs för avgörandet har lämnats in till myndigheten i fråga. Ett ankomstbevis behöver inte ges om det kan anses onödigt på grund av att myndigheten avgör ärendet utan dröjsmål.

På ankomstbeviset ska anges den uppskattade tiden för behandling av tillståndsansökan.

På ankomstbeviset ska dessutom anges de fall som avses i 13 § då tillstånd anses ha beviljats och hur tillståndsbeslutet kan överklagas.

12 §

Tid för behandling av tillståndsansökan

Om tillståndsansökan på grund av sakens komplicerade natur inte kan avgöras inom den uppskattade behandlingstid som anges i ankomstbeviset, ska den behöriga myndigheten innan den uppskattade tiden går ut bestämma en tilläggstid för behandlingen av

13 §

Beviljande av tillstånd

Om en tillståndsansökan inte har behandlats inom den tid som avses i 12 § och tiden inte har förlängts ska tillståndet anses beviljat. Detsamma gäller situationer där tillståndsansökan inte kan behandlas inom tilläggstiden och det inte finns någon orsak till att fortsätta behandlingen.

I de situationer som avses i 1 mom. ska sökanden ges en handling där det framgår att tillståndet anses beviljat.

14 §

Likvärdiga krav

På en tjänsteleverantör som ansöker om tillstånd i Finland och är bosatt i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller är etablerad i enlighet med lagstiftningen i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som har sin stadgeenliga hemort, sin centralförvaltning eller sitt huvudkontor i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet får inte som en förutsättning för beviljande av tillstånd ställas sådana krav som motsvarar eller i allt väsentligt har samma syften som de krav som ställts på tjänsteleverantören när han beviljats tillstånd att bedriva tjänsteverksamhet i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

15 §

Likvärdiga handlingar

Om en i 14 § avsedd tjänsteleverantör ska lämna en handling som visar att ett lagstadgat krav uppfylls, kan den vara en handling som upprättats i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som har motsvarande syfte eller av vilken det framgår att kravet i fråga uppfylls. Handlingen får i detta fall krävas in som original, som bestyrkt kopia eller som auktoriserad översättning endast om det finns en med hänsyn till allmänintresset tvingande orsak. Det kan dock krävas att handlingen ska företes som en finsk- eller svenskspråkig översättning som inte behöver vara bestyrkt.

4 kap.

Administrativa bestämmelser

16 §

Administrativ kontaktpunkt

Konsumentverket är den kontaktpunkt som avses i artikel 28.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden (tjänstedirektivet).

17 §

Skylldighet att anmäla risk för allvarlig skada

Om den behöriga myndigheten upptäcker sådana omständigheter i anslutning till en tjänst som kan orsaka allvarlig skada för människors hälsa eller säkerhet eller för miljön i Finland eller i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, ska myndigheten anmäla detta till Konsumentverket, som ansvarar för användningen av

den varningsmekanism som avses i artikel 32 i tjänstedirektivet.

18 §

Gränsöverskridande samarbete mellan myndigheter

Om en myndighet i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet med stöd av tjänstedirektivet framför en motiverad begäran, ska den behöriga myndigheten i enlighet med de befogenheter som särskilt föreskrivits för myndigheten utföra inspektioner och vidta andra behövliga åtgärder för att övervaka den tjänst som tillhandahålls samt till den myndighet som framfört begäran lämna information om resultaten och om eventuella åtgärder som vidtagits.

19 §

Tillsyn

Konsumentombudsmannen övervakar att 7—10 § i denna lag följs i kontakten mellan en tjänsteleverantör och en konsument. I fråga om skötseln av tillsynsuppgiften, rätten att bestämma påföljder och förandet av ärenden till marknadsdomstolen gäller bestämmelserna i 2 kap. i konsumentskyddslagen (38/1978) och lagen om Konsumentverket (1056/1998).

5 kap.

Ikraftträdande

20 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagens 11—13 § tillämpas dock första gången sex månader efter lagens ikraftträdande.

2.

Lag**om ändring av 1 § i lagen om gränsöverskridande förbudsförfarande**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 21 december 2000 om gränsöverskridande förbudsförfarande
 (1189/2000) 1 § 2 mom. 12 punkten, sådan den lyder i lag 31/2005, och
fogas till 1 § 2 mom. en ny 13 punkt som följer:

1 §

Tillämpningsområde

 Direktiv som avses i 1 mom. är

 12) Europaparlamentets och rådets direktiv
 2002/65/EG om distansförsäljning av finan-

 siella tjänster till konsumenter och om änd-
 ring av rådets direktiv 90/619/EEG samt di-
 rektiven 97/7/EG och 98/27/EG,

 13) Europaparlamentets och rådets direktiv
 2006/123/EG om tjänster på den inre mark-
 naden.

 Denna lag träder i kraft den _____ 20 ____ .

3.

Lag**om ändring av 1 § i lagen om Konsumentverket**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas i lagen av den 18 december 1998 om Konsumentverket (1056/1998) till 1 §, sådan den
lyder delvis ändrad i lag 801/2008, ett nytt 5 mom. som följer:

1 §
Uppgifter

lämna information som hänför sig till Euro-
parlamentets och rådets direktiv
2006/123/EG om tjänster på den inre mark-
naden.

Konsumentverket svarar för samordningen av de skyldigheter myndigheterna har att
Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 16 oktober 2009

Republikens President

TARJA HALONEN

Näringsminister *Mauri Pekkarinen*

2.**Lag****om ändring av 1 § i lagen om gränsöverskridande förbudsförfarande**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 21 december 2000 om gränsöverskridande förbudsförfarande (1189/2000) 1 § 2 mom. 12 punkten, sådan den lyder i lag 31/2005, och fogas till 1 § 2 mom. en ny 13 punkt som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

1 §

*Tillämpningsområde**Tillämpningsområde*

 Direktiv som avses i 1 mom. är

 Direktiv som avses i 1 mom. är

12) Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/65/EG om distansförsäljning av finansiella tjänster till konsumenter och om ändring av rådets direktiv 90/619/EEG samt direktiven 97/7/EG och 98/27/EG.

12) Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/65/EG om distansförsäljning av finansiella tjänster till konsumenter och om ändring av rådets direktiv 90/619/EEG samt direktiven 97/7/EG och 98/27/EG,

13) Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden.

 Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag**om ändring av 1 § i lagen om Konsumentverket**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas i lagen av den 18 december 1998 om Konsumentverket (1056/1998) till 1 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 801/2008, ett nytt 5 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Uppgifter

Konsumentverket svarar för samordningen av de skyldigheter myndigheterna har att lämna information som hänför sig till Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden.

Denna lag träder i kraft den 20 .
